

Årsrapport

Teknik- och servicenämnden 2022

Beslutad av teknik- och servicenämnden 2023-02-23, § 44.

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	4
2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle	5
3 Verksamhet	6
3.1 Uppföljning av grunduppdrag	6
3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige	8
4 Måluppföljning	10
4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential	10
4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska de som behöver få bra stöd och en god vård och omsorg för att ha ett gott liv	12
4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällen	13
4.4 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska vi vara en kreativ kommun för att alla ska trivas med att bo och leva	13
4.5 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning	17
4.6 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: God ekonomisk hushållning	17
4.7 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Ekologisk hållbarhet	19
5 Agenda 2030	21
6 Uppföljning av internkontroll	22
6.1 Årets internkontrollarbete	22
6.2 Uppföljning av internkontrollplanen	22
7 Personal	30
8 Ekonomi	32
8.1 Driftredovisning	32
8.2 Investeringsredovisning	38
8.3 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten	60
9 Annan uppföljning	62
9.1 Övrig uppföljning	62
10 Följetal	64
10.1 Följetal verksamhet	64
10.2 Följetal personal	74
11 Budgetunderlag	77
11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten	77
11.2 Omvärld	77
11.3 Ekonomi	78
11.4 Personal- och kompetensförsörjning	81
11.5 Taxor och avgifter	82

Bilagor

Bilaga 1: Årsredovisning VA 2022

Bilaga 2: Årsredovisning Avfall 2022

Bilaga 3: Slutredovisning Projekt Teknik- och servicenämnden

Bilaga 4: Resursbehov teknik- och servicenämnden 2024-2027

Bilaga 5: Detaljerad lista ökade behov av investeringsmedel VA 2024-

Bilaga 6: Investeringar VA, budgetunderlag 2024-2027

Bilaga 7: Detaljerad lista ökade behov av investeringsmedel fastigheter 2024-2027

Bilaga 8: Förteckning investeringsbehov 2024-2033 LOK

Bilaga 9: Lokalförsörjningsplan 2024-2033

1 Sammanfattning

Flera verksamhetsområden har drabbats av kostnadsökningar delvis som en konsekvens av pandemin och kriget i Europa. Prisökningar på livsmedel samt ökade el- och byggkostnader har främst påverkat årets resultat.

Nämnden uppfyller sina uppdrag mestadels i hög grad men bara delvis för verksamheterna gator, vägar och parker samt lokalförsörjning pga. ett betydande underhållsbehov.

Inom kommungemensamma målet Bästa barnkommun är måluppfyllnaden god vad gäller barns delaktighet i samband med utformning av utvändiga lekmiljöer där tex. samarbete med elevrepresentanter på Skeneskolan skett via workshops.

Teknik- och servicenämnden ser arbetet i riktning mot kommungemensamma målet Bästa företagskommun som en naturlig del av det ordinarie arbetet inom förvaltningen. Företagare kommer i kontakt med bla. kontaktcenter, kundtjänst för VA, projektledare för lokaler, gator och VA samt återvinningscentralen i Skene. Mätningar saknas ännu av hur just företagare upplever tjänsterna. En del av nämndens politiker och tjänstepersoner har deltagit i utbildningen "Förenkla helt enkelt" för att höja kunskapen om företagarnas behov.

Sjukfrånvaron är något högre i förhållande till samma period föregående år, 6,9 % jämfört 6,3 % och lägre än nivån för hela Marks kommun på 7,9 %. Personalomsättningen är högst inom den tekniska verksamheten vilket påverkar nämndens leveranser negativt. En orsak är stor efterfrågan på teknisk personal på arbetsmarknaden.

Årets nettokostnader uppgick till 62,0 mnr vilket innebär en budgetavvikelse om -9,4 mnr. Underskottet är störst inom lokalförsörjningen (-3,6 mnr), Kost och städ (-6,4 mnr) och Gator och vägar (-0,8 mnr). Underskottet beror till största delen på prisökningar inom livsmedel, el och drivmedel.

VA-verksamheten visade ett underskott med 5,3 mnr, vilket är 2,8 mnr bättre än det budgeterade resultatet på -8,1 mnr. Årets utfall för avfallsverksamheten uppgick till -1,2 mnr vilket är 0,4 mnr bättre än det budgeterade resultatet på -1,6 mnr.

Årets investeringar landade på drygt 114 mnr vilket är 192 mnr mindre än den budgeterade ramen på 306 mnr. Utöver det tillkommer de pågående investeringsprojekten där utfallet blev 162 mnr.

2 Viktiga och intressanta händelser för individ och samhälle

Flera verksamhetsområden har drabbats av kostnadsökningar delvis som en konsekvens av pandemin och kriget i Europa. Under 2022 var prisökningarna på livsmedel 17 % vilket påverkat kostverksamheten. Kraftigt ökade energikostnader på 10 % utöver budget har påverkat resultatet för lokalförsörjning och VA-verksamheten negativt liksom kostnader för material och tex. slam- och kärnhämtning. Ökade byggkostnader, brist på material och leveransförseningar har påverkat lokalförsörjningens arbete. De utökade medlen om 5 mnkr har kunnat användas inom ramen för det planerade underhållet.

Om- och tillbyggnaden av badhuset Kaskad samt Kinna nya resecentrum är så gott som färdiga och invigning är planerad till början av 2023.

Kopplat till händelserna i omvärlden har verksamheterna haft förstärkt fokus på risk- och sårbarhetsanalyser samt kontinuitetsplaner för samhällsviktiga verksamheter. Under våren iordningställdes Idrottshallen vid Kunska Hus för att kunna ta emot flyktingar från Ukraina vilket aldrig behövde verkställas i skarp drift då antalet flyktingar inte blev så stort som först befarades.

Grundvattennivåerna i de kommunala täkterna var ovanligt låga under sommaren varmed information gick ut via kommunens hemsida med tips på hur man kan spara på dricksvattnet som invånare. Mellan den 11 och 14 november gick kommunen ut med kokpåbud i Horred som en säkerhetsåtgärd. Dock visade provsvaren ingen påverkan på dricksvattnet.

För att gå i riktning mot kommunens mål Bästa företagskommun har förtroendevalda och tjänstepersoner deltagit i utbildningen Förenkla - helt enkelt där målet varit att utveckla kontakter med näringslivet genom bra interna samarbeten och en större förståelse för företagens behov.

Verksamheten har förstärkts med en trafik- och en parkingenjör för att möta den ökade efterfrågan inom olika ärenden och detaljplaner.

Förvaltningen har deltagit i det fortsatta arbetet med att förverkliga målbilden som tagits fram för Kinna centrum 2030 tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen, företagare och handlare. Mor Kerstins torg fick under sommaren stora sittmöbler och blomsterurnor.

3 Verksamhet

3.1 Uppföljning av grunduppdrag

Huvudverksamhet / Uppdraget uppfyllt	Helt	I hög grad	Delvis	I låg grad	Inte alls
Vatten- och avloppsförsörjning		X			
Avfallshantering		X			
Gator, vägar och parker			X		
Lokalförsörjning			X		
Kost- och städservice		X			
Verksamhetsservice		X			

Grunduppdrag

Vatten- och avloppsförsörjning

Precision av grunduppdrag

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Avbrott i det kommunala dricksvattennätet, räknat i minuter per brukare och år	<10 min	6,6 min
Andel otjänliga vattenprov per år	0,00 %	0,00 %
Förnyelsetakten av VA-ledningar per år	>0,5 %	0,2 %

Leveransen av vatten- och avlopp har varit god både med avseende på kvantitet och kvalitet. Inga vattenprover har varit otjänliga under året. Antalet vattenläckor som ofta leder till leveransavbrott har varit i normal omfattning. Dock har förnyelsetakten av VA-ledningar varit onormalt lågt (0,2 % utfall jämfört med målet 0,5 %) på grund av avtalsglapp och personalbrist. Nämnden bedömer att måluppfyllelsen för vatten- och avloppsförsörjningen uppfylls i hög grad.

Avfallshantering

Precision av grunduppdrag

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Andel fullgjorda hämtningar av kärllavfall	99 %	95,82 %
Andel kommuninvånare som är positiva till hur det fungerar att lämna avfall vid återvinningscentralen. (Kritik på teknik (SKR))	85 %	81 %

Hämtning av kärllavfall har fungerat väl då uppfyllelsegraden är över 99 % och även verksamheten vid kommunens återvinningscentral har fungerat bra. Anledningen till att bedömningen för avfallsverksamheten inte är helt uppfyllt är att det finns en ouppklarad ekonomisk tvist med förre avfallsentreprenören för kärllämningen som kan ge negativa ekonomiska konsekvenser för verksamheten och en sämre hållbar verksamhet på längre sikt. Nämnden bedömer att måluppfyllelsen för avfallshanteringen uppfylls i hög grad.

Gator, vägar och parker

Precision av grunduppdrag

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Beläggningsunderhåll, faktiskt vägstandard i förhållande till optimal	90 %	83 %
Andel kommunala gator och GCM-vägar som är farbara 8 timmar efter snöröjningen påbörjande och snöröjda 24 timmar efter snöfallets upphörande (%)	100 %	95 %

Faktisk vägstandard i förhållande till optimal är låg i Marks kommun jämfört med många andra kommuner enligt senast gjorda utredning 2021. Verksamheten fick en utökning med 5 mnkr 2022 för beläggning vilka inte kunde nyttjas fullt ut pga överklagad upphandling som ledde till att arbeten påbörjades först i november. I Sveriges kommuner och regioners undersökning "Kritik på teknik" 2022 var endast 58 % positiva till hur parkerna sköts i kommunen, vilket var 16 procentenheter lägre än medelvärdet för alla kommuner i undersökningen. Nämnden bedömer att måluppfyllelsen för gator, vägar och parker uppfylls delvis.

Lokalförsörjning

Precision av grunduppdrag

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Underhållsnivå i lokaler, kr/kvm	160 kr/kvm	168 kr/kvm
Totalt andel genomförda åtgärder i enlighet med lokalförsörjningsplanen	90 %	70 %
Energimängd per förvaltd area (kWh/m2)	<125	126

Lokalförsörjningen levererar för närvarande lokaler till samtliga verksamheter inom kommunen, dock med ett redovisat underskott om 3,6 mnkr. Den utökade underhållsbudgeten om 5 mnkr förbättrade avsevärt underhållsnivån, 168 kr/kvm jämfört med budgeterade 127 kr/kvm. Det finns fortfarande eftersatt underhåll i lokalerna varmed bedömningen sammantaget landar i måluppfyllelsen delvis.

Kost- och städservice

Precision av grunduppdrag

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
NöjdBrukarIndex - Andel brukare som är nöjda med städning av kommunens lokaler (%)	75 %	85 %
Kostnad för måltider i kommunal grundskola åk 1-9, kr/elev (Kolada N15013)	6 785 kr/elev	7 167 kr/elev
NöjdBrukarIndex- Andel brukare i särskilt boende som är nöjda med hur maten smakar (%)	85 %	74 %
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel % (KKiK, Kolada U07514)	30 %	22 %

Kostverksamheten uppfyller grunduppdraget i hög grad. Bedömningen grundar sig på helt uppfyllt näringsriktighet för de måltider som serveras för barn, elever och äldre. Nöjdbrukarindex för andelen brukare i särskilt boende som är nöjda med hur maten smakar uppfylls i hög grad utifrån årets resultat som indikerar en minskning i kommunen mot tidigare år. Socialstyrelsen som utför enkäterna ser en minskning rent generellt i landet och bedömer att en trolig orsak är pandemiåtgärder på boenden. Kostverksamheten har en utmaning kostnadsmissigt för att leverera hög kvalitet på råvaror och att maten är tillfredsställande i både smak och utseende. Samtidigt lyfts det från köpande förvaltningar, inom främst skolan, att måltiderna behöver ses över ur kostnadssynpunkt och samarbete för att nå effekt är avgörande framåt.

Städverksamhetens uppdrag med att nå effektivt rena lokaler inom kommunen uppfylls i hög grad och bedömningen utgår från att köpande förvaltningar får en städning i enlighet med önskad och beställda nivåer. Årets stadenkät visar en hög nöjdhet med städserVICEN med undantag för skolmatsalarna som redovisar en lägre andel nöjda.

Verksamhetsservice

Precision av grunduppdrag

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Totalt antal elbilar (st)	5 st	6 st
Andelen elektroniska leverantörsfakturor (%)	90 %	89 %

Följetal	Godkänd nivå	Utfall 2022
Andelen korrekta tidrapporter (%)	95 %	85 %

Verksamhetservice grunduppdrag bedöms uppfyllas i hög grad vilket grundar sig på att ca 85 % av inringande till Kontaktcenter får kontakt inom två minuter, fler fakturor blir elektroniska och nytt e-handelssystem är under implementering, de flesta medarbetare får rätt lön i rätt tid, kommunen har många hybridfordon och fler och fler elbilar köps in mm. Antalet uppgifter har ökat över tid främst inom löneservice och kontaktcenter utan bemanningsökning vilket påverkar arbetsmiljön negativt och behöver hanteras. Behov av metod- och systemutveckling finns.

3.2 Återrapportering av uppdrag från kommunfullmäktige

Uppdrag	Startdatum	Status	Kommentar
Möjliggöra för att den kommunala verksamheten ska kunna arbeta med att minska mängden avfall. Detta genom ett förebyggande arbete samt möjlighet att källsortera det avfall som uppstår.	2018-12-17	 Pågående	Möjlighet till källsortering inomhus på Rydal har möjliggjorts 2020. En översyn av möjligheter till källsortering inomhus på Kommunhuset, Kinnaström, Ugglan och Boråsvägen 26 har genomförts och källsortering kommer att införas på dessa fastigheter i mars 2023. Även Kinnaborg har inventerats. Förskolor och skolor blir nästa verksamhet att genomlysas. Då varje fastighet har sina egna förutsättningar när det gäller invändigt och utvändigt utrymme samt geografisk placering så är det nödvändigt med analys av varje enskild fastighet. Kärlskåp har köpts in till berörda fastigheter i syfte att möjliggöra sortering på ett säkert sätt utifrån krav från kommunens försäkringsbolag.
Ta fram förslag på hur återanvändningen kan öka, inte minst vid nyinvesteringar.	2019-11-26	 Avslutad	I samband med budgetarbetet 2020-2023 ställde kommunfullmäktige krav på kommunen och kommunens nämnder att vidta olika åtgärder kring miljöarbetet. Teknik- och servicenämnden fick i uppdrag att ta fram förslag på hur återanvändningen kan öka, inte minst vid nyinvesteringar. Lokalförsörjningen har därför upprättat en rutin för återanvändning av material i byggprocessen vilken har redovisats för teknik- och servicenämnden och anses uppfylla uppdraget som nämnden fått. Ärendet är återrapporterat till kommunfullmäktige. (TSN 2022-11-10 §144/2022, diariernr 2022-521)
För att vägföreningar ska kunna sköta det mindre vägnätet, måste kommunen bidra med sin del av kostnaderna. Teknik- och servicenämnden får därför i uppdrag att utreda hur kommunen bäst kan göra detta. Utdelade belopp till vägföreningar ska kunna beräknas i förväg och inte vara beroende av andra verksamheter inom teknik- och servicenämnden.	2019-11-26	 Pågående	Öronmärkning av pengar för vägföreningar tydliggjordes i budgetdokumentet 2022. Utredning av styrdokument för bidrag till vägföreningar pågår. Det finns många vägar i kommunen där det är oklart vem som är huvudman. Under 2022 har dialog förts mellan presidierna (KS, TSN, PBN) om hur detta bör hanteras och det bestämdes att TSN, teknik- och servicenämnden, ska ta fram beslut för ett utredningsuppdrag. Detta har inte hunnits med ännu på grund av ansträngd personalsituation inom gatuverksamheten.

Uppdrag	Startdatum	Status	Kommentar
Genomför en mer omfattande utredning om problemet med igensatta rör. Utredningen ska ge klarhet i metodiken för omhändertagandet av fett samt omfattningen och finansieringen av åtgärden. Utredningen ska vara klar i april 2021.	2020-12-17	 Förse- nad	Nämndens beslut om utredning kring systemlösning för insamling av fett återrapporterades i kf 2021-06-17, § 101. Ett test pågår av trattar för uppsamling av fett i två testområden i samarbete med Marks Bostads AB. Utvärdering sker med start april 2023.
Utifrån motionens (motion om måltidsstrategi) intentioner arbeta fram lämpligt styrdokument i enlighet med Marks kommuns riktlinjer för styrdokument.	2019-09-26	 Avslu- tad	Arbetet med att ta fram ett lämpligt styrdokument för hur kommunens måltider "ska vara och upplevas" är slutfört. Måltidsprogram för Marks kommun antogs av kommunfullmäktige i juni och ska implementeras. Ansvaret för detta ligger på berörda förvaltningar, på egen hand men även tillsammans genom förvaltningsövergripande arbete.

4 Måluppföljning

Kommunens verksamhet ska planeras med vision och mål för Marks kommun som utgångspunkt. I detta avsnitt följs mål och indikatorer upp.

Symbolförklaring	
	Mål för indikator: uppnått
	Mål för indikator: delvis uppnått
	Mål för indikator: inte uppnått
	Kan inte bedömas

4.1 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska barn och unga få en bra start i livet för att utveckla sin potential

Kommungemensamma mål: Bästa barnkommun

Nämndens mål: Barn ska vara delaktiga i samband med utformning av utvändiga lekmiljöer på skolor, förskolor och allmänna platser

Nämndens bedömning är att målet kommer att uppfyllas **helt** under året då lokalförsörjning involverat rektorer/pedagoger/elever i samtliga projekt under året och ser det som en självklar del av projekt som rör utvändiga lekmiljöer.

Andel delaktighet i samband med utformning av utvändiga lekmiljöer (%)	100	80	100	>80	
--	-----	----	-----	-----	---

Andel delaktighet i samband med utformning av utvändiga lekmiljöer (%)

För större projekt är elever och ungdomars delaktighet en självklarhet och en del av projektet. På Skeneskolan har samarbete skett med elevrepresentanter i workshops för att ta fram utformningen av skolgården. Inför byggnationen av ny förskola i Skene, och även vid mindre lekplatsåtgärder på skolor och förskolor, sker kommunikationen via rektor, lärare och pedagoger. Inga nya lekplatser har byggts på allmän platsmark under 2022 men ombyggnation och reparation av befintliga lekplatser har utförts.

Nämndens mål: Lokaler för skola, förskola samt kultur och fritid ska vara bra och ändamålsenliga

Nämndens bedömning är att målet beräknas uppfyllas **delvis** under året. Bedömningen grundar sig på en samlad bedömning för kost- och städ- samt lokalförsörjningsverksamheten. Lokalförsörjningen når ej målet för andel genomförda åtgärder i enlighet med lokalförsörjningsplanen vare sig inom skola och förskola eller inom kultur och fritid.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
NöjdBrukarIndex (NBI) - Andel brukare som är nöjda med städning av kommunens lokaler (%)	73	79	85	>75	
NBI - Andel elever som ger högst eller näst högst betyg på miljön i skolmatsalarna (%)	64	64	60	>80	
Andel genomförda åtgärder i enlighet med Lokalförsörjningsplanen inom skola och förskola (%)	100	80	60	≥ 90	
Andel genomförda åtgärder i enlighet med Lokalförsörjningsplanen inom kultur- och fritid (%)	100	90	80	≥ 90	

NöjdBrukarIndex (NBI) - Andel brukare som är nöjda med städning av kommunens lokaler (%)

En undersökning har genomförts i december 2022 med 150 svaranden som besvarat frågor om nöjdhet med utförd städning. Gällande helhetsomdömet är 85 % nöjda. Svaren pekar även på hög medvetenhet om svårigheten att komma åt och utföra städning i vissa lokaler samtidigt som lokaler kan vara slitna. 81 % är nöjda med städning av toaletter och vissa ser ett behov av att öka städfrekvensen från en till två gånger per dag. Entréer och korridorer får högt betyg med 85 % nöjda medan matsal och personalrum har en lägre andel med 69 % nöjda. Samtidigt är det endast 27 % som svarar ja på frågan om de känner till vad som ingår i den städning som utförs. Kommunikation och information är en viktig prioriterad åtgärd för att nå ut med den servicenivå som idag levereras.

NBI - Andel elever som ger högst eller näst högst betyg på miljön i skolmatsalarna (%)

Resultatet bygger på enkätsvaren från hösten 2022 med 532 svarande. Frågor ställdes till eleverna om ljudnivån under lunchen samt om matsalen upplevs ren. Likt föregående år anser 59 % av eleverna i grundskolan att skolmatsalen alltid eller oftast är ren och 61 % upplever att ljud/bullernivån är acceptabel, vilket är ett något lägre resultat än 2021. Upplevelsen av renhet och ljudnivå är inte något som kost- och städverksamheten ensamma kan påverka utan detta är ett område där samverkan sker med barn- och utbildningsförvaltningen.

Andel genomförda åtgärder i enlighet med Lokalförsörjningsplanen inom skola och förskola (%)

Byggproduktionen av Skene förskola och nya Skeneskolan har påbörjats under året. Ersättningslokaler löstes så att verksamhet fortsatt kunde bedrivas då Solgårdens förskola stängdes till följd av inomhusmiljöproblem. Lokalförsörjningsplanen innehåller framriktat flertalet projekt riktade mot förskola och skola. En genomförd ersättningsrekrytering av projektledare påverkar möjligheten att starta och därmed färdigställa fler projekt i rätt tid enligt lokalförsörjningsplanen. Ramavtal för partneringstöd är upphandlat för att underlätta arbetet med projekten.

Andel genomförda åtgärder i enlighet med Lokalförsörjningsplanen inom kultur- och fritid (%)

Kaskad färdigställdes under året och planeras att öppnas i februari 2023 medan Kinnahallen är avstannad. En genomförd ersättningsrekrytering av projektledare påverkar möjligheten att starta och därmed färdigställa fler projekt i rätt tid enligt lokalförsörjningsplanen.

Nämndens mål: Den mat som serveras inom kommunens skolor och barnomsorg ska vara god och näringsriktig

Nämndens bedömning är att målet uppfylls **delvis**. Bedömningen grundar sig på följande: Skollagstiftningen beskriver att skolluncher ska vara näringsriktiga. Kostverksamheten tillgodoser rätt näring i enlighet med lagkravet helt vilket beräknas via verksamhetens kostplaneringssystem och dietist. Hänsyn tas även gällande specialkostbehov. Elevernas svar från hösten 2022 i skolmatsenkäten visar att 57 % är nöjda med maten vilket är ett lägre resultat än föregående år och gör att bedömningen totalt sett blir delvis.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022
NöjdBrukarIndex - andel brukare som ger högst eller näst högst betyg på skolmåltiden (%)	64	64	57	>75

NöjdBrukarIndex - andel brukare som ger högst eller näst högst betyg på skolmåltiden (%)

Resultatet utgår ifrån kostverksamhetens egen enkät som tagits fram inför hösten 2022. Elever från åk 4 och 7 har svarat på ett antal frågor gällande matens smak och utseende, måltidsmiljö samt bemötande från personalen i köket. Årets resultat är betydligt lägre än tidigare år. Eleverna upplever att bemötandet från personalen är bra (90 %), att ljudvolymen är acceptabel (61 %) och att det mer ofta än sällan är rent och snyggt i matsalen (59 %). På frågan om eleverna tycker skollunchen är god blev resultatet: Aldrig 5 % Ibland 53 % Oftast 36 % Alltid 6 % Resultatet visar att kostverksamheten behöver ha en tydligare kommunikation med matgästerna vad gäller exempelvis klimat, näring och bra mat i skolan. Då de gröna rätterna

visar sig minst populära bland eleverna görs en översyn av matsedeln år 2023.

Nämndens mål: Barn och unga ska ges grundläggande information och medvetenhet om en hållbar avfallshantering

Nämndens bedömning är att målet **inte** uppfyllts under året.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Antal besök i skolor per år med syfte att informera om en hållbar avfallshantering (st)			1	≥ 5	

Antal besök i skolor per år med syfte att informera om en hållbar avfallshantering (st)

Målet är nytt för i år och verksamheten har besökt en förskola där en checklista om avfallsarbete gicks igenom tillsammans med barnen. Det var mycket glädjande att se att de kommit långt både vad gäller avfallshantering och förebyggande arbete genom att till exempel byta leksaker med andra förskolor istället för att köpa nya. Fler besök än detta har inte hunnits med under året eftersom verksamheten behövt prioritera arbetet med flera nya lagkrav inom avfallsområdet och laguppföljningen för Skene deponi.

Nämndens mål: Barn och unga ska ha en trygg och säker skolväg

Målet uppfylls **delvis** under 2022 eftersom ingen av GC-vägarna som planeras byggas klart under året är skolväg, som är prioritet ett i trafiksäkerhetsplanen. Många barn och ungdomar har redan en trygg skolväg tack vare tidigare genomförda åtgärder.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel utbyggda GC-vägar som är skolvägar och prioritet 1 enligt Trafiksäkerhetsplanen för GC-vägar (%)	0	0	0	100	

Andel utbyggda GC-vägar som är skolvägar och prioritet 1 enligt Trafiksäkerhetsplanen för GC-vägar (%)

Åtgärder för att öka trafiksäkerheten utmed Fritslavägen mellan Kasthallsvägen och Björnbärsvägen är färdigprojekterad men kunde inte byggas ur 2022 pga vakant projektledartjänst på gata.

4.2 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska de som behöver få bra stöd och en god vård och omsorg för att ha ett gott liv

Nämndens mål: Den mat som serveras i kommunens omsorgsverksamheter ska vara god och näringsriktig

Nämndens bedömning är att målet väntas uppfyllas i **hög grad** och grundar sig på den årliga undersökningen av Socialstyrelsen "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen", samt genom enkätundersökningen av matlådor inom hemtjänst. Socialstyrelsens slutsats är att resultaten i årets undersökning generellt förändrats i en negativ riktning eller blivit oförändrade. Pandemin har drabbat äldre i särskilda boenden hårt och detta har bidragit till lägre resultat även gällande upplevelsen av måltiderna.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
NöjdBrukarIndex - Andel brukare i särskilt boende som är nöjda med hur maten smakar. (%)	85	85	74	>85	
Nöjd Brukar Index - Andel brukare i hemtjänst som är nöjda med hur maten smakar (%)	94	96	96	>96	

NöjdBrukarIndex - Andel brukare i särskilt boende som är nöjda med hur maten smakar. (%)

Avser 2022 års värde av Socialstyrelsens årliga undersökning "Vad tycker de äldre om

äldreomsorgen?" Värdet är hämtat från Kolada U23467 särskilt boende 2022 och frågan "Hur brukar maten smaka?". Värdet kan jämföras med riksnittet som för årets mätning är 71 %. År 2021 genomfördes ingen undersökning.

Nöjd Brukar Index - Andel brukare i hemtjänst som är nöjda med hur maten smakar (%)

Mätningen avser matlådan och sker var tredje år. Nästa mätning sker våren 2024.

Nämndens mål: Lokaler för de verksamheter som lyder under socialförvaltningens ansvarsområden ska vara bra och ändamålsenliga

Nämndens bedömning är att målet beräknas uppfyllas **i låg grad** under året. Bedömningen grundar sig på att flera projekt har försenats.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022
Andel genomförda åtgärder i enlighet med Lokalförsörjningsplanen inom socialförvaltningens ansvarsområden (%)	90	80	50	≥ 90

Andel genomförda åtgärder i enlighet med Lokalförsörjningsplanen inom socialförvaltningens ansvarsområden (%)

Projekten på Kinnaborg och spindelboendet vid Skene Skog har överlämnats till MBAB. Ett omtag har påbörjats vad gäller korttidsboende barn. En ersättningsrekrytering av projektledare är genomförd och bedömningen är att fler åtgärder framgent kommer att utföras i rätt tid i enlighet med lokalförsörjningsplanen.

4.3 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska det vara lätt att starta, driva och utveckla företag för att skapa arbetstillfällena

Kommungemensamma mål: Bästa företagskommun

Nämndens mål: Varje verksamhet som bedrivs inom nämndens ansvarsområden ska hålla hög kvalitet i alla tjänster, ett gott bemötande och en god service

Teknik- och servicenämnden ser arbetet i riktning mot Bästa företagskommun som en naturlig del av det ordinarie arbetet inom varje verksamhetsområde. Företagare nyttjar flera olika tjänster och kommer i kontakt med bla. kontaktcenter, kundtjänst för VA, projektledare för lokaler, gator och VA samt återvinningscentralen i Skene. Även i samband med upphandlingar får potentiella anbudsgivare en upplevelse av Marks kommun och det är viktigt för förvaltningen att ha detta i åtanke.

För att utveckla kommunens kontakter med näringslivet genom bra interna samarbeten och en större förståelse i hela organisationen för företagens behov har politiker och tjänstepersoner under 2022 deltagit i utvecklingsprogrammet Förenkla - helt enkelt. I slutet av året skapades en handlingsplan med konkreta aktiviteter för att förenkla för företagen.

Mätning av kvalitet, bemötande och service sker på olika sätt så som Kritik på teknik och enkäter avseende lokaler och måltidsservice. Dock finns idag inga mätningar av hur just företagare upplever tjänsterna och detta behöver undersökas vidare.

4.4 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: I Mark ska vi vara en kreativ kommun för att alla ska trivas med att bo och leva

Nämndens mål: Vatten- och avloppsinfrastruktur med en hög uthållighet och kapacitet samt en hög kvalitet på dricksvattnet

Nämndens bedömning är att målet är uppfyllt **delvis** under 2022. Bedömningen grundar sig på följande. Leveranssäkerheten förväntas vara hög med relativt få avbrott och läckor och kvalitetssäkringar har genomförts t.ex. genom att rutiner för provtagningshanteringen har

uppdaterats och följs. Mängden bräddningar av spillvatten var ovanligt lågt under 2022 och beror till stor del på låga grundvattennivåer i somras och en regnfattig höst och därmed är delmålet uppfyllt. Delmålet "Måluppfyllnad (grönt eller gult) enligt Svenskt vattens hållbarhetsundersökning" nås inte men förbättringar enligt undersökningens rekommendationer för att få en hållbar VA-verksamhet genomförs hela tiden. Att målet inte uppfylls helt beror bland annat på relativt höga mängder odebiterat dricksvatten. Förnyelsebehovet av ledningar och anläggningar är högt, vilket inte ger en tillräcklig uthållighet på längre sikt. Skene nya vattenverk är inte utbyggt vilket är viktigt för en långsiktig vattenförsörjning.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Mängd bräddat spillvatten (tm3)	260	162	117	<120	
Avbrottstid på det kommunala VA-nätet räknat i minut per brukare och år (minuter)	4,1	5,8	6,6	<5	
Andel kommuninvånare som tycker kvalitén på kranvattnet är bra (%)	94	94	92	≥ 96	
Andel otjänliga vattenprover (%)	0,28	0,88	0	<1	
Andel vattenprover "tjänligt med anmärkning" (%)	5,8	7,6	6	<5	
Måluppfyllnad (grönt eller gult) enligt Svenskt vattens hållbarhetsundersökning (%)	75	78	72	≥ 80	

Mängd bräddat spillvatten (tm3)

Årets bräddning är låg jämfört med tidigare år. Detta då det varit en ovanligt torr höst.

Avbrottstid på det kommunala VA-nätet räknat i minut per brukare och år (minuter)

Avbrottstiden på det kommunala VA-nätet baseras på antal vattenläckor. Antalet vattenläckor ligger på en jämförbar nivå mot tidigare år.

Andel kommuninvånare som tycker kvalitén på kranvattnet är bra (%)

Andel kommuninvånare som tycker kvalitén på kranvattnet är bra är 92 % enligt SKR:s undersökning "Kritik på teknik" 2022 och som utförs var tredje år. Vid undersökningen 2019 var siffran något högre, 94 %. Dock vann Marks kommun tillsammans med Ulricehamns kommun regiontävlingen "Sveriges godaste kranvatten" 2020 som genomförs var femte år.

Andel otjänliga vattenprover (%)

Inga vattenprover har varit otjänliga under året.

Andel vattenprover "tjänligt med anmärkning" (%)

Utfallet har minskat jämfört med föregående år. Ligger dock fortfarande högre än 2020. Detta bland annat på grund av omsättningsproblem i områdena anslutna till ÖFL. Förvaltningen arbetar med problemet.

Måluppfyllnad (grönt eller gult) enligt Svenskt vattens hållbarhetsundersökning (%)

Måluppfyllnaden vid helår 2021 enligt Svenskt vattens hållbarhetsundersökning uppgår till 72 % och fylldes i hösten 2022 (utfallet för 2022 fylls i hösten 2023). Utfallet jämfört med förra undersökningen är en försämring med 6 %. Detta beror delvis inom området vattenkvalité då otjänliga prover togs i Fotskäl/Björketorp 2021 och att klagomål om dricksvattnet som kommer in under beredskapstid inte alltid dokumenteras och följs upp. Även parametern för långsiktig tillgång på vatten (20-30 år) är sänkt eftersom nytt reservvattenverk som säkerställer vattentillgången inte är i bruk.

Nämndens mål: En utvecklad avfallsverksamhet med ökade möjligheter till återanvändning och återvinning

Nämndens bedömning är att målet uppfyllas **delvis** under 2022. Bedömningen grundar sig på

följande. Andel fullgjorda hämtningar av hushållsavfall förväntas bli högt och målet uppfyllas. Dock är målet för kundnöjdheten inte uppfyllt, främst för kärlavfallshämtningen men också för återvinningscentralen. Kommunen har i senaste undersökningen "Kritik på teknik" 2022 ökat kundnöjdheten för hämtning av kärlavfallet men minskat den för lämning av avfall vid återvinningscentralen. Det går också att utveckla återbruksverksamheten ytterligare inom kommunen, utöver det som redan sker i hjälporganisationernas regi. Mängden insamlat hushållsavfall uppfyller inte önskat mål. När fastighetsnära insamling av förpackningar börjar tillämpas så kan man förvänta sig en mycket bättre utsortering av förpackningar och mängden avfall i restavfallskärlet minskas rejält vilket är positivt för både ekonomi och miljö och bidrar till bättre måluppfyllnad. Under sommaren meddelades att det blir Sveriges kommuner som får insamlingsansvar för förpackningar från 2024.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel fullgjorda hämtningar av hushållsavfall (%)	99,7	99,4	95,82	100	
Mängd insamlat hushållsavfall (kg/person/år) (kärll- och grovavfall)	402	436	427	<370	
Andel kommuninvånare som är positiva till hämtningen av hushållsavfallet vid sin bostad (%)	79	79	82	≥ 81	
Andel kommuninvånare som är positiva till hur det fungerar att lämna avfall vid återvinningscentralen (%)	85	85	81	≥ 90	

Andel fullgjorda hämtningar av hushållsavfall (%)

Siffran är noterbart lägre än tidigare år, men återspeglar troligen inte verkligheten. Under sommaren var det en period då data inte överfördes som det skulle, vilket lett till lägre siffror än normalt.

Mängd insamlat hushållsavfall (kg/person/år) (kärll- och grovavfall)

Marks kommun råder inte själva över alla siffror. Fullständiga uppgifter för året innan kommer in under mars månad och dessa presenteras sedan i delårsrapport och kommande årsrapport. Presenterade siffror är alltså för föregående år och identiska med senaste delårsrapporten.

Att det är en liten minskning är positivt. Att det är en minskning trots att det varit högkonjunktur är ännu bättre. Detta då sambandet mellan högkonjunktur och ökade avfallsmängder är något som annars är tydligt. På riksnivå har mängderna avfall ökat jämfört med året innan, men där skiljer sig alltså vår kommun från många övriga.

Minskningen av avfall i Mark har skett både på grovavfall och på avfallet som samlas in i kärll. Plockanalyser av restavfallet kan inte stödja att det är större utsortering av förpackningar som är del i minskningen. Det tyder på att det överlag har slängts mindre avfall. Exakt vad som är orsaken till minskningen är svårt att avgöra. Det kan dels ha med konsumtionsmönster att göra, att människor lagt mer pengar på tjänster och upplevelser, dels att mer saker fått en andra chans via återanvändning istället för att slänga det.

Andel kommuninvånare som är positiva till hämtningen av hushållsavfallet vid sin bostad (%)

Andel kommuninvånare som är positiva till hämtningen av hushållsavfallet vid sin bostad är 82 % vid SKR:s undersökning "Kritik på teknik" 2022. Motsvarande siffra var 2019 79 %. Det som är glädjande är att andelen negativa kommuninvånare har minskat från 11 % till 6 % mellan de två undersökningarna. Undersökningen genomförs vart tredje år. Delmålet är uppfyllt.

Andel kommuninvånare som är positiva till hur det fungerar att lämna avfall vid återvinningscentralen (%)

Andel kommuninvånare som är positiva till hur det fungerar att lämna avfall vid återvinningscentralen har sänkts från 85 % vid 2019 års undersökning "Kritik på teknik" till 81 % 2022. Av

de som är negativa anges orsaker som att den ligger långt bort och fulla behållare. Verksamheten upplever inte problem med fulla behållare vid ÅVC:n eftersom avropen mot leverantör fungerat fint så därför kan man fråga sig om en del svar i enkäten egentligen avser återvinningsstationer som under t.ex. julperioden brukar vara fulla. Målet 90 % är högt satt men behövs för att uppnå bästa graderingen i Avfall Sveriges jämförelseundersökning mellan alla kommuner i Sverige.

Nämndens mål: Ökad trygghet och tillgänglighet för trafikanter, fotgängare och parkbesökare

Nämndens bedömning är att målet uppfyllas **delvis** under 2022 då ett av målen på indikatorerna är uppfyllt. Nämnden arbetar dock kontinuerligt med förbättringar av trafikmiljön inom gällande budgetramar.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel kommunala gator och GC-vägar som är farbara 8 timmar efter snöröjningens påbörjande och snöröjda 24 timmar efter snöfallets upphörande (%)	100	95	95	100	
Andel allvarliga fel (A+B) som åtgärdas inom två månader efter gjord lekplatsbesiktning (%)			50	≥ 95	

Andel kommunala gator och GC-vägar som är farbara 8 timmar efter snöröjningens påbörjande och snöröjda 24 timmar efter snöfallets upphörande (%)

Under första delen vinterperioder var det var det betydligt kallare och större snömängder än föregående år. Trots detta har snöröjning och halkbekämpningen fungerat tillfredsställande och målen kring snöröjning uppfylls i hög grad. Inhyrd entreprenör i Fritsla uppfyllde kommunens krav men det tar lång tid får att utföra åtagandet.

Andel allvarliga fel (A+B) som åtgärdas inom två månader efter gjord lekplatsbesiktning (%)

Kommunen har under sommar och höst åtgärdat fel som noterades vid lekplatsbesiktningarna som gjordes under våren 2022. Mycket av felet var att fallskyddet inte uppfyllde de krav som finns samt att lekplatsutrustning var trasig.

Nämndens mål: Kommunens kontaktvägar ska vara enkla att använda och ha en god tillgänglighet

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts **i hög grad**. Bedömningen grundar sig på följande. Tjänster via www.mark.se såsom information, felanmälan har god tillgänglighet och används mycket av medborgarna. Det kommer telefonsamtal angående olika ärenden och felanmälningar som besvaras under Kontaktcentrets öppettider. Kontaktcenter har arbetat för att informera och tydliggöra möjligheten att göra sin anmälan till webben och kopplar färre samtal vidare efter ett fördjupat kunskapsarbete med kommunens olika förvaltningar. De som ringer in till Kontaktcenter får i de flesta fall och oftare än tidigare ett snabbt och bra svar på sin fråga eller blir kopplad till rätt person som vet mer.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Andel felanmälningar, gällande infrastrukturen, som sker via internetportal Mark.se (%)	65	54	64	>60	
Andel felanmälningar åtgärdade inom en månad (%)	91	91	83	>95	
Andelen inringande till Kontaktcenter som får en personlig kontakt inom två minuter (%)				≥ 85	

Andel felanmälningar, gällande infrastrukturen, som sker via internetportal Mark.se (%)

Andelen ärenden som felanmäls via webb har ökat jämfört med föregående år och ligger på högre nivå 2022. Styrning av ärenden från telefon till webb görs kontinuerligt via telefonsvarmeddelanden och guidning från kontaktcenter.

Andel felanmälningar åtgärdade inom en månad (%)

Andel felanmälningar åtgärdade inom en månad visar på en lägre andel jämfört med tidigare år. Värdet är hämtat från statistikrapport från felanmälningssystemet DeDu.

Andelen inringande till Kontaktcenter som får en personlig kontakt inom två minuter (%)

Kontaktcenter har arbetat för att informera och tydliggöra möjligheten att göra sin anmälan till webben och kopplar färre samtal vidare efter ett fördjupat kunskapsarbete med kommunens olika förvaltningar. De som ringer in till Kontaktcenter får i de flesta fall och oftare än tidigare ett snabbt och bra svar på sin fråga eller blir kopplad till rätt person som vet mer. Statistik visar färre samtal till Kontaktcenter och att de flesta som ringer in till Kontaktcenter får en personlig kontakt inom två minuter. På grund av hårt arbetstryck beräknas detta värde bli sämre. Korrekt siffra för 2022 går inte få fram då växelsystemet har bytts ut.

4.5 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Hållbar personalförsörjning

Kommungemensamma mål: Sundare personalomsättning

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022
Personalomsättning (%)	13	9	12	12
Personalomsättning chefer (%)	11	21	5	10

Personalomsättning (%)

Personalomsättningen ligger på 12 % för perioden november 2021 - oktober 2022 vilket är 2 procentenheter högre än föregående år men ungefär i nivå med året dessförinnan. Möjligen hade pandemin en påverkan på rörligheten under 2021 kopplat till osäkerhet inom flera branscher. Personalomsättningen är högst inom löneservice samt den tekniska verksamheten där flera projektledare och specialister slutat. Orsakerna handlar sammantaget om stor efterfrågan på teknisk personal på arbetsmarknaden, en hög arbetsbelastning i relation till mängden arbetsuppgifter och resurser samt en svårighet att konkurrera med bättre lönenivåer utanför kommunen. Konsekvensen har blivit en ansträngd situation för kvarvarande medarbetare och ledning. Omprioriteringar och konsultstöd är exempel på åtgärder som ledningen vidtagit.

Vilken personalomsättning som kan anses vara sund är bland annat avhängig vilka befattningar det handlar om, hur svårt det är att nyrekrytera, hur lång upplärningstiden är osv. Det är därför viktigt att inom respektive verksamhet följa hur omsättningen påverkar och föra en diskussion kring vad som kan vara en sund personalomsättning.

Personalomsättning chefer (%)

En verksamhetschef har gått i pension siste augusti varmed utfallet blir 5 %. På teknik- och serviceförvaltningen arbetar 20 chefer, varav 15 enhetschefer, fyra verksamhetschefer och en förvaltningschef. Den tidigare chefsomsättningen på drygt 20 % berodde på en pensionsavgång, två som bytt tjänst inom förvaltningen och en som slutade varmed slutsatsen är att omsättningen inte är oroväckande hög.

4.6 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: God ekonomisk hushållning

Kommungemensamma mål: Effektivt resursutnyttjande

Nämndens mål: Kommunens lokaler ska ha en hög nyttjandegrad och användas kostnadseffektivt

Nämndens bedömning är att målet förväntas uppfyllas **delvis** under året. Bedömningen grundar sig på att utfallet för energiförbrukning i kWh når godkänd nivå. Utfallet för drift- och administrationskostnadsnivå för 2022 överstiger målvärdet enligt budget med 29 kr/kvm eller 8 %.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Energimängd per förvaltd area, (kWh/m ²)	124	134	126	<125	
Drift- och administrationskostnadsnivå lokaler (kr/m ²)	324	331	376	<347	

Energimängd per förvaltd area, (kWh/m²)

Hänsyn har tagits till väderlek genom användning av s k energiindex. Därigenom blir indikatorn väderberoende och säger mer om arbetet med att optimera energiförbrukningen. Minskningen jämfört med 2021 ses som resultatet av en kombination av energioptimerande åtgärder i enlighet med mål nr 7 i Agenda 2030 (Hållbar energi för alla) och ibruktagande av Lyckeskolan (ingår ej i tidigare mätvärden).

Drift- och administrationskostnadsnivå lokaler (kr/m²)

Drift och administration innefattar lokalförsörjnings alla kostnader utom planerat och akut underhåll samt kapitalkostnader. Utfallet överstiger målvärdet i enlighet med budget med 29 kr/kvm främst till följd av höga elkostnader.

Kommungemensamma mål: God förvaltning av kommunens egendom

Nämndens mål: Kommunens anläggningar ska förnyas och underhållas så att värdet bibehålls

Nämndens bedömning är att målet uppfylls **delvis** under året. Bedömningen grundar sig på följande och är en sammanvägning av underhåll på VA-anläggningar, gator och lokaler. Förnysetal avseende VA-ledningar uppnås inte under 2022 på grund av personalbrist och i väntan på avtal har flera större projekt behövt skjutas upp. Standarden på kommunens gator och vägar når inte upp till satta mål och är lägre än för många jämförbara kommuner. En sjunkande trend vad gäller vägstandard har vänt eftersom större budget för beläggning erhållits. Årets planerade underhåll på lokaler uppgår till 168 kr/kvm, att jämföra med branschspecifikt riktvärde om 160 kr/kvm för att bibehålla fastighetsbeståndet. Utfallet för det akuta underhållet överstiger målvärdet men 0.5 kr/m² eller knappt 3 %. Då ett antal investeringsprojekt försenats nås inte målvärdet för genomförda åtgärder i enlighet med lokalförsörjningsplanen.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Förnysetakt VA-ledningsnät (%)	0,9	0,2	0,2	>0,5	
Beläggningsunderhåll - faktisk vägstandard i förhållande till optimal vägstandard (%)	80	79	83	>90	
Underhållsnivå lokaler, (kr/m ²)	155	136	168	>160	
Akut underhållsnivå lokaler, (kr/m ²)	42,5	17	18,5	<18	
Totalt andel genomförda åtgärder i enlighet med lokalförsörjningsplanen (%)	95	85	70	≥ 90	

Förnysetakt VA-ledningsnät (%)

Flera förnyelseprojekt har genomförts under året och en stor del av dem genomfördes med schaktfria metoder för att öka effektiviteten. På grund av personalbrist och väntan på avtal har flera större projekt skjutits upp. Vi når endast en förnysetakt på totalt 0,2 % där tyngdpunkten ligger på förnyelse av vattenledningar, vilket är långt under målet 0,5 % årligen.

De projekt som genomförts är renovering av vattenledning i Kammarberg, omläggning av vatten och dagvattenledning i Grovaliden, renovering av spillvattenledning i Segloravägen Fritsla, renovering av spillvattenledning i Björlandavägen i Sätilla samt inkoppling av redan färdigställda vattenledningar i Örbyvägen, Skene.

Beläggningsunderhåll - faktisk vägstandard i förhållande till optimal vägstandard (%)

Vägkapitalet beräknas uppgå till ca 83 % enligt en beläggningsrapport baserad på undersökning 2021. Enligt rapporten har den nedåtgående trenden vänt 2021/2022. Mängden sträckor

som borde varit åtgärdade innan 2022 har minskat rejält senaste året (9 procentenheter för gator och 8 procentenheter för GC-vägar) vilket är väldigt positivt och innebär att det akuta underhållsbehovet har minskat. Det beror delvis på att mängden utförda beläggningar ökat 2021 då budgetramen ökat samt att de är lagda på rätt ställen. Vid en djupare analys beror det också på att de vägar som inventerades under 2021 har fått små förbättringar troligtvis genom reparationer som har utförts tidigare år. Men jämfört med ett 40-tal andra kommuner så är statusen på Marks gatunät sämre än genomsnittet gällande röda sträckor (som redan bör vara åtgärdade) och ungefär som genomsnittet gällande gula sträckor (som bör åtgärdas mellan åren 2022-2026). Inventering har inte kunnat genomföras 2022 på grund av att ramavtalet med konsulten har löpt ut.

Underhållsnivå lokaler, (kr/m²)

Ett riktvärde för det planerade underhållet är en underhållsnivå på 160 kr/kvm för att bibehålla fastighetsbeståndet. Årets budget var 124 kr/kvm men till följd av bl a utökat underhåll om 5 mnkr redovisas nu en underhållsnivå på 168 kr/kvm.

Akut underhållsnivå lokaler, (kr/m²)

Det akuta underhållet per kvm ligger något högre än utfallet föregående år. Arbeten har bland annat utförts på ytterväggar på Parkskolan, innemiljöarbete på Smedjans förskola samt byte av trappa på Mariebergs förskola.

Totalt andel genomförda åtgärder i enlighet med lokalförsörjningsplanen (%)

Lokalförsörjningsplanen är ett viktigt verktyg för att nå målen om hög nyttjandegrad i kommunens lokaler och för att tillse att nya lokaler tillhandahålls i rätt tid och på rätt plats. Ett antal projekt har förskjutits i tid, däribland ny förskola Skene, Kinnahallen och nytt LSS-boende. Ersättningsrekrytering av en projektledare har slutförts vilket kommer att förbättra möjligheten att genomföra fler åtgärder i enlighet med lokalförsörjningsplanen i rätt tid. Svårigheter har även exempelvis bestått i att hitta lämplig tomt för vissa åtgärder samt i att få beställning av förstudie i rätt tid.

4.7 Strategiska områden/Förutsättningar/Utgångspunkter: Ekologisk hållbarhet

Nämndens mål: Nämndens verksamheter ska bidra till en låg miljöpåverkan

Nämndens bedömning är att målet uppfyllts **delvis** under året. Bedömningen grundar sig på det sammanvägda resultatet av indikatorerna nedan. Lokalförsörjning når inte målen för solenergi och P-märkning. Klimatpåverkan per kilo inköpt livsmedel har det hittills lägsta utfallet mot det ställda nämndmålet och uppfylls i hög grad. Samtidigt bör det beaktas att kommunernas klimatlöfte inom Västra götalandregionen har ett mål om 1,7. Andel ekologiskt uppfylls delvis under året samtidigt som svenskt och lokalt tar större andelar av de totala inköpen.

Indikatorer	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Mål 2022	
Antal byggnader med P-märkning (st)	2	2	2	≥5	◆
Andel egenproducerad solenergi i förhållande till förbrukad elenergi egna lokaler (%)		8,4	10	≥ 17	■
Andel förbrukat drivmedel i förhållande till antal körda mil (liter/mil)	0,8	0,7	0,7	<0,6	■
Genomsnittlig mängd koldioxidutsläpp från kommunens tjänstefordon (personbilar/lätta lastbilar) (CO ₂ g/km)		106	109	≤96	■
Klimatpåverkan per kilo inköpt livsmedel (CO ₂ /kg)	1,73	1,55	1,54	<1,5	◆
Andel ekologiska livsmedel - Teknik- och servicenämnden (%)	26	23	22	>30	■

Antal byggnader med P-märkning (st)

För närvarande är två byggnader P-märkta, Horredshallen och den nya skolbyggnaden på Strömskolan. Vid nyproduktion av byggnader används P-märkningens metodik. Ett par byggnationer som beräknades vara P-märkta vid årets utgång är inte färdigställda varför resultatet avviker från målet.

Andel egenproducerad solenergi i förhållande till förbrukad elenergi egna lokaler (%)

Målet för andelen egenproducerad solenergi i förhållande till förbrukad elenergi i egna lokaler nåddes inte under året. Bedömningen är att det långsiktiga målet om 50 % kommer att nås år 2030 enligt plan. Lokalförsörjning arbetar med installation av minst en ny solcellsanläggning per år för att i enlighet med Agenda 2030 öka andelen förnybar energi och därigenom minska vår klimatpåverkan.

Andel förbrukat drivmedel i förhållande till antal körda mil (liter/mil)

Andelen förbrukat drivmedel/mil ligger på samma nivå som föregående år, 0,7 liter per mil, vilket är något högre än målvärdet. Ännu lägre drivmedelsförbrukning förväntas framöver då anskaffning av elbilar och laddhybrider kommer ske i högre utsträckning än tidigare år.

Genomsnittlig mängd koldioxidutsläpp från kommunens tjänstefordon (personbilar/lätta lastbilar) (CO₂ g/km)

Kommunens tjänstebilar (personbilar och lätta lastbilar) har ett genomsnittligt koldioxidutsläpp på 109 gram per kilometer enligt WLTP (Worldwide Harmonised Light Vehicles Test Procedure) och avviker från nämndens helårsmål om 96 gram. Årets mätning är gjord utifrån den nyaste metoden, WLTP och ger något högre värden än tidigare års mätningar. Då anskaffningar görs av nya fordon väljs alltid fordonsmodeller med låg miljöpåverkan där det är möjligt. Ett ökat antal elbilar och laddhybrider kommer krävas för att minska utsläppen.

Klimatpåverkan per kilo inköpt livsmedel (CO₂/kg)

Kostverksamheten redovisar ett utfall för 2022 som är lägre än föregående år. Hållbara val av grönt, fisk, fågel och kött med svenskt ursprung prioriteras. Klimatlöftet inom regionen innebär ett värde på högst 1,7 CO₂-ekv/kg och det målet uppfylls helt.

Andel ekologiska livsmedel - Teknik- och servicenämnden (%)

Andelen ekologiskt är 22 %. Ett nytt grossistavtal trädde i kraft i december 2022 och för att bidra till en hållbar livsmedelsförsörjning är målet satt till minst 20 % ekologiskt/inköpta livsmedel, där mejeriprodukter står för den största delen.

5 Agenda 2030

Många mål, indikatorer och följetal som har en koppling till Agenda 2030 finns redan i nämndplanen och följs därmed upp under respektive del utan att kopplingen ännu framgår. Nedan tabell visar hur långt arbetet kommit och ger ett prioriteringsstöd framåt. Där framgår de mål i Agenda 2030 som nämnden bidrar till, om det i nämndplanen satts mål, följetal eller indikatorer samt vilket resultat som nämnden bedöms uppnå.

Mål i Agenda 2030	Nämndens bidrag	Koppling till TSN Nämndplan		Resultat
		Mål	Följetal / Indikator	
Mål 3 God hälsa och välbefinnande	leverera ett gott och hälsosamt dricksvatten	Finns	Finns	I hög grad
	säkra dricksvattenförsörjningen för framtida generationer	Finns	Finns	Delvis
Mål 6 Rent vatten och sanitet	leverans av gott och hälsosamt dricksvatten	Finns	Finns	I hög grad
	rening av avloppsvattnet till en acceptabel nivå	Finns	Finns	I hög grad
Mål 7 Hållbar energi för alla	energieffektiva fastigheter	Finns	Finns	I hög grad
Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	kompetensutveckling	Finns	Finns ej	Delvis
	löneutveckling	Finns ej	Finns ej	I hög grad
	heltidsresan	Finns ej	Finns	I hög grad
Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	gator, gång- och cykelvägar	Finns	Finns	Delvis
	VA-ledningar	Finns	Finns	Delvis
	VA-anläggningar	Finns ej	Finns ej	Delvis
Mål 11 Hållbara städer och samhällen	förbättring av trafiksituationen	Finns	Finns	Delvis
	trafiksäkerhetsarbete	Finns	Finns	I hög grad
	planering och hantering av dagvatten	Finns ej	Finns ej	Delvis
Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion	avfallshantering	Finns	Finns	I hög grad
	minska matsvinnet	Finns	Finns	Delvis
Mål 13 Bekämpa klimatförändringen	minska måltidsservice klimatpåverkan	Finns	Finns	Delvis
	minska fordonservice klimatpåverkan	Finns	Finns	Delvis
	hantera stora nederbördsmängder	Finns ej	Finns ej	Delvis
Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald	förvaltning av kommunens skogar och blågrön skogsbruksplan	Finns ej	Finns ej	Delvis
	förvaltning av allmän platsmark	Finns	Finns	Delvis

Kvarstående utmaningar finns inom alla de områden där resultatet är delvis. Exempelvis hänger målet om att säkra dricksvattenförsörjningen för framtida generationer samman med förnyelsebehovet av VA-ledningar och anläggningar där dagens nivå inte ger en tillräcklig ut hållighet på längre sikt. Ett annat område är fordonservice klimatpåverkan där verksamheten inte styr över fordonsval och budget utan endast kan rekommendera samt där utvecklingen även är beroende av tillgång till laddinfrastruktur för kommunens egna fordon.

6 Uppföljning av internkontroll

6.1 Årets internkontrollarbete

Nämnder och styrelser har ansvar för att den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde är tillräcklig och ska rapportera om sitt arbete med intern kontroll.

Teknik- och servicenämnden fastställde sin internkontrollplan i samband med beslut om nämndplan. Arbetet med intern kontroll följs upp i samband med årsredovisningen.

Teknik- och serviceförvaltningen har utgått från COSO-modellen och arbetar systematiskt med internkontroll i Stratsys sedan 2010. Sedan 2020 är planen kompletterad med verksamhetsövergripande risker som arbetats fram i samråd med nämndens presidium och inför år 2022 gjordes en omvärdering av tidigare framarbetade risker. Under 2022 har 32 risker ingått i beslutad internkontrollplan med uppföljning och rapportering under året. Samtliga beslutade uppföljningspunkter har följts upp under året och vissa avvikelser rapporteras.

Det finns fortfarande brister avseende att inköp inte sker i enlighet med upphandlade avtal. Sett till inköpsvolym i pengar är avtalsföljsamheten relativt god. Förbättringsarbete pågår dels med stöd av nytt inköps- och fakturasystem, utbildning samt med stöd av inköpsenheten. Kontrollrutiner inom lön har påverkats negativt av högt arbetstryck och tidsbrist där arbete pågår med översyn av resurser i relation till befintliga arbetsuppgifter. Inom Vatten och avlopp har rutiner följts upp enligt plan, men vissa rutiner har konstaterats i behov av uppdatering.

6.2 Uppföljning av internkontrollplanen

Nämndens övergripande risker

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Missnöjda kunder	Årsavstämning	Uppföljning är genomförd i förvaltningens ledningsgrupp med en samlad bild över årets synpunkter som ligger på ca 80 stycken liksom föregående år. Antalet felanmälningar som också är en indikation på brister som kan leda till missnöje har minskat från 2 074 till ca 1 700 där den största minskningen avser snöröjning där en åtgärd har varit en utökad dialog med berörda entreprenörer.
IT säkerhetsrisker	Avstämning	Uppföljning är genomförd i förvaltningens ledningsgrupp samt i dialog med IT- och Digitaliseringsenheten med en samlad lägesbild. Tidigare problem med kommunens databas för dokumenthantering (SPS) är åtgärdade men fortsatt dialog behövs avseende kritiska system. Livsmedelsverket har genomfört en granskning av följsamhet mot NIS-direktivet avseende dricksvattenförsörjning och en åtgärdslista identifierades.
Bristande leveransförmåga	Säkerställa nämndens behov i budgetunderlag och att frågan lyfts i budgetberedningen	Nämnden konstaterade i sitt budgetbeslut i juni 2022 att möjlighet att leverera en budget i balans för perioden 2023-2026 saknades. I budgetunderlaget tydliggjordes resursbehoven i en separat lista samt lyftes i framställan till kommunstyrelsen. En ramökning begärdes vilken delvis beviljades.
Ramuppräknig 1 % skattefinansierade tjänster	Säkerställa nämndens behov i budgetunderlag och att frågan lyfts i budgetberedningen	Ramjustering 1 % ändrades till 2 % bla. efter att nämnden tydliggjort konsekvenser i budgetunderlag 2023-2026. KS/KF har även i budget

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		2023-2026 beslutat att avsätta en reserv på drygt 10 mnkr för ökade kostnader för interna tjänster till köpande nämnder.

Ekonomi

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Felaktiga årsprognoser som kan leda till ineffektiv resursanvändning.	Genomgång av redovisning avseende korrekta kodsträngar	Månatlig granskning avseende bokföringsposter är genomförd. Med tanke på antalet transaktioner och den komplexa kodplan som nämnden arbetar med är antalet felbokföringar mycket få. De fel som hittats har rättats upp direkt och återkoppling till ansvarig chef har gjorts.
	Genomgång av redovisning samt analys av helårsprognoser	Förvaltningens chefer har haft möjlighet att lägga prognoser samtliga månader. Vid april- och augustibokslut görs extra granskning. Särskilt viktiga områden såsom taxeintäkterna för VA och avfall granskas enligt särskild rutin varje månad och prognos läggs utifrån denna. Även personalkostnader granskas särskilt och vid behov ifrågasätts rimligheten i verksamhetens prognoser och justeringar görs där det är nödvändigt. Med anledning av den ökade inflationen under 2022, har årets prognosarbete försvärats främst inom kost- och städverksamheten och lokalförsörjningen som direkt påverkats av ökade kostnader. Ett ökat ekonomistöd har satts in för detta ändamål.
Osäkra fordringar avseende VA och Avfallskollektivet kvarstår	Granskning avseende nedskrivning av osäkra fordringar inom VA/Avfallskollektivet	Genomgång har gjorts under november för de fakturor som finns som långtidsbevakning och gått vidare till betalningsföreläggande hos Kronofogden. Totalt rörde det sig om 64 fakturor och 21 olika kunder. Totalt belopp var 80 204 kronor varav VA utgjorde drygt hälften. Rutinen följs.
Chefer beslutsattesterar "egna" kostnader såsom resor, utbildning mm	Granskning av beslutsattest gällande chefers egna kostnader	Granskning har gjorts avseende kontot för utbildning. Totalt har 220 transaktioner avseende konto 765 för utbildning bokförts under perioden januari-december. Av dessa har 79 poster eller 36 % granskats. På 3 underlag har chef attesterat egen utbildning eller det är oklart då notering kring vem som deltog på utbildningen inte har angivits. Fråga har ställts i samband med granskning och till viss del har återrapportering och komplettering skett därefter. Inför kommande år behöver samtliga chefer åter påminnas om regler gällande beslutsattest av egna kostnader och att komplettera med närvarolista om denna information saknas på fakturan.
Inköp sker inte i enlighet med upphandlade avtal	Granskning av att stickprovskontroller gällande inköp gjorts under året	Uppföljning har genomförts av kommunens avtalscontroller. Under 2022 uppgick inköp av upphandlingspliktiga varor, tjänster och

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		entreprenader till ca 432 mnkr från ca 670 leverantörer. Ca 150 hade avtal med kommunen, vilket motsvarar ca 22 % av det totala antalet. Sett till värde gjordes 79 % av inköpen från avtalade leverantörer vilket får ses som positivt. Utvecklingen är positiv med mer inköp från avtalade leverantörer men fortfarande görs inköp på ca 92 mnkr från leverantörer utan avtal.

Personal

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Felaktig löneutbetalning	Att kontrollen av tidsrapporter utförs följs upp i samband med uppföljning av mål	Tidsrapporterna har följts upp varje månad i samband med att målet för korrekt antal tidsrapporter redovisas. Detta fungerade bra under 2022. Kontrollen av tidsrapporter fortgår liksom arbetet med att fler korrekta underlag ska skickas in till lön. Tyvärr är det fortfarande många felaktigheter. Att införa digital rapportering är en lösning som kräver resurser och stöd. Fram tills dess fortsätter Löneservice att informera och förtydliga hur rapporten skall fyllas i på ett korrekt sätt.
	Kontroll av att rutin följs	Checklista inför lönekörning är känd och används för det mesta i samband med varje lönekörning. Kvalitativa kontroller och kvalitetssäkring hinns inte med i den utsträckning som är tänkt pga. tidsbrist och högt arbetstryck. Det största skälet till runt 20 löneskulder i månaden är att inte alla anställda i Marks Kommun redovisar sin tid genom Vismas tidsrapportering i självservice (dvs. äger sin tid och stämplar).

Administration

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Styrdokument är okända, blir inaktuella och ger felaktig information	Granskning av att gällande styrdokument är aktuella och kända för berörda tjänstemän	Påminnelse utskickad till verksamheterna då det finns ett antal styrdokument som behöver uppdateras.

Vatten- och avloppsförsörjning

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Aktuella tillstånd för vattenuttag (vattendomar) följs inte	Granskning av att det finns en rutin över hur uppföljning sker varje kvartal och att den följs.	Personal lodar observationsrör och fyller i resultatet i ett excelark. Vid kontrolltillfället framgick det dock inte vilket värde man har att föhålla sig till, varken ute i fält eller i excelarket. I tillstånden/vattendomarna finns det både ett maximalt medel per dygn och absolut maxuttag per dygn. Dessa larm finns dock inte inlagda som larm i VA-operatör (oklart om den funktionen finns). Om man ser att det tagits ut väldigt mycket vatten under en period så att man närmar sig medelvärdet låter man verket stå ett tag så risken att överskrida medelvärdet verkar vara under kontroll. Däremot så är risken större för överskridande när det gäller det absoluta maximala uttaget på ett dygn.
Aktuella tillstånd på avloppsreningsverken följs inte	Granskning av att det finns en rutin över hur uppföljning ska ske varje kvartal	Kontrollen planeras under våren 2023
Brister i installation och ledningsnät i samband med anslutning av servis. Förorenat vatten kan komma in i det kommunala ledningsnätet med risk för sjukdom som följd.	Kontroll att rutinen är uppdaterad och används	Intervju genomfördes med Enhetschef och med medarbetare. Rutin finns men är i behov av revidering, vilket är påbörjad men inte färdigställt.
	Kontroll av att en arbetsrutin för arbete i schakter med vattenledningar finns och tillämpas .	Det finns en äldre rutin framtagen angående hygienhantering i schakter med dricksvattenledningar och den följs. Dialog har förts med enhetschef rörnät.
En ökad tillrinning vid kraftig nederbörd och snösmältning	Intervjua att enhetschef rörnät arbetar utifrån strategin för att minska tillskottsvatten och att uppföljning av åtgärder rapporteras in till miljönämnden årligen i samband med miljörapporteringen.	Kontrollmomentet utförs under våren.
Felaktig provtagning eller laboratorieanalys	Uppföljning av att rutiner följs samt ackrediteringskontroll	Revidering av provtagningsrutin vatten har skett 2021 och personal arbetar efter den vilket framkom vid internkontroll 2022. Laboratoriet som kommunen anlitar för analys av vattenprover är ackrediterad enligt SS-EN ISO/IEC 17025.
Risk att vattentäkter inte har tillräcklig kapacitet under torrår.	Kontroll av att VA-verkens larm fungerar och att rutin för alarmnivåer är kända och följs.	Larm i prioriterade brunnar är installerade och används. Ännu är alla larm inte kopplade till styrsystemet och rutin är inte framtagen angående vad som skall göras vid lågnivåalarm. Kontroll under sommaren 2022 då det var låga grundvattennivåer har skett tätare än normalt och följts upp av EC.
Risk för felaktig information till kunder och entreprenörer.	Kontroll att rutinen Process VA--anslutningar och tillhörande information är uppdaterad och används	Rutin följs, men behöver förtydligas/uppdateras något på vissa punkter. Information om arbetsgång i anslutningsärende skickas till alla fastighetsägare. Även en checklista behöver tas fram för olika informationsutskick för att säkerställa när och vilken information som skickats till blivande VA-kunder. Behövs

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		speciellt i utbyggnadsprojekt med flera inblandade. Blanketter ses över regelbundet och uppdateras vid behov. Stickkontroll har utförts av anslutningsärenden.
Anslutningsavgift faktureras inte efter att förbindelsepunkt har meddelats	Kontroll av att 10 genomförda anslutningar är fakturerade och att rutin för debitering av anslutningsavgift är känd och följs	Kontrollerat att rutin finns. Kontrollerat att 10 fastigheter som meddelats förbindelsepunkt även har debiterats.
Risk för att dataintrång och sabotage som påverkar övervakningssystemet och dricksvattenleveransen.	Kontrollera att rutin är framtagen och följs	Rutin för framtagande av rapportering till MSB vid oförutsedda dataavbrott är framtagen och känd i VA-organisationen. En säkerhetsanalys är framtagen enligt krav i NIS-direktivet och åtgärder för att förbättra IT-säkerheten pågår i dialog med IT-och säkerhetsenheten.
Risk att vi inte får provsvar på vattenprover som vi lämnar in för analys	Kontrollera att rutin för provtagning och uppföljning av vattenprover följs av enhetschef VA-verk som ansvarar för detta. Kontrollera med enhetschef VA-verk att vi tagit och fått ananalysvar på vattenprover vi skall ta enligt godkänt kontrollprogram av miljönämnden.	Rutin för provtagning efterföljs och uppföljning av vattenprover har skett under året och dokumenteras vid driftmöten VA-verk. Det finns ett stort utskrivet excelark på Barrsjön där man ser om prover är tagna och analyserade. Leveransbekräftelse på insända prover bevakas. Om provet är otjänligt ska labbet ringa jour. Det som går att förbättra är att förutom den mottagna leveransbekräftelsen från labbet, även kontrollera att resultatet har kommit.

Avfallsverksamhet

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Aktuella tillstånd för ÅVC följs inte	Granskning av att det finns en rutin över hur uppföljning ska ske varje kvartal	Granskning har inte utförts enligt rutin pga. hög arbetsbelastning. (Tillstånd är dock genomgångna av verksamheten)
Felsorterat avfall	Kontroll att personal informerar kunder om att vikten att inte slänga i brännbartcontainern om annan container för materialåtervinning kan användas i istället.	Någon granskning har inte utförts under 2022 pga. hög arbetsbelastning. (Verksamheten arbetar dock dagligen med kundkommunikation)

Trafik

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Olyckor på kommunala GC-vägar och vägar med anledning av dålig sikt och framkomlighet	Uppföljning av att besiktning skötts enligt plan samt att rutin avseende information följs	Dokumentation (broschyr) delas ut vid behov i brevlådan där exempelvis sikten är skymd av buskage. Muntlig dialog förs även vid behov med fastighetsägare i samband med asfalteringsarbeten.
Regnvatten blir stående på gator och vägar och riskerar att skapa olyckor genom vattenplaning	Kontrollera hur stor andel som inte har kunnat slamsugas enligt plan/behov.	Det finns inte någon lista över prioriterade brunnar som ska slamsugas, därmed går det inte heller att kontrollera hur stor andel som slamsugits. Slamsugning sker i allmänhet efter att felanmälningar kommit in. Verksamheten har ett schema över trummor som kontrolleras men det finns ingen direkt prioritering. Inför stora förväntade regnmängder kollas rensgaller.

Grön miljö

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Fel och brister i lekutrustning leder till att barn och vuxna skadas	Följs upp årligen genom intervju av enhetschef gata/park	Enligt Plan- och bygglagen (PBL) ska det göras fyra funktionsbesiktningar samt en extern kontroll. Den externa görs varje höst och fungerar som de ska. De interna kontrollerna görs exempelvis i samband med gräsklippning. Dock råder osäkerhet om de interna kontrollerna utförs av personer med rätt kompetens. Enligt PBL ska funktionsbesiktningen göras av person med rätt kompetens, men ingen dokumentation kunde visas upp för vad som anses rätt kompetens och att de som utför kontrollerna ha denna.

Lokalförsörjning

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Brukarnas behov av lokaler kan inte tillgodoses med anledning av akuta skador	Säkerställa att inbyggda kontrollmoment fungerar	Observation och stickprov vidtas i samband med medarbetarsamtal.

Måltidsförsörjning

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Dyrt omhändertagande av matrester och stor miljöpåverkan	Mätning av svinn	Under 2022 har snittvärdet 1 gram lägre i snitt per portion mot 2021, dvs totalt 42 gram per portion. Mätningen utgår från perioden januari till augusti 2022. De tre fraktioner som svinnet fördelas mellan är beredningssvinn 4 gram serveringssvinn 22 gram och tallrikssvinn 16 gram.
Matgäster blir sjuka - servering	Årliga revisioner	Revideringar har skett under året genom egenkontrollsystemet. Webbverktyget är i sin tur kopplat till råddande livsmedelslagstiftning inom Sverige och EU. Kontroller har i första hand gjorts främst som ordinarie fysiska besök. Inga avvikelser inom ärende för sjukdomsfall i samband med måltider har förekommit.
Måltidsgäster blir sjuka	Hazard Analysis and Critical Control Points (HACCP) kontroller med journalblad	Respektive kök och ansvariga köksmästare/chefer utför och dokumenterar samtliga avvikelser genom verksamhetens webbverktyg. Årligen utförs även en revision som dokumenteras och som följer upp vilka åtgärder som är avklarade. Nedanstående avvikelser är åtgärdade eller har en plan för åtgärd i samråd med både miljöenheten och lokalförsörjningen samt Marks Bostads AB i de fall kök inom äldreomsorgen är berörda.

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
		Totalt antal kontroller: 58 st Totalt antal avvikelser: 27 st
		Dessa 36 avvikelser var fördelade enligt följande:
		Infrastruktur / sliten inredning/lokal: 4
		Brister på utrustning: 2
		Felaktig temperatur: 2
		Otillfredsställande avfallshantering: 0
		Otillfredsställande ventilation: 0
		Brister i rengöring : 17
		Felaktigt förpackningsmaterial: 2
		Brister i skadedjursförebyggande: 0
		Personlig hygien: 1
		Säker hantering: 4
		Bristande kunskap om riskanalys: 0
		Administrativa krav: 0
	Kontroll av att rutiner avseende grundförutsättningar följs	All hantering av dokument och kontroller inom livsmedelshygien utförs genom digitalt webbverktyg. Under året har alla rengöringskontroller kvalitetssäkrats via verktyget och genom egna provtagningar och revisioner. Webbverktyget kommer fortlöpande innehålla rutiner för uppföljning. Utbildning i livsmedelshygien genomförts via ett webbverktyg anpassat till offentliga kök.
Råvaruval och resurser som påverkar personaltäthet, metodik, inköpsavtal och servering.	Genom kostdatasystemet Matilda och modulen Hantera	Under 2022 har livsmedelspriserna ökat stort och det har haft en stor påverkan på innehållet i matsedeln. Snittet på livsmedelskostnaden för en skolmåltid ligger på drygt 12 kr.
Ökat matsvinn	Uppföljning via statistik	Årets svinnstatistik redovisar en minskning med endast 1 gram per portion till att nu vara totalt 42 gram per portion. Målet är att halvera matsvinnet inom ramen för Agenda 2030 sedan mätningen startade, från 53 gram till 26,5 gram per portion.

Lokalvård

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Risk för person-, eller materialskador ifrån rengöringsmedel.	Kontroll av att kemiska ämnen förvaras och hanteras korrekt	Genom tillbudsrapporteringar och skyddsronder följs det upp att kemikalier och dess hantering är korrekt. Uppföljning under året redovisar inte personskador eller materiella skador till följd av förvaring och hantering. Verksamheten arbetar löpande med att minska andelen rengöringsmedel totalt genom att ersätta dem med fler hållbara och kemikaliefria alternativ.

Teknisk service

Risker	Uppföljning	Resultat av uppföljning 2022
Bil framförs av obehörig person eller person som inte är i kördugligt skick	Kontroll av att rutin för körkort följs	Frågan har ställts till samtliga som arbetar i receptionerna i Kommunhuset, Kinnaström och Kunskapens hus om rutinen för kontroll av körkort vid utlämnad av bilnycklar görs. Alla har svarat att rutinen följs.

7 Personal

Hållbar personal-och kompetensförsörjning

Nämnden fick under 2022 beviljat en utökning med 6,5 tjänster varav 4 förvaltningsövergripande tjänster och 2,5 tjänster till den tekniska verksamheten. Vid årsskiftet var 3,5 av tjänsterna färdigrekryterade men alla hade inte hunnit börja. Administrativt stöd och trafikingenjör bidrog till att betydligt fler medborgarförslag kunde besvaras.

För att attrahera medarbetare är det viktigt med ett tydligt erbjudande som arbetsgivare. Visionen med att vara en nära kommun med människan i fokus samt värdesättandet av utveckling, engagemang och omtänksamhet lyfts särskilt liksom att den som väljer att arbeta i kommunen är med och bidrar till en bättre och enklare vardag för människor i Marks kommun. Möjlighet till visst distansarbete skapar förutsättningar för att attrahera medarbetare med längre pendlingsavstånd.

En bra och inspirerande arbetsmiljö som möjliggör utveckling bidrar till att skapa en attraktiv arbetsplats. Även om resultaten vid senaste medarbetarenkäten låg på en mycket bra nivå, de högsta inom kommunen, för både organisatorisk och social arbetsmiljö samt hållbart medarbetarengagemang har verksamheterna arbetat vidare med handlingsplaner för att bibehålla och förbättra arbetsmiljön.

Nämnden har också fokuserat på konkurrenskraftiga löner för de bristyrken som identifierats; tekniker inom VA (speciellt inom el och styr- och regler), projektledare VA och projektledare inom fastighet samt kockar samt skapat möjligheter att ta emot praktikanter för att locka studenter att börja i kommunen efter slutförd utbildning.

I regel erbjuds heltidstjänster men inom kost och städ arbetar många deltid varmed verksamheten under många år arbetat i riktning mot den sk. Heltidsresan med resultatet att antalet heltidsanställda successivt ökat.

För att stäkra det strategiska arbetet behöver förvaltningen ta fram en personal- och kompetensförsörjningsplan vilket det ännu inte funnits resurser till.

Utveckla och behålla medarbetare är en viktig aspekt inom den övergripande personal- och kompetensförsörjningen

Att lyckas behålla medarbetare är kopplat till medarbetarens upplevelse av Marks kommun och nämnden som arbetsgivare i relation till medarbetarens förväntningar men också i relation till andra potentiella arbetsgivare. Därför arbetar nämndens verksamheter med att kvalitetssäkra alla delar från rekrytering och introduktion till kompetensutveckling. Exempel på insats är vidareutveckling av introduktionsplaner för att ge en god start i arbetet.

Arbetet med att utveckla medarbetare innebär att identifiera behov, planera samt genomföra kompetensutveckling. Genomförda medarbetarsamtal är viktiga i detta arbete där utveckling sedan sker både individuellt och på gruppnivå. Exempel på genomförda utvecklingsåtgärder som även har koppling till personalförsörjning är kompetensutveckling för att minska sårbarhet i vissa funktioner. Ledarakademin är en annan åtgärd för att identifiera potentiella framtida ledare.

I samband med att medarbetare slutar hålls ett avgångssamtal för att följa upp orsaker till att medarbetare slutar men också att fånga upp förbättringar som nämndens verksamheter kan genomföra för att öka sin attraktivitet. En orsak till att medarbetare slutar är att det råder stor efterfrågan på teknisk personal på arbetsmarknaden där arbetsgivare bjuder över varandra för att locka kompetens och det blir svårt för kommunen att konkurrera med bättre lönenivåer.

Övrigt

I regel erbjuds heltidstjänster men inom kost och städ arbetar många deltid varmed verksamheten under många år arbetat i riktning mot den sk. Heltidsresan med resultatet att antalet heltidsanställda och sysselsättningsgraden successivt ökat.

Sjukfrånvaron som ligger på 6,9 % har ökat något under de senaste åren vilket främst beror på pandemin och stort antal vanliga förkylningar efter sommaren. Detta påverkar främst kost- och städverksamheten med drygt 200 medarbetare av förvaltningens 350 medarbetare. Frisktalet för kost och städ är 32,3 % jämfört förvaltningen totalt på 43 % och kommunen totalt på

44,9 %. Anledningen är att denna personalkategori måste stanna hemma vid förkylningssymtom och inte kan arbeta på distans. Även om just förkylningar är svåra att påverka pågår i övrigt arbete med att identifiera faktorer för att öka frisknärvaron så som tex. stresshantering och översyn av arbetsmängd.

8 Ekonomi

8.1 Driftredovisning

Driftredovisning

	Utfall2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget	Avvikelse
Total					
Intäkter	397 139	392 474	415 276	405 844	9 432
Personalkostnader	-153 376	-148 427	-153 819	-156 673	2 854
Övriga kostnader	-294 167	-296 034	-323 431	-301 771	-21 660
Nettokostnad	-50 405	-51 987	-61 975	-52 600	-9 375
Politisk verksamhet					
Intäkter	214	216	225	219	6
Personalkostnader	-798	-817	-861	-1 101	240
Övriga kostnader	-31	-10	-5	-138	133
Nettokostnad	-615	-611	-641	-1 020	379
Övrig politisk verksamhet					
Intäkter	7	8	4	4	0
Personalkostnader	-645	-707	-670	-638	-32
Övriga kostnader	-40	-43	-34	-56	22
Nettokostnad	-678	-742	-701	-690	-11
Avloppsreningsverk Hägnen					
Övriga kostnader	-18	-231	0	0	0
Nettokostnad	-18	-231	0	0	0
Gator & Vägar					
Intäkter	3 057	2 053	1 669	1 681	-12
Personalkostnader	-1 821	-2 005	-1 956	-2 085	129
Övriga kostnader	-36 522	-37 866	-39 223	-38 266	-957
Nettokostnad	-35 286	-37 818	-39 509	-38 670	-839
Grön miljö					
Intäkter	173	82	106	71	35
Personalkostnader	-487	-505	-570	-801	231
Övriga kostnader	-6 150	-5 633	-6 469	-6 320	-149
Nettokostnad	-6 465	-6 056	-6 932	-7 050	118
Vattenvårdsförbund					
Övriga kostnader	-114	-107	-129	-130	1
Nettokostnad	-114	-107	-129	-130	1
Brandposter					
Övriga kostnader	-395	-397	-413	-400	-13
Nettokostnad	-395	-397	-413	-400	-13

	Utfall2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget	Avvikelse
Arbetsmarknadsåtgärder					
Intäkter	5 535	0	0	0	0
Personalkostnader	-2 807	0	0	0	0
Övriga kostnader	-2 723	0	0	0	0
Nettokostnad	5	0	0	0	0
Ledn TSF o Verks service					
Intäkter	26 999	28 359	28 364	29 237	-873
Personalkostnader	-13 503	-14 423	-14 839	-15 498	659
Övriga kostnader	-17 199	-17 360	-17 179	-18 379	1 200
Nettokostnad	-3 703	-3 424	-3 654	-4 640	986
Lokalförsörjning					
Intäkter	167 210	171 533	185 089	175 808	9 281
Personalkostnader	-22 711	-23 186	-23 352	-25 059	1 707
Övriga kostnader	-146 280	-148 811	-165 316	-150 749	-14 567
Nettokostnad	-1 781	-464	-3 578	0	-3 578
Kost och städverksamhet					
Intäkter	126 817	127 549	132 485	133 038	-553
Personalkostnader	-86 197	-87 982	-91 406	-90 380	-1 026
Övriga kostnader	-41 956	-41 702	-47 497	-42 658	-4 839
Nettokostnad	-1 335	-2 136	-6 418	0	-6 418
Blockförhyrning					
Intäkter	27 969	27 979	28 488	28 000	488
Övriga kostnader	-27 969	-27 979	-28 488	-28 000	-488
Nettokostnad	0	0	0	0	0
Kostnadsställen TSN					
Intäkter	39 157	34 695	38 845	37 786	1 059
Personalkostnader	-24 407	-18 800	-20 166	-21 111	945
Övriga kostnader	-14 770	-15 895	-18 679	-16 675	-2 004
Nettokostnad	-20	0	0	0	0

Analys av driftredovisning

Totalt

Teknik- och servicenämndens totala nettokostnadsbudget uppgår till 52,6 mnkr. Årets utfall är ca 62,0 mnkr eller 118 % av nämndens budget vilket innebär en budgetavvikelse om totalt ca -9,4 mnkr. Jämfört med föregående år har nettokostnaderna ökat med drygt 19 %.

Störst negativ avvikelse fanns på kost- och städverksamheten som redovisar ett underskott om 6,4 mnkr i förhållande till budgeterat nollresultat. Kostverksamheten redovisar ett underskott på 5,7 mnkr, där kostnader för bland annat livsmedel varit hög.

Lokalförsörjningen redovisar ett underskott om ca 3,6 mnkr i förhållande till budgeterat nollresultat. Energikostnaderna överstiger budget med 2,2 mnkr med anledning av höga energipriser. Även kostnaden för inhyrning har ökat jämfört med tidigare år och utfallet visar ett underskott om 2,2 mnkr jämfört mot budget.

Gatuverksamheten har ett underskott på 0,8 mnkr medan verksamhet ledning och verksamhetsservice visar överskott med 1,0 mnkr.

Nämnden noterar att det förändrade världsläget har haft stor påverkan på inköspriser under 2022 vilket påverkar möjligheten att hålla en budget i balans. Kommunfullmäktige beslutade i juni att nämnden fick tillåtelse att överskrida årets budget med det då prognosticerade underskottet på 9,3 mnkr. Som orsak angavs de ökade kostnaderna för drivmedel, livsmedel och lokaler.

Nämndsverksamhet

Totalt uppgår budgeten för nämndsverksamheten till drygt 1 mnkr. Utfallet på helåret visar på ett överskott om knappt 0,4 mnkr. Avvikelsen beror på lägre utfall för arvoden och ersättningar med anledning av färre antal närvarande på sammanträdena, men även lägre kostnader för representation och strategidagar.

Gator, vägar och grön miljö

Verksamhet gator och vägar visar ett underskott på 0,8 mnkr. Jämfört med budget finns de största underskotten inom gatubelysning, -0,9 mnkr och vinterväghållning, -1,0 mnkr. Störst överskott finns på kapitalkostnaderna med 1,2 mnkr. Jämfört med föregående år är nettokostnaderna 1,7 mnkr, eller 4,5 %, högre. Elkostnaderna för kommunens gatubelysning står för en relativt stor del av kostnaderna och uppgår till 4,8 mnkr, det är 1,5 mnkr mer än föregående år. Kommunen har fasta elpriser som upphandlas i omgångar i största mån året före. Priset var runt 1 kr/kWh under 2022.

Vinterväghållningen uppgår till 6,3 mnkr vilket är 1,0 mnkr mer än budgeterat, men ändå 1,4 mnkr mindre än föregående år.

Kapitalkostnaderna är 14,3 mnkr vilket är 0,7 mnkr mer än föregående år. Jämfört med budget är det ett överskott med 1,2 mnkr. Den finns en politisk prioritering att öka investeringarna inom gata.

Sammanfattningsvis så har verksamhet gata fått en ökad budget med knappt 2 mnkr mellan 2021 och 2022. Dock så var det underskott även 2021, med 1,1 mnkr och med ökade elkostnader på 1,4 mnkr och ökade kapitalkostnader med 0,7 mnkr så hjälper det inte att vinterväghållningen hade lägre kostnader med 1,4 mnkr.

Verksamhet grön miljö visar ett överskott med 0,1 mnkr. Jämfört med föregående år är nettokostnaderna 0,5 mnkr, eller 14 %, högre. En relativt stor post gäller underhåll och reparationer av lekplatser på 1,0 mnkr vilket är ca 0,2 mnkr mer än föregående år.

Ledning och verksamhetsservice

Utfallet för ledningsverksamheten är 1,6 mnkr vilket är drygt 0,7 mnkr lägre än budget om 2,2 mnkr främst avseende den reserv om knappt 0,5 mnkr som ligger budgeterad inom ledningsverksamheten. Utöver denna avvikelse har övriga kostnader för konsulter, löner, kurser samt resor varit lägre än budget.

Utfallet för verksamhetsservice är 2 mnkr vilket avviker med knappt 0,3 mnkr från budget om 2,3 mnkr. De verksamheter som är finansierade inom kommunstyrelsens budget har ett underskott om ca 0,1 mnkr främst med anledning av högre personalkostnader på grund av ökat behov av konsulter och vikarier. Detta utfall är överfört till kommunstyrelsen och påverkar därmed inte nämndens resultat. De verksamheter som är finansierade inom nämndens ram visar ett överskott främst med anledning av tjänstefordonsverksamheten där bland annat intäkterna för försäljning av bilar är högre än budgeterat. Detta samtidigt som kostnaden för försäkringsavgifter och administrativa tjänster har ökat under året. Ett överskott redovisas även för personalkostnader med anledning av tillfällig personalbrist under rekryteringsprocessen och långtidssjukskrivning.

Lokalförsörjning

Lokalförsörjningsverksamheten redovisar intäkter om 185,1 mnkr, varav 171,8 mnkr utgörs av hyresintäkter. Totala kostnader uppgår till 188,7 mnkr och redovisat underskott är 3,6 mnkr i förhållande till budgeterat 0-resultat. Intäkter, och motsvarande kostnads massa, är 9,3 mnkr högre än budget vilket beror på att lokalförsörjning vidarefakturerar övriga förvaltningar för exempelvis förstudier, rivnings- och avetableringskostnader.

Lokalförsörjning är även ansvarig för parkeringshusen som har en kostnadsbudget om 0,3 mnkr och redovisar i stort sett ett nollresultat, dvs ett överskott om 0,3 mnkr. Dessa redovisas i tabellen under verksamhet gator och vägar.

Verksamhetens personalkostnader är 1,7 mnkr lägre än budget till följd av vakanser såväl inom ledning och administration som inom fastighetsskötsel. Dessa tjänster är nu tillsatta.

En förhållandevis varm höst gör att kostnaden för energi överstiger budget med 2,2 mnkr vilket är en förbättring med 1,9 mnkr jämfört med prognosen i aprilrapporten. Utfallet är 2,9 mnkr högre jämfört med 2021 års utfall.

Skadegörelse uppgår till totalt 0,7 mnkr, varav knappt 0,6 mnkr i driften, vilket är nästan en fördubbling jämfört med föregående år. Kameror kommer att installeras invändigt på Sättilskolan som ett led i att försöka minska skadegörelsen.

Hyresintäkter understiger budget med 1,4 mnkr och beror dels på ändrade avskrivningstider för Lyckeskolan och Lyckehallen. Detta flaggades för i aprilrapporten (2,3 mnkr) och enligt beslut i kommunfullmäktige § 126/2022 Dnr: KS 2022-56 tilläts budgetöverskridande med anledning av detta.

Budgeterad underhållsnivå för 2022 uppgick till 127 kr/kvm, vilket är 21 % lägre än den branschjämförelse om 160 kr/kvm som anses vara en nivå för att bibehålla en god standard i fastighetsbeståndet. Genom utökad investeringsram för underhåll av lokaler med 5 mnkr uppgår underhållsnivån för året till 168 kr/kvm, vilket bedöms som en acceptabel nivå. Dock återstår en underhållsskuld att hantera för att komma ikapp med det eftersatta underhållet.

Kost- och städservice

Kost- och städverksamheten redovisar ett totalt underskott om 6,4 mnkr. Kostverksamheten redovisar ett underskott om 6,1 mnkr framförallt orsakad av prisökning på livsmedel och förbrukningsmaterial som står för 4,8 mnkr av det totala underskottet. Städverksamheten redovisar ett underskott om 1,1 mnkr vilket framförallt beror på ökade kostnader för förbrukningsmaterial. Kostnaden för inköp av förbrukningsmaterial är 30 mnkr och 4,4 mnkr högre jämfört mot föregående års utfall. Kost och städs gemensamma verksamhet redovisar ett överskott om 0,8 mnkr pga lägre lönekostnader än budgeterat.

Intäkterna är 0,6 mnkr lägre än budgeterat för året och har påverkats av lägre andel serverade portioner än förväntat. Årets första månader påverkade med en hög sjukfrånvaro och har även påverkat utfallet under höstterminens start.

Personalkostnaderna är 1 mnkr högre än budget pga vikarieersättningar vid sjukfrånvaro som varit högre än förväntad samt att verksamheten vid nyrekryteringar anställer högre andel tillsvidare med heltidssysselsättning än timvikariat och deltidssysselsättning.

Årets transportkostnader uppgår till 3,1 mnkr vilket är 0,1 mnkr högre än budget. Detta beror på högre indexering än budgeterat samt behov av utökning av körning inom förskola.

Caféverksamheten redovisar ett överskott om 0,1 mnkr till följd av något högre intäkter än budgeterat.

Driftredovisning VA/Avfall

	Utfall2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget	Avvikelse
Total					
Intäkter	101 496	105 871	117 205	113 041	4 164
Personalkostnader	-19 373	-20 078	-20 506	-20 647	141
Övriga kostnader	-89 374	-93 810	-103 139	-102 104	-1 035
Nettokostnad	-7 251	-8 017	-6 439	-9 710	3 271
Resultatreglering	7 251	8 017	6 439	9 710	-3 271
Resultat efter reglering	0	0	0	0	0
Affärsverksamhet VA					
Intäkter	68 813	73 994	78 812	76 857	1 955
Personalkostnader	-14 862	-15 141	-15 416	-15 943	527
Övriga kostnader	-57 655	-61 596	-68 654	-69 014	360
Nettokostnad	-3 704	-2 742	-5 258	-8 100	2 842
Resultatreglering	3 704	2 742	5 258	8 100	-2 842
Resultat efter reglering	0	0	0	0	0
Affärsverksamhet Avfall					
Intäkter	32 683	31 877	38 393	36 184	2 209
Personalkostnader	-4 511	-4 937	-5 090	-4 704	-386
Övriga kostnader	-31 718	-32 214	-34 484	-33 090	-1 394
Nettokostnad	-3 547	-5 274	-1 181	-1 610	429
Resultatreglering	3 547	5 274	1 181	1 610	-429
Resultat efter reglering	0	0	0	0	0

Vatten- och avloppsförsörjning

Årets resultat för VA-verksamheten uppgår till -5,3 mnkr vilket är 2,8 mnkr bättre än budgeten på -8,1 mnkr. Taxeökningen för 2022 var 5 % för både bruks- och anläggningsavgiften.

Verksamhetens intäkter uppgår till totalt 78,8 mnkr vilket är 2,0 mnkr högre än budgeterat främst beroende på ökade intäkter för bruksavgifter och industriavloppsvatten. Personalkostnaderna är 0,5 mnkr lägre än budgeterat och övriga kostnader 0,4 mnkr lägre än budgeterat. I övriga kostnader ingår kapitalkostnader som är 3,2 mnkr lägre än budgeterat. Investeringsstakten har varit lägre än planerat under året för att vissa projekt måste prioriteras ned då det finns begränsat med projektledarresurser och resurser i driftverksamheten för att stötta under projekttiden. Några projekts framdrift har försenats under året på grund av överklagade ledningsrätter. En annan stor post i de övriga kostnaderna är el med 2,9 mnkr högre kostnader än budgeterat och som ökat stort mot 2021.

Övriga delar i budgeten kan man förenklat säga tar ut varandra: utrednings- och projekteringskostnader, inklusive arkeologi, visar överskott mot budget medan material- och maskinkostnader visar underskott. Ökade materialkostnader och maskinkostnader märks i många arbeten som utförs. En stor och kostsam vattenläcka inträffade under sommaren på Örbyvägen i Skene vilket medförde att kostnaderna för att reparera vattenläckor var 0,6 mnkr över budget. En särskild satsning på utbyte av servisventiler har kostat 0,8 mnkr mer än budgeterat. Spolning av vatten- och spillvattenledningar har kostat 0,5 mnkr mer än budgeterat, både på grund av ökad omfattning och ökade priser. Samtidigt har kostnaderna varit lägre för andra arbeten till exempel arbeten med avstängningsventiler och brandposter och en besiktning av akvedukter som fick skjutas upp till nästa år.

Bruttokostnaderna ökar totalt för VA-verksamheten med 7,3 mnkr eller 9,6 %. Elkostnaderna ökar med 2,9 mnkr eller 48%. Kapitalkostnaderna är totalt sett närmast oförändrade men

räntekostnaderna minskar med ca 1,0 mnkr, till följd av sänkt internränta, medan avskrivningskostnaderna ökar med 1,0 mnkr. Personalkostnaderna ökar med 0,3 mnkr. Övriga kostnader exklusive el, personal och kapital ökar med 4,1 mnkr. En stor del av ökningen finns inom rörnät som ökar med 3,5 mnkr vilket beror på ökat underhåll, reparationer etc inom främst dricksvattnenätet.

Vid ingången av 2022 fanns det ett överuttag från tidigare år på 5,6 mnkr. Årets resultat på -5,3 mnkr minskar överuttaget till 0,4 mnkr. Det är den summa som kan användas till att täcka kommande års underskott.

Prognosen för årets resultat var per april -9,1 mnkr. Dvs. 1,0 mnkr sämre än det budgeterade underskottet på 8,1 mnkr. Per augusti hade prognosen förbättrats något till -7,8 för att förbättras ytterligare till -4,2 mnkr i oktober.

Se även bilaga 1, årsredovisning VA för mer information.

Avfallshantering

Nettokostnaderna 2022 för avfallsverksamheten är -1,2 mnkr, vilket också är detsamma som resultatet. Det är 0,4 mnkr bättre än de budgeterade nettokostnaderna på -1,6 mnkr. Jämfört med budget så är intäkterna 2,2 mnkr högre. Personalkostnaderna är 0,4 mnkr högre och övriga kostnader 1,4 mnkr högre än budgeterat.

Prognoserna för årets nettokostnad var per april -2,2; augusti -2,7 och per oktober -0,9 mnkr. Främsta orsaken till de ganska negativa prognoserna i april och augusti var att budgeten för intäkterna var försiktigt satt och prognoserna också försiktiga.

Inför 2022 genomfördes en taxeökning för slam, mat- och restavfall, samt grundavgiften med 7 %. Intäkterna för hela avfallsverksamheten uppgår till 38,4 mnkr och är därmed 2,2 mnkr högre än budgeterat varav kärllhämtningen och grundavgiften utgör 1,2 mnkr och slamavgifter 0,35 mnkr. Ökningen beror bland annat på att fler kunder tillkommer då Marks kommun växer. Även försäljningen av grovavfall från ÅVC överstiger budgeten med 0,5 mnkr. Inkommande bomavgifter till ÅVC uppgår till 0,3 mnkr men är inte baserat på ett helt år då bommen togs i bruk under våren. Försäljningsintäkterna för returpapper är 0,2 mnkr vilket är 0,1 mnkr lägre än budgeterat då konsumtionen av tidningar succesivt går nedåt.

Jämfört med VA-kollektivet har avfallskollektivet få och inte så kostsamma investeringar vilket innebär låga kapitalkostnader. Utfallet för kapitalkostnaderna i slutet av året uppgår till 1,8 mnkr vilket är 0,3 mnkr lägre än budgeterat.

Inom flera avtalsområden flaggade leverantörer redan under kvartal ett om kostnadsökningar på grund av rådande världskonjunktur. Kostnader för köpta tjänster uppgår till 20,7 mnkr vilket är 8 % mer än föregående år. Justerar man för annan kontering av vissa poster så är ökningen runt 6 %. Kommunens entreprenör för hämtning av mat- och restavfall och slam har fått kompensation vid två tillfällen under året för ökade kostnader till följd av kraftiga prisökningar på diesel. Kompensationen grundar sig på hur fastställda index har förändrats under det föregående kvartalet. Kommunens upphandlingsenhet har haft en löpande dialog med entreprenörerna och kommit fram till att höjningen var nödvändig för att företagen ska kunna fortsätta med sina uppdrag för kommunen. Från 2023 återgår till den vanliga avtalade indexeringen. Årets kostnader totalt för insamling och behandling av kärllavfall uppgår till 15,3 mnkr vilket är 0,6 mnkr högre än budgeterat. Kostnaderna för slamhämtningen uppgår till 4,7 mnkr vilket är 0,1 mnkr högre än budgeterat.

Under 2022 har verksamheten haft advokatkostnader på 0,9 mnkr till följd av processen kring en tidigare entreprenör. Entreprenören stämde kommunen på 50 mnkr. Marks kommun vann dock målet i tingsrätten och skulle därmed få ersatt sina rättegångskostnader. Marks kommun har i sin tur stämt entreprenören i ett separat mål, där rätten valde att inte ta upp målet. I detta senare fall ska kommunen ersätta entreprenören för dennes rättegångskostnader. Nettot av dessa två mål blev till kommunens nackdel, då man tvingas ersätta motparten med 0,2 mnkr i rättegångskostnader. Totalt var det därmed 1,2 mnkr i advokat- och rättegångskostnader som avfallsverksamheten haft under året jämfört med 2021 då advokatkostnaderna var 1,6 mnkr.

Elkostnaderna uppgår till 0,4 mnkr, en ökning med 40 %.

Under 2022 påbörjades en utredning kring hantering av dagvattnet från återvinningscentralen och lakvattnet från deponin. Kostnader för konsulter uppgår till 0,1 respektive 0,4 mnkr. Utredningarna fortsätter 2023. Lösningen på problematiken för dagvattnet handlar om mindre åtgärder.

Problematiken med lakvattnet handlar om att reningen behöver kopplas bort från avloppsreningsverket och hanteras och renas på plats vid Skene skog. Detta är ett villkor i tillståndet för deponin. Vilka kostnader som kan uppstå är svårt att ge någon prognos kring i nuläget. Bedömningen är att det dock bör belasta skattekollektivet.

Resultatet för verksamheten på -1,2 mnkr bokförs som ett negativt eget kapital. Det ackumulerade egna kapitalet är -1,6 mnkr. Enligt praxis bör det återställas inom tre år genom att kommande år innehåller högre taxeintäkter än kostnader.

Se även bilaga 2, årsredovisning avfall för mer information.

8.2 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning period

Investeringsprojekt	Budget 2022	Utfall 2022	Budgetavvikelse 2022
Vatten- och avloppsförsörjning	147 670	38 422	109 248
Överföringsledning	18 068	7 505	10 563
Avfallshantering	2 500	2 373	127
Gata/Park	20 000	14 752	5 248
GC-vägar	9 000	118	8 882
Övriga investeringar	6 700	1 195	5 505
Internservice - exkl pågående projekt nedan*	101 984	49 730	52 254
Summa	305 922	114 095	191 827

*Pågående projekt avser Om- och tillbyggnad Kaskad och Nybyggnad Kinna resecentrum

Investeringsbudgeten för 2022 uppgår till 305,9 mnkr och utfallet uppgår till totalt 114,1 mnkr, vilket motsvarar ca. 37 % av budgeterade medel. Den största avvikelsen finns inom vatten och avloppsförsörjning.

Analys

Analys investeringsredovisning

Alla verksamheter visar ett överskott mot investeringsbudgeten. VA-investeringarna uppgår till 38,4 mnkr vilket är drygt 109 mnkr mindre än budgeterat. Utfallet utgör endast 25 % av budgeten vilket kan jämföras med 2021 års utfall som var nästan 60 %. I flera projekt har produktion inte kunnat påbörjas eller avslutats som planerat under året på grund av överklagade beslut tex ledningsrätt i Almered och i Stjärnhult/Balltjärnområdet. En annan orsak till att investeringstakten varit låg är att antalet projektledare inte varit fulltaligt. Även projekten inom överföringsledning visar överskott.

Gång- och cykelvägar har endast nyttjat 118 tkr av ramen på 9,0 mnkr eftersom en projektledartjänst varit vakant i över 6 månader. Under denna period har "egenregilaget" på gata arbetat med att renovera och bygga lekplatser varav exempelvis en stor lekplats i Rydal. Utfallet för gatu- och parkinvesteringarna är 14,7 mnkr jämfört med budget om 20 mnkr. I juni beslutade kommunfullmäktige att utöka investeringsbudgeten för gata med 5 mnkr, från det ursprungliga 15 mnkr.

En stor del av årets överskott för investeringsbudgeten ska ombudgeteras till 2023. För VA-investeringarna är det 83,3 mnkr som ombudgeteras. Exakta belopp finns i tabell längre fram. Största beloppet gäller upprustning Björketorps avloppsreningsverk. Det har en total budget på 15,1 mnkr men ett utfall hittills på endast 0,4 mnkr, 14,6 mnkr ombudgeteras till 2023.

Projektet är försenat pga. osäkra markförhållanden. Att fortsätta med byggnationen på befintligt ställe kräver omfattande förstärkningar av marken och fortsatt utredning krävs kring alternativa lösningar. Projekt VA-utbyggnad Dyrenäs påbörjades i höstas genom projektering, vilket förklarar varför endast en mindre del av budgeten är använd: totalt ska 13,2 mnkr ombudgeteras. Projekt VA-investeringar i exploateringsområden med en budget på 20 mnkr har endast haft ett utfall på 0,6 mnkr. Bland projekten inom överföringsledning ombudgeteras ett: Sättila-Flohult-Dyrenäs, med 14,4 mnkr.

Det största aktuella investeringsprojektet inom VA gäller ombyggnation och renovering av Skene avloppsreningsverk. I ett separat ärende i början av 2023 kommer en utökning av investeringsbudgeten att begäras.

Ett annat större projekt gäller ny- och ombyggnad av Skene vattenverk. Projektet har utretts och nästa steg är att ta fram upphandlingsdokument. Prognosen för totalkostnaden är större än nuvarande budget och en utökning av investeringsbudgeten kommer att behöva göras.

Ett flertal projekt slutredovisas i samband med bokslutet, dessa finns beskrivna i bilaga 3.

Investeringsredovisning - pågående projekt

Pågående projekt	Total-budget	Ackumulerat utfall tom 2021	Utfall 2022	Prognos 2023	Prognos 2024-2025	Aktuell projekt-total
Om-tillbyggnad Kaskad	143 000	28 172	108 559	11 269	0	148 000
Nybyggnad Lyckeskolan	309 500	294 904	1 801	1 295	0	298 000
PP Ny förskola Skene	50 000	4 022	1 219	33 759	11 000	50 000
PP Om- tillb Ängskolan F9	299 000	3 167	29 314	200 519	100 000	333 000
Kinna resecentrum	25 000	6 067	20 772	3 161	0	30 000
PP Omb Örbyskola fsk F-6	5 000	5 423	503	0	0	5 926
Summa	831 500	341 755	162 168	250 003	111 000	864 926

Analys

Om- och tillbyggnad Kaskad:

Slutbesiktning har genomförts och anläggningen kommer att tas i bruk och öppnas för allmänheten i början på 2023. Projekttotal beräknas till 148 mnkr, varav 11,3 mnkr prognostiseras för 2023 avseende byggkostnader och kostnader för efterarbeten och justeringar. Projektet slutredovisas 2023.

Nybyggnad Lyckeskolan:

Projektet slutredovisas 2022 men medel om 1,3 mnkr reserveras för kvarstående efterarbeten och justeringar. Projekttotal beräknas till 298 mnkr jämfört med budget om 309,5 mnkr.

Nybyggnad förskola Skene:

Byggprocessen har inletts och förbelastning av marken pågår i inledningen av 2023. Byggtid beräknas till ca 1 år, varför färdigställandet beräknas till 2024. Projektets reviderade budget är 50 mnkr.

Om- och tillbyggnad Ängskolan F-9:

Byggproduktion har påbörjats och projektets reviderade budget är 333 mnkr. I projektet ingår också ny- och ombyggnation av Ängshallen. Projektet beräknas pågå till år 2025.

Nybyggnad Kinna resecentrum inklusive cykelgarage:

Slutbesiktning har genomförts och anläggningen kommer att tas i bruk och öppnas för allmänheten i början på 2023. Projektet utförs i samråd med Trafikverket, budget är 25 mnkr men prognosen pekar på 30 mnkr, huvudsakligen beroende på prisökningar vid upphandlingar och tillägsarbeten med anledning av mark och järnväg. Projektet slutredovisas 2023 och medel om 3,2 mnkr prognostiseras under 2023 för efterarbeten och justeringar.

Ombyggnad Örbyskolan förskola och F-6:

Projektet innefattar omställning av lokaler från 7-9 till F-6-skola och är färdigt under 2022. Projektets budget är 7 mnkr men projekttotal uppgår till 5,9 mnkr, slutredovisning 2022.

Detaljerad investeringsredovisning

Vatten- och avloppsförsörjning

	Kf Bud- get	Ack Ut- fall 2021	Årets budget	Utfall 2022	Avvi- kelse	Ombud- getering
Utbyggnad nya anläggningar						
13538 - Utb VA Vännåkra	17 600	15 482	0	291	-291	0
13539 - Utb VA Stjärnhult	16 530	13 511	1 100	1 517	-417	0
13541 - Utb VA Bonared, Hyssna	20 380	26 061	0	93	-93	0
13542 - Utb VA Ubbhult - Hägnen	42 870	31 107	11 345	3 376	7 969	7 969
13545 - Utb VA Dyrenäs	14 500	760	13 827	496	13 331	13 245
13546 - Utb VA Flohult	5 000	312	4 525	328	4 197	4 197
13550 - Utb VA Almered	12 980	4 887	8 095	3 317	4 778	4 778
13551 - Utb VA Hjorttorp	6 730	7 313	0	862	-862	0
13554 - Utb VA Kovra-Ekhaga	9 520	528	5 000	3	4 997	4 997
13556 - Ny pumst.o bräddmag Sätilla Sand	0	379	2 270	1 040	1 230	0
13557 - Utb VA Haby	0	1 214	0	280	-280	0
Ombyggnad av bef anläggningar						
13520 - Ny- o omläggning VA Skogshällsv.	0	0	5 000	156	4 844	0
13521 - Ny utloppsledning Skene ARV	0	0	3 800	0	3 800	0
13535 - Ledn.renov Öxabäck	15 680	785	5 000	111	4 889	4 889
13548 - Förnyelse va-led Gästgivarevägen	8 100	4 566	0	0	0	0
13561 - Byte dagvatten Grovaliden	0	1 785	0	3 497	-3 497	0
13562 - Byte VA Gärdebovägen	0	4 969	0	949	-949	0
13563 - Förn. spillvattenledning Hyssna	0	92	0	2	-2	0
13564 - Oml VA Örbyvägen, Skene	0	4 049	0	1 133	-1 133	0
13565 - Byte VA Dalen	0	1 103	0	0	0	0
13567 - VA-sanering Kvarng. Skördeg.	17 300	4 567	12 666	2 808	9 858	9 858
13568 - Nya vattenledningar Ramslätt	39 000	0	4 000	0	4 000	4 000
13573 - Ombyggnad reservoarer	0	1 629	500	67	433	0
13574 - Ombyggnad pumpstationer	0	309	650	294	356	0
13576 - Omb LR Risängs VV	9 500	1 051	8 346	40	8 306	8 306
13578 - Vattenledning och HR, Sätilla	5 300	2 447	0	40	-40	0
13579 - Omb. Öxnevala VV	0	27	700	79	621	0
13584 - PP byte VL Skene skog	0	0	0	58	-58	0
13585 - Byte kommunikationssystem	0	432	300	223	77	0
13586 - VA-verk mask. o elinstallationer	0	0	1 200	831	369	0
13588 - Utbyte pumpar	0	0	300	355	-55	0
13590 - Säkrare vattenförsörjning	0	2 974	200	3	197	0
13591 - Förnyelse VA-ledningar	0	0	5 000	2 161	2 839	0
13594 - Processförnyelse Skene ARV	16 000	426	4 881	5 732	-851	0

	Kf Bud- get	Ack Ut- fall 2021	Årets budget	Utfall 2022	Avvi- kelse	Ombud- getering
13595 - Upprustning Björketorps ARV	15 100	401	14 653	9	14 644	14 644
13597 - Renovering bassänger Skene ARV	34 000	1 185	10 777	5 586	5 191	5 191
13598 - Ny- och ombyggnad Skene VV	58 000	5 469	2 535	1 270	1 265	1 265
Exploateringsinvesteringar						
13510 - Anslutningsinvesteringar	0	0	1 000	846	154	0
13511 - VA-inv i exploateringsområden	0	0	20 000	565	19 435	0
Summa VA-investeringar	364 090	139 820	147 670	38 422	109 248	83 339

Vatten- och avloppsförsörjning

Projekt- nummer	Projekt	Kommentar
13538	Utbyggnad VA-ledning Vännåkra/Örby	<p>Syfte: Utbyggnad av vatten- och spillvattenledningar inom Vännåkra-Ekelund. Ca 60 befintliga fastigheter kommer att anslutas till det kommunala avloppsnätet. Därutöver räknar förvaltningen med att ca 20 nya fastigheter kan anslutas framöver.</p> <p>Lägesrapportering: Projektet är klart. Byggnationen inom området är slutförd. Slutbesiktning av VA-ledningar, avloppspumpstation samt markåterställning och väg är gjorda. Oavsedd avledning av grundvatten har skett via VA-schakten längs Skönelidstigen. Åtgärder för att rätta till problemet är gjorda enligt utredning och förslag från Swecos hydrogeologer och innebär att "bentonitskärmar" schaktats ner i ledningsgraven för att återställa normalt grundvattendjup. Ett kontrollprogram har upprättats, och observationer sker ca 1 gång/månad. Enligt rapporten till Länsstyrelsen skulle ett dike flyttas, vilket nu är klart. Utbetalning av markersättningar pågår.</p> <p>Ekonomi: Dyra och omfattande arkeologiska utgrävningar har behövts göras då området har bebotts sedan lång tid tillbaka. Besparingar har gjorts då en planerad tryckstegringsstation för dricksvattnet bedömts som överflödigt.</p> <p>Utfall mot årsbudget: 291 tkr vilket är något lägre än årsbudget om 500tkr</p> <p>Prognos mot totalbudget: Ackumulerat utfall 15,78 mnkr vilket är något lägre än budget. Arbeten med grundvattenproblemet ryms sannolikt inom beslutad budget om 15,87 mnkr.</p>
13539	Utbyggnad VA-ledning Stjärnhult-Balltjärn-Lillaskog	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan i omvandlingsområdet. Minska föroreningsbelastningen i Härsjön och Balltjärn.</p> <p>Lägesrapport: Arbetet har stått fortfarande still men ledningsrätten trädde i laga kraft i början av december. Arbetet väntas tas upp igen april 2023. Enligt uppgifter från miljöenheten har tillfälliga tillstånd för enskilda vatten- och avloppslösningar beslutats för de nybyggda fastigheterna i området så inflyttning har kunnat ske. Kommunen är inte ersättningskyldiga för kostnaderna kring de enskilda avloppen enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV).</p> <p>Tidplan: Arbetet tas upp igen i april 2023 och förväntat tidpunkt blir i september 2023.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget 2022: 1,5 mnkr mot 1,1 mnkr i budget, detta på grund av förseningen i projektet och de kostnader som följer, t. ex. hyra av etablering. Mer hade förväntats att göras 2021.</p> <p>Utfall mot totalbudget: 15 mnkr är hittills upparbetat mot 16,5 mnkr i budget. Sista kostnader för pumpstationer, relationshandlingar, återställning av vägar samt provning och renspolning av ledningar är något av de återstående utgifterna i projektet görs 2023, vilket kommer innebära ca 0,9 mnkr i utgift. Ännu har ingen uppräknning enligt entreprenadprisindex gjorts vilket innebär att förväntat utfall 2023 kan stiga något.</p>
13541	Utbyggnad VA-ledning, Bonared Hyssna	Projektet är i princip avslutat. Kostnader 2022 avser markägaresättning och ersättning till Lantmäteriet för ledningsrätt.

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
13542	Utbyggnad VA-ledning Ubbhult Hägnen	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan i området. Minska föroreningsbelastningen i Ingsjön. Ge förutsättningar för exploatering.</p> <p>Lägesrapport: Produktionen startade i november/december 2022 i första etappen att dimensionera upp nuvarande vattenledning förbi Kråkereds bygdegård och fram till Ubbhults kapell. Arbetet har gått hackigt fram på grund av kallt väder med snö under vissa perioder, men ligger ändå enligt tidplan.</p> <p>Tidplan: Arbetet går enligt tidplan med förväntat driftsatt nät september 2023</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 3,3 mnkr mot 11,3 mnkr i budget, detta för att förhoppningen fanns att tidigt kunna påbörja byggnation. Nu blev byggstart senhösten 2022 vilket innebär mindre utgifter än beräknat.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Hittills är utfallet på ca 34,5 mnkr mot 42,9 mnkr i budget. Till 2023 återstår ca 14,8 mnkr för återstoden av nätet i Kråkered/furåsen, samt förrättning av nätet på Anne-Majas väg. Därmed flyttas ca 8 mnkr över från 2022 och ca 6,8 mnkr behöver läggas till budgeten 2023. Totalt hamnar totalbudgeten för projektet på ca 49,3 mnkr vilket är en höjning med ca 15 % (ca 6,5 mnkr) mot beslutad totalbudget och ska ses som en stor avvikelse. Annledningen till höjningen i beror på entreprenadindexhöjning och osäkerheter med schabloner i tidigare kostnadsuppskattning. Efter att en produktionskalkyl innehållande fler detaljer om utförandet tagits fram höjs alltså entreprenadkostnaden för projektet med ca 6 mnkr.</p>
13545	Utbyggnad VA-ledning Dyrenäs	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan i området. Minska föroreningsbelastningen i Lygnern. Ge förutsättningar för permanentbostäder.</p> <p>Lägesrapport: Projektering påbörjades hösten 2022 för att främst fastställa ledningssträcka i ansökan om ledningsrätt. Förrättnings-sammanträde för ledningsrätt hölls med berörda i slutet av november. Om arbetet inför tillståndsansökan för sjöledning beskrivs i projekt 13730.</p> <p>Tidplan: Projektering för lokalnät är påbörjad och första delen med fastställd ledningssträcka är klart i början av februari. Möjlighet att fortsätta med projektering för att färdigställa bygghandlingar finns, men helst bör miljötillstånd och övriga tillstånd hanteras i samband med att ansökan om sjöledning närmar sig beslut. Produktionsstart förväntas preliminärt i 2024 med förutsättning att tillstånd för sjöledning erhålls för att kunna samköras.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 0,5 mnkr mot 13,8 mnkr, på grund av att byggnation planerades till detta år.. Budget för projektering och tillstånd/markersättning, ca 2,4 mnkr, flyttas över till 2023. Resterande flyttas till 2024.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Hittills är 1,2 mnkr upparbetat. Ingen prognos för anläggandet av lokalnät finns tillgänglig eftersom bygghandlingarna inte är klara att göra produktionskalkyl på. Prognos blir enligt beslutad budget tillsvidare.</p>
13546	Utbyggnad VA-ledning Flohult/Sätåla	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan i området. Minska föroreningsbelastningen i Lygnern. Ge förutsättningar för permanentbostäder.</p> <p>Lägesrapport: Projektering påbörjades hösten 2022 för att främst fastställa ledningssträcka i ansökan om ledningsrätt. Förrättnings-sammanträde för ledningsrätt hölls med berörda i slutet av november. Om arbetet inför tillståndsansökan för sjöledning beskrivs i projekt 13730.</p> <p>Tidplan: Projektering för lokalnät är påbörjad och första delen med fastställd ledningssträcka är klart i början av februari. Möjlighet att fortsätta med projektering för att färdigställa bygghandlingar finns, men helst bör miljötillstånd och övriga tillstånd hanteras i samband med att ansökan om sjöledning närmar sig beslut. Produktionsstart förväntas preliminärt i 2024 med förutsättning att tillstånd för sjöledning erhålls för att kunna samköras.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 0,3 mnkr mot 4,5 mnkr, på grund av att byggnation planerades till detta år.. Budget för projektering och tillstånd/markersättning, ca 2 mnkr, flyttas över till 2023. Resterande flyttas till 2024.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Hittills är 0,6 mnkr upparbetat. Ingen prognos för anläggandet av lokalnät finns tillgänglig eftersom bygghandlingarna inte är klara att göra produktionskalkyl på. Prognos blir enligt beslutad budget tillsvidare. Vid färdiga bygghandlingar kommer</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		projektet begära utökning av investeringsbudget.
13550	Utbyggnad VA-ledning Almered	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan. Minska föroreningsbelastningen på Gäddejöbäcken/Lövbrobäcken.</p> <p>Lägesrapport: Beslut på ledningsrätten togs av Lantmäteriet i mitten av juni. Dock är ledningsrätten överklagad. Kommunen har under hösten yttrat sig i överklagan och domslut förväntas tas under våren 2023. Tryckreduceringsstation för dricksvatten har färdigställts och slutbesiktigats. Vissa kvalitetsbrister uppdagades och ska under våren 2023 åtgärdas innan driftsättning. Färdig dricksvattenledning fram till Kyrkekullen/Brandskog har renspolats under vintern.</p> <p>Tidplan: Produktionsstarten för resterande arbete med lokalnätet är framflyttad till sensommar 2023 år på grund av att projektet inväntar ledningsrättsbeslut. Förutsatt att produktion kan påbörjas då är förväntad driftsättning i slutet av 2024.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 3,3 mnkr mot 8 mnkr i budget på grund av att ledningsnätsarbetet flyttas fram till 2023 i och med överklagande av ledningsrätten. Utgifterna under 2022 är kopplat till arbetet med vattenstationen.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Hittills är utfallet 8,2 mnkr mot 13 mnkr i budget. Resterande utgifter för projektet budgeteras med 3,9 mnkr 2023 och 6,6 mnkr 2024 enligt tidplan. Totalt behöver budget höjas till 18,7 mnkr på grund av ökade produktionskostnader i och med entreprenadindexhöjning och detaljerad produktionskalkyl som innefattar ledningsförläggning samt tryckstegringsstation, vilket inte låg med i budget vid förstudie. Detta innebär en avvikelse på mer än 10 % av beslutad budget, och anses som en större avvikelse.</p>
13551	Utbyggnad VA-ledning Hjorttorp	<p>Syfte: Syftet är att lösa avloppsfrågan enligt VA-planen och minska föroreningsbelastningen på Iglabäcken.</p> <p>Lägesrapport: Projektet är klart.</p> <p>Tidplan: Projektet är klart och överlämnat till driften.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget 2022: 0,8 mnkr mot budget 0 mnkr. Anledningen till höjning från föregående prognos en felaktig kostnadsföring som egentligen ska belasta projekt 13740. Detta rättas upp i 2023.</p> <p>Utfall mot totalbudget: 7,3 mnkr mot budget 6,7 mnkr ger ett negativt resultat på 1,3 mnkr vilket är en avvikelse på 12% och bedöms som större avvikelse. Det beror bland annat på att projektet dragit ut på tiden, men också på felaktig kostnadsföring enligt utfall för året. Detta rättas i 2023.</p>
13554	Utbyggnad VA-ledning Kovra-Ekhaga	<p>Syfte: Ansluta ett antal fastigheter till det kommunala ledningsnätet längs Öresjövägen, vid Kovra/Ekhaga.</p> <p>Lägesrapport: Projekteringen är klar, samt ansökan till Trafikverket godkänd för tryckning av ledningar under deras vägar. Arbetet kommer att förmodligen utföras av utomstående entreprenör enligt ramavtal.</p> <p>Tidplan: Projektstart för entreprenadskedet är planerad till 2023, vilket är 2,5 år senare än planerat på grund av att andra projekt har behövts prioriterats.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Utfall är 3 tkr. Beslutad årsbudget om 5 mnkr behöver ombudgeteras till 2023.</p> <p>Prognos mot totalbudget: Prognos är enligt kalkyl 9,5 mnkr.</p>
13556	Ombyggnad pumpstation Sätilla-Sand	<p>Syfte: Att minska bräddningar från pumpstationen som idag går ut relativt nära badplatsen vid Lygnern. Bidrar till att uppfylla mål i Agenda 2030 om att halvera mängden orenat avloppsvatten</p> <p>Lägesrapport: Arbetet med förläggning av rörmagasin startades hösten 2022 och fortsätter in i 2023. Pumpstationen får reservkapacitet i form av underjordiskt rörmagasin. Dessutom är planen att komponenter i ledningsnätet som bidrar till minskat tillskottsvatten bytas ut.</p> <p>Tidplan: Start av byggnation i oktober 2022 som slutförs februari/mars 2023. Ytterligare renovering av pumpstationen kommer att göras, men belastar då driftbudget.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 0,5 mnkr mot 2,3 i budget. Detta pga. senare start än förväntat.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Hittills har ca 1 mnkr arbetats upp mot 2,8 i budget, totalbudgeten måste höjas till 3,9 2023 pga högre kostnad för material, transport samt anläggningsmaskiner än beräknat vid</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		förstudie.
13557	Utbyggnad VA-ledning Haby	<p>Syfte: Ansluta fyra nya tomter söder om Habyvägen i Haby på beställning av en privat exploatör och projektet avser att förse fastigheterna med vatten och avlopp.</p> <p>Lägesrapport: Projektet är klart. Nya dricks-, spill- och dagvattenledningar har förlagts i den nya "Gullsättersvägen" och anslutits mot befintliga ledningar i Habyvägen. Ledningarna har tagits i bruk och en fastighet är inkopplad mot kommunens nät.</p> <p>Tidplan: Entreprenaden var klar vintern 2021 och ledningen är inkopplad, liksom servis till en fastighet.</p> <p>Utfall mot årsbudget: Ackumulerat utfall 2022 var 280 tkr vilket är något mindre än prognos 300 tkr i delårsrapporten. Markåterställande har utförts under året. Men 280 tkr över budget då inga budgeterade medel fanns för projektet 2022. Projektet är nu klart.</p>
13520	Ny- och omläggning VA Skogshällsvägen, Sätilla (NYTT!)	<p>Syfte: Förnyelse av dricksvatten- och spillvattenledningar, samt ny dagvattenledning och dagvattenmagasin då Skogshällsvägen ligger inom verksamhetsområde för dagvatten.</p> <p>Lägesrapport: Projektering har påbörjats under hösten 2022. Filmning av befintlig spillvattenledning för att bestämma servisernas lägen är utförd under hösten 2022.</p> <p>Tidplan: Projektering hösten 2022. Entreprenad i egen regi 2023.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Prognos för 2022 är ca 0,15 mnkr vilket är 4,85 mnkr lägre än beslutad budget om 5 mnkr pga andra projekt har behövts prioriteras.</p>
13521	Ny utloppsledning Skene ARV (NYTT!)	<p>Syfte: Skenereningsverks utlopp har ett stort rör som kommer ut i en skarpt lutande slänt. Slänten har ett dike vars utlopp är Viskan. Vid stora flöden från reningsverket har det visat sig problematiskt att få materialet i dikesbotten att stanna kvar.</p> <p>Lägesrapport: Projektering klar, projekt försenat pga vakant projektledartjänst.</p> <p>Ekonomi: Utfall 0 av årsbudget 3,8 mnkr.</p>
13535	Ledningsreovering Öxabäck	<p>Syfte: Förnyelse av ledningsnät, minska mängden tillskottsvatten och antalet vattenläckor.</p> <p>Lägesrapport: Förfrågningsunderlag för partneringentreprenad har arbetats med under hösten och annonsering väntas ske under kvartal 1 2023.</p> <p>Tidplan: Projektet är försenat i förhållande till tidplanen.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall Årsbudget: 0,1 mnkr av 5 mnkr så 4,9 mnkr behöver ombudgeteras till 2023.</p> <p>Prognos mot totalbudget: Totalt är 0,9 mnkr upparbetat hittills. 18 mnkr är ny prognos för totalbudget vilket är ca 2,3 högre än befintlig KF-budget om 15,680 mnkr.</p>
13561	Byte dagvattenledning, Grovaliden	<p>Syfte: Flytta befintlig dagvattenledning med anledning av ny byggnation på fastigheten Ytterås 5, samt att öka dimensionen/kapaciteten på ledningen p g a återkommande översvämningar hos fastigheter uppströms ledningen. En ny dricksvattenledning förläggs i samma projekt på sträckan.</p> <p>Lägesrapport: Förläggning av ny dagvatten- samt dricksvattenledning är klara, och dagvattenledningen har tagits i drift. Dricksvattenledningen är inkopplad och tagen i drift. Samtliga serviser längs ledningssträckan är inkopplade mot den nya ledningen. Återställning av markytor är klar. Asfaltering av Mor Kerstins väg samt GC-väg är klar. Grovaliden har belagts med AG, men topp läggs efter bostadsentreprenaden på Ytterås 5 är klar, vilket blir under våren 2023.</p> <p>Tidplan: Projektet är klart, förutom toppasfalteringen.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 3,48 mnkr vilket är 3,48 mnkr över budget 2022. Total kostnad för projektet hittills är 5,3 mnkr, vilket är något högre än tidigare prognos då kostnader stigit mer än beräknat i år till exempel för för grovasfalteringen av AG.</p>
13562	Byte VA-ledning Gärdebövägen	<p>Syfte: Minska mängden ovidkommande vatten i spillvattennätet vilket varit ett stort bekymmer i området på grund av ett dåliga avloppsledningar. Översvämningar i fastigheter har också förekommit.</p> <p>Lägesrapport: VA-verksamheten relinär de befintliga avloppsledningarna och serviserna, samt byter ut dricksvattenledningen på en del av sträckan. Hösten 2021 var projektet klart med huvudledningarna i</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		<p>området. I mars 2022 utfördes de sista servisledningarna och arbetet med relining av ledningar är klart. Nu pågår utskick till fastighetsägare i området med information om eventuell omkoppling av fastigheternas serviser till avsedd avloppsledning. I nuläget har takavvattningar i en del fall tagits bort från dagvattennätet samt dialog förs med fastighetsägare.</p> <p>Tidplan: Försenat enligt planerad tidplan.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 950 tkr vilket är 950 tkr över budget 2022 eftersom projektet skulle varit avslutat 2021. Totalt för projektet är utfallet 5,9 mnkr.</p>
13563	Förnyelse spillvattenledning Hyssna	<p>Syfte: Säkra spill- och dricksvattenledningarna som ligger placerade i Surtan pga av skredrisk vid å-fåran.</p> <p>Lägesrapport: Vid projektstarten framkom att andra projekt i kommunen påverkar hur vi går vidare i detta projekt t ex ÖFL-ledningar från Balltjärn m fl, och även nya detaljplansarbeten då ledningen kommer belastas med högre flöden.</p> <p>Nytt förslag på ledningsdragning och en ny avloppspumpstation har tagits fram, och budgetkalkyl för projektering har inkommit.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Prognos mot årsbudget: Budget och utfall 2022 är 0 mnkr.</p>
13564	Omläggning VA Örbyvägen, Skene	<p>Syfte: Minska driftstörningar för kunder samt undvika lagning av läckor på/vid en trafikerad statlig väg (lv 156). Omläggning av dricksvattenledningar vid Örbyvägen och Industrigatan samt under järnvägen i Skene som till stor del utförs av ramavtalsentreprenör för schaktfria entreprenader, samt ersätta den gamla eternitledningen i Industrigatan med en ny ledning.</p> <p>Lägesrapport: Rörtryckningarna har genomförts under vintern 20-21, och resterande arbetet med att koppla ihop rören i tryckgroparna är klara. Spolning av de nya ledningarna är klara och de har tagits i drift. Projektet utförs i egen regi av Rörnät så ibland får arbeten här stå tillbaka pga mer brådskande ärenden på rörnätsavdelningen. Projektet beräknas bli klart under höst/vinter 2022-23. I oktober 2022 kopplades vattenledningen mot Hedbovägen in mot den nya ledningen. Dessutom kopplades den nya huvudledningen in mot befintlig ledning från Örby/Haby MB, och den gamla PVC-ledningen som orsakat ett otal läckor på rv156 är tagen ur drift. Kvarvarande arbeten är att anlägga nya servisledningar till Kungsfors center, vilket påbörjas vecka 5 2023, samt utreda och ta äldre ledningar ner mot Skene gamla vattenverk ur drift.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 1,13 mnkr vilket är 1,13 mnkr över budget 2022 eftersom projektet är försenat och utan budget 2022. Totalt utfall för projektet är 5,2 mnkr och prognos är 6 mnkr.</p>
13565	Nyanläggning VA-ledning Dalen	Projektet är färdigställt.
13567	Sanering Kvarnvägen/Skördegatan	<p>Syfte: är att utföra renovering/omläggning av vatten-, spill- och dagvattenledningar kring Kvarnvägen och Skördegatan i Skene, samt bygga en ny avloppspumpstation vid Hedgärdesvägen som ersätter en äldre pumpstation vid G:a Göteborgsvägen.</p> <p>Lägesrapport: Etapp 1 är utbyggt inklusive vändplats för sopbil samt asfaltering/viss återställning. Etapp 2 kommer utföras av entreprenör inom det nya ramavtalet för entreprenadtjänster. Miljöansökan för ny avloppspumpstation är påbörjad. Projekteringen är klar. Ihopkoppling av tidigare förlagda ledningar vid Skördegatan kommer göras i egen regi för att knyta ihop vår nya ledning med ÖFL-ledningarna. Etapp 3 (området vid Skene valskvarn) återstår.</p> <p>Tidplan: Projektet är försenat då entreprenaden för etapp ett inte kunde påbörjas 2020 pga beslut behöves för utökad budgetmedel och igångsättningstillstånd. Ny tidsplan följs.</p> <p>Ekonomi: Totalkostnad för projektet är beräknat till 17,3 mnkr vilket följer budget</p> <p>Utfall mot årsbudget: Utfall för 2022 är 2,8 mnkr vilket är lägre än de ombudgeterade 11,7 mnkr från 2021 till 2022 så även ombudgetering till 2023 behöver ske.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Ackumulerat utfall för projektet är 7,4 mnkr till o m 2022 av totalbudget om 17,3 mnkr. Budgetmedel behöver ombudgeteras från år 2022 till 2023 om 9,86 mnkr.</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
13568	Förnyelse vattenledningar mellan Ramslätt och Fågslätt	Projekt har inte påbörjas under året då andra projekt behöver prioriteras.
13573	Ombyggnad reservoarer	Ett ramprojekt vars syfte är att reinvestera i reservoarer/vattentorn för att bibehålla god vattenkvalitet. Endast en liten del av budgeten användes under året för omläggning av Horreds reservoars tak.
13574	Ombyggnation avlopps-pumpstationer	Ramprojekt för reparation av pumpstationer. Näs Pumpstation och Getakärrsvägens pumpstation är klara i år med ny överbyggnad.
13576	Ombyggnad lågreservoar i Risängs vattenverk	<p>Syfte: Säkerställa dricksvattenkvaliteten. I nuvarande reservoar sker mikrobiologisk tillväxt på grund av inläckage. Det är stora problem med kalkutfällningar på ledningsnätet. Även antalet mikrobiologiska säkerhetsbarriärer behöver säkerställas.</p> <p>Lägesrapport: Upphandlingsdokument är framtagna och projektet kommer att handlas upp som en totalentreprenad. Tidigare problem med säkerhetsklassning och arbetsbörda för upphandlingsenheten är nu lösta och projektet är upphandlat. Beslut togs under maj att avbryta upphandlingen, då endast ett anbud om 11,6 mnkr inkommit och det låg långt över beslutad budget. Ny upphandling planeras under vintern 2022.</p> <p>Tidsplan: Ny upphandling utlagd den 13:e december. Upphandlad entreprenör kan troligen vara på plats och påbörja projekteringen under vår 2023. Start av byggnation efter semestern 2023. Projektet beräknas vara klart i slutet av 2023 eller början 2024.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Resultat mot årsbudget: Resultat för 2022 är 40,5 tkr vilket är lägre än de ombudgeterade 8,34 Mkr från 2021 till 2022. 8,3 mnkr kommer därför att behöva ombudgeteras till 2023.</p> <p>Prognos mot totalbudget: Prognos för projektet är 15 mnkr vilket är högre än totalbudget på 9,5 mnkr. Utökade budgetmedel har äskats och beviljats inför 2023.</p>
13578	Vattenledning & HR, Sätilla	<p>Syfte: Renovera tak och fasader på Sätilla Högreservoar för att säkerställa vattenkvaliteten inom Sätilla tätort. Även en tillbyggnad på taket för en säkrare och bättre arbetsmiljö, samt ökat skalskydd.</p> <p>Lägesrapport: Handlingar för bygglov har färdigställts och beviljats under året och dialog med ramavtalsentreprenör har påbörjats inför byggnationen 2023.</p> <p>Tidplan: Projektet är försenat pga prioritering av andra projekt och underbemanning av projektledare.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 40 tkr vilket är 40 tkr över budget, då budgeterade medel saknas för projektet då det är försenat.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Ackumulerat utfall är 2,49 mnkr av total budget på 5,3 mnkr.</p>
13579	Ombyggnation Öxnevalla Vattenverk	<p>Syfte: Förbättra vattnets alkalinitet och därmed producera ett icke aggressivt vatten. Nuvarande vatten är aggressivt mot ledningsnät och fastighetsinstallationer.</p> <p>Lägesrapport: Projektering av ombyggnation av vattenverket pågår av ramavtalskonsult.</p> <p>Tidplan: Projektering beräknas att vara klar under våren 2023. Därefter ska utvärdering ske om upphandlat ramavtal av hantverkare kan användas, eller en egen upphandling av projektet måste ske. Start av ombyggnation sker tidigast hösten 2023.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Resultat mot årsbudget: Utfallet för 2022 är 79 tkr vilket är 620,5 tkr lägre än budget.</p>
13585	Byte av kommunikationssystem	Ramprojekt för att säkerställa kommunikationssystem mellan VA-verksanläggningar. Etapp ett av kommunikationssystem klart och driftsatt. Etapp två pågår
13586	VA-verk maskiner och elinstallationer	Ramprojekt för VA-verkens maskiner och elinstallationer. Installationer sker under året utifrån driftens planering tex byte av elskåp under 2022. I år har prioritering skett av inköp och installation av ett stort reservkraftverk för nordvästra Mark.
13588	Utbyte av pumpar	Ramprojekt för VA-verkens pumpar. I år prioriteras bland annat pumpstation vid Viskarängsgatan Kinna, Kinnaström i Kinna och i Töretorp Fotskäl-Björketorp samt pumpar i Björketorps reningsverk. Även dyrare

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		inköp av pumpar för vattenverk och tryckstegringsstationer belastar detta projekt.
13590	Säkrare vattenförsörjning	Ramprojekt för säkrare vattenförsörjning. Används för att säkra upp skalskyddet vid vattenverksanläggningar. Installation av nytt låssystem pågår.
13591	Förnyelse vatten- och avloppsledning	Ramprojekt för förnyelse av ledningsnät Lägesrapport: Följande ledningssträckor har förnyats i projektet under året: Schaktfri renovering av vattenledning i Kammarberg i Kinna. Strumpinfodring av spillvattenledningar i Segloravägen i Fritsla och Björlandavägen i Sätilla. Omläggning av vattenledning och dagvattenledning i Grovaliden och Mor Kerstins väg i Kinna. Omläggning av vattenledning och spillvattenledning i Rönnbärsvägen i Skene. Dessutom har nya vattenledningar i Örbyvägen och Industrigatan kopplats in. Dessa ledningar lades för några år sedan, men arbetet med att koppla in dem har dröjt tills nu. Inför undersökning och renovering av avloppsledningar i Rydal har en väg byggts för att få åtkomst till svårtillgängliga brunnar. Tidplan: Flera ledningssträckor som enligt planeringen skulle renoveras under hösten är försenade och har fått skjutas på till 2023. Ekonomi Utfall mot årsbudget 2022: 2,2 mnkr mot budget om 5 mnkr.
13594	Processförnyelse Skene avloppsreningsverk (ARV)	Syfte: Klara framtida reningskrav, framtida utsläppstillstånd och den på sikt ökade belastningen från överföringsledningen från nordvästra Mark. Lägesrapport: Skene avloppsreningsverk är ett äldre reningsverk, som är i stort behov av upprustning. Upprustningen förväntas öka livslängden med ca 50 år samt dessutom klara framtidens befolkningsökning och strängare utsläppskrav. Projektet processförnyelse samt renovering bassänger, byggnader mm utförs gemensamt som en generalrenovering med partnering som samverkansform där Bygg Dialog är vår samverkanspartner. Projektet är inne i fas1 (projektering). Processdesignen är satt och granskningshandlingar klara. Processdelen är hjärtat i reningsverket och kommer kräva mycket förberedelser och planering för att göras rätt. Tidplan: Detta är ett projekt som kommer att pågå under ett antal år, då det inte är möjligt att renovera mer än ett fåtal bassänger om året och processförändringarna går hand i hand med betongrenoveringen. Tidplanen för fas 1 sträcker sig fram till våren 2023. Under fas 1 kommer tidsplan för fas 2 att tas fram. Processombyggnaden beräknas starta under 2023, förutsatt att nödvändiga beslut fattas. Ekonomi Resultat mot årsbudget: Utfall för 2022 är 5,7 mnkr vilket är 0,85 mnkr över budget för 2022. Resultat mot totalbudget: Totalt utfall för projektet är 6,2 mnkr. Prognos för projektet är ca 200 mnkr. Huvudökningen ligger i två poster, ombyggnation till en IFAS-anläggning inklusive allt maskineri, el och styrsystem och ett utjämningsmagasin. Dialog förs med Länsstyrelsen angående nya tillståndskrav och verket byggs för att klara mycket strängare krav. Om Länsstyrelsen sätter extremt höga krav måste tillkommande bassängvolym och ett filtersteg byggas till. Dessa kostnader är ej orimliga och vid jämförelse med andra verk nära vår storlek ser vi kostnader jämförbara med våra nya totalbudget.
13595	Nybyggnation Björketorps ARV	Syfte: Säkerställa en ändamålsenlig anläggning för samhället Björketorp samt en god arbetsmiljö för personalen. Lägesrapport: Geoteknisk utredning har bekräftat en otillräcklig säkerhetsfaktor för avloppsreningsverk på befintlig plats. Projektet har därför fått föra ett omtag och revidera förstudien. Markförstärkande åtgärder uppskattas grovt till 10-15 Mkr. Flytt av avloppsreningsverk till annan plats söder om Björketorp är omöjligt på grund av krav på avstånd till Viskan på minst 160 m och krav på avstånd till bebyggelse enligt Boverkets stadgar. Två val är ekonomiskt fördelaktiga: A) Flytt av avloppsreningsverk till norra delen av Björketorp. Ny utsläppspunkt kommer krävas från reningsverket, pumpstation placeras på uppskattningsvis samma plats som befintligt reningsverk står på nu

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		<p>och ledningsdragning sker från södra till norra Björketorp. Fördelarna är en lägre investeringskostnad och små förändringar i övrigt. Nackdelarna är underhållskostnader för reningsverk och inget reservvatten till Björketorp.</p> <p>B) Överföringsledning till centralorten. Överföringsledning på 8 km med en uppskattad kostnad på 6000-10 000 kr/m. En ny pumpstation söder om Björketorp kommer behövas. Fördelarna är att reservvatten till Björketorp kan byggas samtidigt, låga driftskostnader och ett enkelt system att öka kapaciteten på. Nackdelarna är en stor investeringskostnad och förseningar på grund av förhandlingar med många markägare.</p> <p>Tidplan: Försenat på grund av bristfällig geoteknik.</p> <p>Ekonomi Resultat mot årsbudget: Resultat för 2022 är 9 tkr vilket är 591 tkr lägre än de ombudgeterade 600 tkr från 2021. Prognos mot totalbudget: En tidig och mycket grov prognos för projektet är 25 Mkr vilket är ca 6 Mkr högre än totalbudget. Detta kräver vidare utredning innan att totalbudget kan ändras. På grund av mindre utrymme i VAs investeringsbudget föreslås flyttas 13,2 mnkr till 2024 och resterande 500 000kr flyttas till 2023.</p>
13597	Renovering bassänger, byggnader mm Skene avloppsreningsverk (ARV)	<p>Syfte: Bygga om huvudbyggnaden på Skene ARV för att bland annat förbättra arbetsmiljön och sänka energiförbrukningen.</p> <p>Lägesrapport: Huvudbyggnaden på Skene avloppsreningsverk är byggt 1974 och renoverades i en mindre skala 1994. Huvudbyggnaden består av kontorsrum för 8 personer, lunchrum med kök, verkstad, omklädningsrum, vissa processsteg samt elskåp och styrpaneler för reningsverket. Byggnaden är dåligt anpassad till dagens arbetssituation och har en mycket dålig arbetsmiljö. Ljudnivåerna i kontorsdelen är höga på grund av den obefintliga ljuddämpningen. Ventilationen som sattes in 1994 är för lågt placerad vilket är en arbetsmiljöfara.</p> <p>Projektet renovering bassänger, byggnader mm samt processförnyelse kommer att utföras gemensamt som en totalentreprenad med partnering som samverkansform där Bygg Dialog är vår samverkanspartner. Projektet är nu mitt i fas 2 och rivning och uppbyggnation är i full gång. Förväntat avslut av byggnationen är under våren 2022. Kommunstyrelsens sammanträde i september godkände en budget på 28,2 mnkr.</p> <p>Tidplan: Förväntat avslut av byggnationen är under våren 2022.</p> <p>Ekonomi Resultat mot årsbudget: Resultat för 2022 är 5,6 mnkr vilket är lägre än årets totalbudget på 10,8 mnkr inklusive omfördelning från 2021. Resultat mot totalbudget: Totalt utfall för projektet är 6,8 mnkr. Prognos för projektet är 34 Mkr vilket är 5,5 mnkr lägre än totalbudget på 39,5 mnkr.</p>
13598	Ny- och ombyggnad Skene vattenverk	<p>Syfte: Säkra upp vattenleveranserna till centralorten och orterna som kopplas på längs med överföringsledningen till Hägnen. Uttaget av vatten i centralorten har gradvis ökat genom åren och därmed behövs en reservvattentäkt.</p> <p>Lägesrapport: Utvärderingen av provpumpningen som Sweco tagit fram visade att Skene vattentäkt är lämplig att ta drift igen, både vad gäller kvantitet och kvalitet. Avslutande av långtidsprovpumpning, med återhämtningsmätning i nya och gamla obs-rör pågår. Utredning av akvifer (storlek, kapacitet och påverkansområde) är klar och rapport är överlämnad. Utredningen kommer att bli en del av underlaget till tillståndsansökan (vattendom) för den nya brunnen. Befintlig geoteknik har utretts och en mindre geoteknisk utredning har utförts. Nästa steg är att börja ta fram upphandlingsdokument för byggnation av vattenverket. Arbetet med att ta fram ett nytt tillstånd och ett nytt vattenskyddsområde fortsätter parallellt.</p> <p>Tidplan: Projektet beräknas vara klart 2025 förutsatt att tillståndet (vattendom) är klart, så byggstart kanske 2023. Hur lång tid det tar att få klart ett nytt tillstånd är beroenden på hur mycket utredningar som kommer att krävas.</p> <p>Ekonomi Resultat mot årsbudget: Utfall för 2022 är 1,3 mnkr vilket är lägre</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		än årets budget på 2,54 Mkr. 1.2 mnkr ska omfördelas till 2023. Resultat mot totalbudget: Utfall totalt för projektet är 6,8 mnkr. På grund av de ökade priserna på världsmarknaden har kalkylen för projektet räknats upp med entreprenad-prisindex och uppdaterad analys av liknande vattenverksprojekt. Prognos för projektet är nu 100 mnkr vilket är över nu beviljad totalbudget. I budget för 2023-2026 har äskats en ökning av totalbudgeten med 42 mnkr.
13510	Anslutningsinvesteringar till exploateringsområden	Syfte: Ramprojekt för anslutningsledningar till exploateringsområden och servisanslutningar som inte bokförs i driftredovisningen. Lägesrapport: Hittills under året har det byggts fyra nya servisledningar i Örby, Kinna, Skene och Ubbhult. Utbyggnad av VA-ledningar i Limsjövägen i Fritsla har påbörjats. Tidplan: Projektet håller tidplanen Ekonomi Utfall mot årsbudget 2022: 800 tkr
13511	VA-investeringar i exploateringsområden	Syfte: Ramprojekt för utbyggnad av VA i exploateringsområden Lägesrapport: Årets budget har nyttjas till projektering för VA i industriområde Skene Skog. Tidsplan: Projektet håller tidplanen och bygghandlingar ska levereras i februari 2023. Ekonomi Utfall mot årsbudget: Utfall om 0,5 mnkr.

Överföringsledningar

	Kf Bud- get	Ack Ut- fall 2021	Årets budget	Utfall 2022	Avvi- kelse	Ombud- getering
Utbyggnad av överföringsledningar						
13705 - Öfl Ekelund Vännåkra	12 000	10 769	0	318	-318	0
13712 - Öfl Sätilla Sjödalen	46 785	47 647	0	151	-151	0
13713 - Öfl inom Sätilla tätort	15 570	16 223	0	21	-21	0
13714 - Öfl Sjödalen Ubbhult	18 400	18 491	0	10	-10	0
13715 - Öfl Ubbhult Hägnen	12 400	12 432	0	20	-20	0
13716 - Öfl Hyssna Sätilla	50 000	48 603	0	280	-280	0
13717 - Pumpstationer Sätilla Ubbhult Hägnen	17 630	17 977	0	14	-14	0
13719 - Pumpstationer Sätilla Blåsås Almered	12 090	11 617	480	88	392	0
13720 - Tryckstegring Sätilla Hägnen	5 375	5 441	0	0	0	0
13721 - Tryckstegring Hyssna Sätilla	2 400	2 700	0	4	-4	0
13722 - Inkoppling VV Ubbhult	1 450	2 181	0	232	-232	0
13723 - Omb ARV Sätilla och Hyssna	17 660	18 102	0	245	-245	0
13730 - Öfl Sätilla-Flohult Dyrenäs	19 735	3 797	15 938	1 496	14 442	14 443
13740 - Öfl Hajom Hajomskryss inkl lokalnät	19 450	26 496	0	2 499	-2 499	0
13741 - Öfl Melltorp Balltjärn Stjärnhul	23 620	16 761	1 650	2 129	-479	0
Summa överföringsledningar	274 565	259 237	18 068	7 505	10 563	14 443

Överföringsledningar

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
13705	Överföringsledning till Ekelund/Vännåkra	<p>Syfte: Anlägga överföringsledning mellan Örby och Ekelund/Vännåkras nya lokalnät för anslutning av fastigheter i området.</p> <p>Lägesrapport: Ledningen blev färdigbyggd 2020 och har tagits i drift under oktober 2021.</p> <p>Tidplan: Projektet är klart, och enligt tidplan.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Utfallet är 300 tkr och avser huvudsakligen ersättning för markavtal.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Ackumulerat utfall i projektet är 11,1 mnkr vilket är 0,9 mnkr lägre än total budget om 12 mnkr.</p>
13712	Överföringsledning Sätilla-Sjödäl Etapp 1.5	<p>Syfte: Lösa avloppsproblematiken och förbättra miljön, möjliggöra exploatering och omvandling till permanentboende.</p> <p>Lägesrapport: Projektet är klart och slutredovisas i samband med årsbokslut.</p> <p>Tidplan: Produktion klar och projektet är slutfört under 2021.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Utfall på ca 0,15 mnkr mot budget på 0 mnkr. Kostnaderna utgörs av slutliga skadeersättningar till markägare samt konsultarvode för samhörande skaderegleringar.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Utfall på 47,6mnkr mot beslutad budget på ca 46,8 mnkr.</p>
13715	Överföringsledning Ubbhult-Hägnen Etapp 1.7	Avslutat projekt.
13716	Överföringsledning Hyssna-Sätilla Etapp 1.3	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan och förbättra miljön, möjliggöra exploatering och omvandling till permanentboende.</p> <p>Lägesrapport: Projektet klart och slutredovisas i samband med årsbokslut.</p> <p>Tidplan: Produktion klar och projektet slutfört.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 0,28 mnkr mot 0 mnkr i budget, gäller framför allt ledningsrättsförrättningen samt skadeersättningar till markägare.</p> <p>Utfall mot totalbudget: 48,6 mnkr mot 50 mnkr i budget, dvs ett positivt resultat på 1,4 mnkr.</p>
13719	Pumpstationer Sätilla Blåsås/Almered	<p>Syfte: Lösa avloppsfrågan och förbättra miljön, möjliggöra exploatering och omvandling till permanentboende.</p> <p>Lägesrapport: Kostnader gäller installation av flödesmätare på bräddutloppsledningar i Almered och Blåsås samt återställning runt Almered. Återställning vid Blåsås avvaktas till dess att överföringsledning till Dyrenäs ska anslutas. Projektet kan slutredovisas vid årsbokslut och kostnaderna för återställning vid Blåsås flyttas till projekt 13730.</p> <p>Tidplan: Slutåterställning för Blåsås kvarstår, men påverkar projekt 13730 då kostnaderna flyttas över..</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 0,1 mnkr mot 0,48 mnkr i budget, dvs ett positivt resultat på 0,38 mnkr.</p> <p>Utfall mot totalbudget: 11,7 mnkr mot 12,1 mnkr i budget, dvs ett positivt utfall på 0,4 mnkr.</p>
13723	Ombyggnad/nybyggnad vid avloppsverken Sätilla och Hyssna till pumpstation inkl. utjämningsbassäng	<p>Syfte: Ersätta befintliga reningsverk för att ansluta spillvattnet till Skene reningsverk via överföringsledningar enligt VA-planen. Det ger en stor miljövinst för Lygnern och Surtan och möjliggör exploateringar i nordvästra Mark..</p> <p>Lägesrapport: Slutlig återställning har utförts under 2022 bl.a. asfaltering. Inget arbete återstår</p> <p>Tidplan: Produktionen är klar och projektet slutfört</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 0,25 mnkr mot budget 0 mnkr. Beror bl a. på återställning med asfalt som har ökat i pris under året från förra prognostisering.</p> <p>Prognos mot totalbudget: 18,3 mnkr mot 17,7 mnkr i budget, dvs en negativ avvikelse på 0,6 mnkr. Kostnader gäller återställning av mark enligt arrendators önskemål.</p>
13730	Överföringsledning Sätilla-Flohult-Dyrenäs	<p>Syfte: Lösa avloppsproblematiken och förbättra miljön, möjliggöra exploatering och omvandling till permanentboende</p> <p>Lägesrapport: Tillståndsansökan för bl a. vattenverksamhet och sjöledning har skickats in till mark- och miljödomstolen. Samtliga spill-</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		<p>och dricksvattenledningar inklusive tillhörande fiberkabel söks att gå i sjön. Ledningsrätt för fastigheterna i sjön har blivit beslutad, men detaljerna har överklagats av kommunen och vissa av fastighetsägarna via ombud. Ledningsrätten har ännu inte vunnit laga kraft 2022. Projektet har sett över möjligheterna att ansluta kringliggande områden som Länsstyrelsen har flaggat för kan bli aktuella så kallade §6-områden (enligt lagen om allmänna vattentjänster) och fortsätter att se över i 2022.</p> <p>Tidplan: I tillståndsansökan har ärendet kompletterats och projektet antar att ärendet är komplett för att kungöras. Under 2023 kommer sakägare och myndigheter få möjlighet att yttra sig om innehållet i ansökan. Förväntan är att huvudförhandling kan hållas 2023.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 1,5 mnkr mot 15,9 mnkr, på grund av att byggnation var planerad 2022 i beslutad budget. Ca 1,7 mnkr flyttas till 2023 för fortsatt arbete i tillståndsansökan samt ersättning markägare/ledningsrätt. I dessa pengar inkluderas även ev. projektering med förutsättning att besked i tillståndsansökan om vattenverksamhet erhålls. Resterande medel i budget flyttas till 2024.</p> <p>Utfall mot totalbudget: Utfall är hittills 5,3 mnkr. Det är inte framtagen någon produktionskalkyl på färdiga bygghandlingar så därför kan ingen tydligare prognos ges.</p>
13740	Överföringsledning Hajom-Hajomskryssat samt utökat verksamhetsområde i Hajom	<p>Syfte: Syftet är att bygga ut vatten och avlopp enligt VA-planen för att ersätta befintliga anläggningar som har bristande kapacitet, öka robusthet och kvalitet, minska föroreningsbelastningen och ge förutsättningar för exploatering.</p> <p>Lägesrapport: Under 2022 har projektet slutförts.</p> <p>Tidplan: Projektet är klart.</p> <p>Ekonomi:</p> <p>Utfall mot årsbudget: 2,5 mnkr mot 0 mnkr, dvs en negativ avvikelse på 2,5 mnkr. Kostnaderna utgörs av återställning, bland annat asfaltering och bräddningsdamm samt ersättningar till markägare samt kostnad för pumpbyte i Hajoms pumpstation. En fel i omföring innebär att siffran kommer justeras 2023 till följd av en omföring från projekt 13551.</p> <p>Utfall mot totalbudget: 28,9 mnkr mot 19,5 mnkr, dvs ett negativt resultat på 9,4 mnkr vilket utgör en större avvikelse. Kostnaderna gäller bland större pumpstation än normalt, byte av pumpar i Hajoms pumpstation, reduceringsventil med elskåp, särskilda krav på markåterställning och tillagd luftningsventil på en höjdpunkt i Hajom.</p>
13741	Överföringsledning Melltorp-Balltjärn-Stjärnhult	<p>Syfte: Lösa avloppsproblematiken och förbättra miljön, möjliggöra exploatering och omvandling till permanentboende.</p> <p>Lägesrapport: Överklagad ledningsrätt har trätt i laga kraft vilket innebär att projektet återupptas till våren 2023.</p> <p>Tidplan: Produktionen förväntas kunna återupptas i april 2023 och förväntat driftsatt nät i oktober 2023.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: 2,1 mnkr mot 1,7 mnkr i budget, detta på grund av att medlen inte blev medflyttade från föregående år.</p> <p>Utfall mot totalbudget: 18,9 mnkr mot 23,6 mnkr i budget. Mycket av produktionen som förväntades utföras i 2022 tvingas att flyttas fram till 2023. Höga bränslepriser skapar en osäkerhet kring kommande utgifter för både transporter och anläggningsmaskiner. Ca 6,2 mnkr förväntas i utgifter under 2023 för att färdigställa och driftsätta nätet. Det överstiger totalbudget med 1,5 mnkr och innebär inte någon större avvikelse på 10 % eller 5 mnkr.</p>

Avfall

	Kf Bud- get	Ack Ut- fall 2021	Årets budget	Utfall 2022	Avvi- kelse	Ombud- getering
Avfallsinvesteringar						
13608 - Ny fackla nedlagd deponi	0	211	0	32	-32	0
13609 - Bomsystem ÅVC	0	1 340	0	270	-270	0
13610 - Ramp för träavfall ÅVC	0	0	1 000	1 930	-930	0
13614 - Renovering Betongplatta	0	51	0	41	-41	0
13615 - Oljeavskiljare, ytor brädor	0	0	1 500	99	1 401	0
Summa avfallsinvesteringar	0	1 602	2 500	2 373	127	0

Avfall

Projekt- nummer	Projekt	Kommentar
13608	Ny fackla nedlagd deponi	<p>Syfte: Uppgradera gasanläggning till deponin i Skeneskog som är ett villkor i tillståndet.</p> <p>Lägesrapport: Förfrågningsunderlaget är klart och upphandling är planerad till kvartal 1 2023.</p> <p>Tidplan: Försenat projekt</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall årsbudget: Projektet har inte haft en budget men 32 tkr har använts till att uppdatera förfrågningsunderlaget.</p>
13609	Bomsystem ÅVC	<p>Syfte: Installera ett inpasseringssystem med bom för att kunna ha bättre kontroll på inkommande avfall och faktura för avfall som inte renhållningskollektivet skall betala för.</p> <p>Lägesrapport: Systemet är igång och fungerar fint. Asfaltslimpa samt staket med grind runt bomsystemet har installerats under året.</p> <p>Tidplan: Bommen är installerad och i funktion sedan februari.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Projektets budget var noll men 270 tkr ha använts till asfaltslimpa samt staket med grind runt bomsystemet.</p>
13610	Ramp för träavfall ÅVC	<p>Syfte: Nyttja en yta på den äldre ÅVC:n för träavfall.</p> <p>Lägesrapport: Projektet är huvudsakligen klart men asfalteringen återstår 2023.</p> <p>Tidplan: Enligt plan.</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Årsbudgeten var 1000 tkr och utfallet var 1930 tkr. Projektet är samordnat med projekt 13615 oljeavskiljare så totalt var budget för dessa två projekt 2,5 mnkr och utfallet för de båda projekten 2,1 mnkr.</p>
13614	Renovering betongplatta	<p>Syfte: Förbättra miljön och arbetsmiljön då befintlig betongplatta blir spårig och avger damm och partiklar till dagvattnet.</p> <p>Lägesrapport: Analyser gjorda på 2 prover av betongytan vid containrarna och rapport har levererats av RISE. Dialog pågår med entreprenör som byggt ÅVC angående ansvar och garantiåtgärd. Betongen är reklamerad till entreprenör.</p> <p>Tidplan: Vilande</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Utfall 41 tkr och det är projektledartid och konsultstöd för arbete med garantiärendet.</p>
13615	Oljeavskiljare samt iordningsställande av ytor - mellanlagring brädor	<p>Syfte: Nyttja en yta på den äldre ÅVC:n för träavfall.</p> <p>Lägesrapport: Ansökan till miljö var klar under 2022 och i dialog med dom kom överens om att dagvattnet ska inte renas i oljeavskiljare utan kommer gå via den gamla dagvattendammen. Dammet är rensad från gammalt sediment och provtagen.</p> <p>Tidplan: Enligt plan</p> <p>Ekonomi</p> <p>Utfall mot årsbudget: Årsbudgeten var 1500 tkr och utfallet var 99 tkr som användes till projektledning och mindre åtgärder. Projektet är samordnat med projekt 13610 Ramp för träavfall så totalt var budget för dessa två projekt 2,5 mnkr och utfallet för de båda projekten 2,1 mnkr.</p>

Gata/Park

	Kf Bud- get	Ack Ut- fall 2021	Årets budget	Utfall 2022	Avvi- kelse	Ombud- getering
Gator och parker						
13300 - Ofördelade medel	0	0	350	0	350	0
13301 - Mindre nyanläggning	0	0	500	493	7	0
13302 - Trygghetsskapande åtgärder	0	0	200	56	144	0
13303 - Utbyte av belysningsstolpar	0	0	1 000	1 148	-148	0
13304 - Trafiksäkerhetshöjande åtgärder	0	0	200	255	-55	0
13305 - Ökad TTT utanför centralorten	0	0	1 000	2 523	-1 523	0
13307 - Underhållsåtgärder gata	0	0	11 000	5 926	5 074	0
13310 - Ombyggnad vändplaner	0	0	100	15	85	0
13340 - Ökade parkinvesteringar	0	0	1 200	1 834	-634	0
13352 - Omb Stationsgatan, Lövås-Kinnav.	0	869	0	0	0	0
13360 - Rep bro, Mor Kerstins väg	0	100	1 950	2 247	-297	0
13363 - Rep bro, Källäng	0	0	2 500	255	2 245	0
Summa gator och parker	0	969	20 000	14 752	5 248	0
Gång- och cykelvägar						
13392 - Ofördelade medel GC	0	0	450	0	450	0
13370 - GC-vägar UH-åtgärder (beläggning)	0	0	3 600	100	3 500	0
13375 - GC-väg Ängsvägen, Örby	0	0	250	0	250	0
13382 - GC-överfart Lycke, hast d åtg	0	481	0	2	-2	0
13391 - GC-väg Lunnaliden, Horred	0	10	0	3	-3	0
13395 GC-väg Fritslavägen, Kasthall-Björ	0	72	2 500	8	2 492	0
13396 GC-väg o hast d åtg Kammarberg	0	80	2 200	5	2 195	0
Summa GC-vägar	0	643	9 000	118	8 882	0
Övriga investeringar						
13306 - Gatuinv. i exploateringsområdet	0	0	6 700	858	5 842	0
13308 - Skredriskåtgärder Hedbo	21 175	21 243	0	336	-336	0
Summa övriga investeringar	21 175	21 243	6 700	1 195	5 505	0
Summa totalt	21 175	22 855	35 700	16 065	19 635	0

Gator och parker

Projekt- nummer	Projekt	Kommentar
13301	Mindre nyanläggning	<p>Syfte: Årligt ramprojekt för att genomföra mindre nyanläggningar inom gata/park såsom tex busshållplatser, refuger, övergångar mm. Syftet är att skapa en trafiksäker och ändamålsenlig gata/park-miljö</p> <p>Lägesrapport: Verktygsgatan. Konsult har projekterat en ny korsning för Verktygsgatan/industrigatan. Produktion ev 2024 eftersom bidrag från Trafikverket bör sökas. Beläggning av allmänna ytor vid Kinna resecentrum har utförts 2022.</p> <p>Tidplan: förseningar pga vakant tjänst projektledare gata.</p> <p>Ekonomi: Utfall ca 0,3 mnkr av budgeterat 0,5 mnkr.</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
13302	Trygghetsskapande åtgärder	<p>Syfte: Årligt ramprojekt avseende genomförande av trygghetsskapande åtgärder i form av tex busshållplatser, parkeringsplatser, farthinder, trafikljus mm</p> <p>Lägesrapport: Projektering av hastighetsdämpande åtgärder vid Lyddevägen har utförts av konsult men ombyggnationen hann inte utföras under året.</p> <p>Tidplan: Försenat eftersom projektledartjänst på gata är vakant under hösten.</p> <p>Ekonomi: Utfall om 50 tkr, budget är på 200 tkr.</p>
13303	Utbyte av belysningsstolpar	<p>Syfte: Ramprojekt avseende utbyte av gamla belysningsanläggningar och armatur. Syftet är att skapa en trygg miljö för både oskyddade trafikanter och bilister genom att förbättra belysningsanläggningarnas status eller nyinvestera. Byte av armatur till LED innebär energieffektivisering.</p> <p>Lägesrapport: Ny belysning i Stomsåker Hyssna utförd under året och byte av armatur till LED för att energieffektivisera</p> <p>Tidplan: Har inte kunnat utföras enligt plan pga vakant tjänst projektledare gata.</p> <p>Ekonomi: Ett ramprojekt där utfallet för kostnader inte uppgår till budget.</p>
13304	Trafiksäkerhetshöjande åtgärder	<p>Syfte: Ramprojekt avseende trafiksäkerhetshöjande åtgärder såsom trafiköar, övergångsställen mm. Syftet med projektet är att skapa en trafiksäker miljö främst för de oskyddade trafikanterna</p> <p>Lägesrapport: Vid Klevagårdsgatan i Skene har projektering skett för hastighetsdämpande åtgärder. Det är en knutpunkt med Lidel, Ica och Marks gymnasium i närheten. Det går mycket barn, trafiksituationen är stundtals kaotisk, och området lider av en storbrist på GC alternativ. Produktion bör ske 2024 så statliga medel kan sökas våren 2023.</p> <p>Tidplan: Enligt tidplan</p> <p>Ekonomi: Ett ramprojekt där utfall för kostnader överstiger budget med 50 tkr.</p>
13305	Ökad trygghet, tillgänglighet och trivsel (TTT) utanför centralorten	<p>Syfte: Åtgärder längs kommunala gator och GC-vägar och i områden utanför centralorten och trivselhöjande åtgärder.</p> <p>Lägesrapport: Under 2022 har det projekterats och byggts en större aktivitetsplats/lekplats i Rydal. En åtgärd i enlighet med kommunmålet "Bästa barnkommun". Viss omskytning enligt "rätt fart i staden" har skett.</p> <p>Tidplan: Enligt planering</p> <p>Ekonomi: Ett ramprojekt där kostnaderna överstiger budget med ca 100 tkr.</p>
13307	Underhållsåtgärder gata	<p>Syfte: Ett ramprojekt för underhållsåtgärder på kommunala gator</p> <p>Syftet med projektet är att förbättra främst beläggningsplanen på kommunala gator men andra åtgärder såsom nyanläggning av kantsten kan förekomma.</p> <p>Lägesrapport: En beläggningsplan för året har tagits fram och har informerats om på TSN. Det nya ramavtalet för beläggning blev överklagat och beläggningsarbeten kunde inte påbörjas förrän i november. Detta har lett till att alla planerade beläggningar inte hunnits med i år. Tyvärr kunde inte därför extra medel för beläggning utnyttjas under året.</p> <p>Tidplan: Åtgärder försenades.</p> <p>Ekonomi: Ett ramprojekt där kostnaderna understiger budgetmedel.</p>
13310	Ombyggnad vändplaner	<p>Syfte: Ramprojekt för att bygga om kommunala gators vändplaner för att förbättra vändningsmöjligheten och trafiksäkerheten för större fordon till exempel sopbil och vinterväghållningsfordon.</p> <p>Lägesrapport: Inga åtgärder utförda under året. Behovet har inte varit så stort som förväntat så till kommande års budget är detta ramprojekt borttaget. Eventuella åtgärder för vändplaner får planeras in inom andra raminvesteringar.</p> <p>Tidplan: -</p> <p>Ekonomi: Utfall understiger prognosen.</p>
13340	Ökade parkinvesteringar	<p>Syfte: Att skapa kreativ lekmiljö eller träningsmiljö för kommuninvånare och trivsamma parkmiljöer. Detta i enlighet med kommunmålet "Bästa barnkommun".</p> <p>Lägesrapport: En ny lekplats vid Lavendelgatan har byggts och även en i Kammarbergområdet har byggts om. Renovering av Backagårdsparkens lekplats har gjorts då den är högt belastad. Innan sommaren</p>

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		skapades stora utemöbler/lekmöbler av Naturvårdslaget för att öka trivselen vid Mor Kerstins torg i Kinna. Tidplan: Enligt planering. Ekonomi: Årets utfall är under budgetmedel med ca 100 tkr.
13352	Ombyggnad Stationsg. Lövsåsgatan-Nya Kinnavägen	Ingen budget finns för 2022.
13360	Reparation bro, Mor Kerstins väg	Syfte: Säkerställa säkerhet i konstruktionen på bron på Mor Kerstins väg i Kinnaström. Lägesrapport: Arbetet är klart. Slutbesiktning kvarstår. Tidplan: Arbetet är slutfört. Ekonomi Utfall mot årsbudget: 2,35 mnkr mot 2 mnkr i budget, något höjda utgifter i och med gjutning av skiljebalk och vägräckeslösning. Alternativet hade vara att byta ut kantbalkar vilket hade medfört större kostnad. Utfall mot totala budgeten: 2,35 mnkr mot 2,2 mnkr i budget.
13363	Reparation bro, Källäng, Kinnahult	Syfte: Projektet avser reparation av bron Källäng utifrån besiktningsprotokoll. Lägesrapport: Arbetet klart men fakturering spiller över till 2023. Efter syn på plats kunde entreprenör konstatera att mindre åtgärder behövdes, så som byte av tätskikt och ny grundläggning och asfalt. Räcken är ommålade. Slutbesiktning kvarstår. Tidplan: Arbetet gjordes klart under hösten/vintern 2022. Ekonomi Utfall mot årsbudget: 0,25 mnkr mot 2,5 mnkr i budget. Återstående mindre utgift kan komma tidigt 2023

Det nya ramavtalet för beläggning blev överklagat och beläggningsarbeten kunde inte påbörjas förrän i november. Detta har lett till att alla planerade beläggningar inte hunnits med i år. Tyvärr kunde inte heller därför extra tilldelade medel för beläggning utnyttjas under året.

Gång- och cykelvägar

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
13370	Underhållsåtgärder GC-vägar, beläggningsunderhåll	Syfte: Ett ramprojekt för underhållsåtgärder på kommunala GC-vägar. Syftet med projektet är att förbättra främst beläggningen på kommunala GC-vägar men andra åtgärder såsom nyanläggning av kantsten kan förekomma. Lägesrapport: En beläggningsplan för året har tagits fram och har informerats om på TSN. Det nya ramavtalet för beläggning blev överklagat och beläggningsarbeten kunde inte påbörjas förrän i november. Detta har lett till att alla planerade beläggningar inte hunnits med i år. Tidplan: Åtgärder försenades. Ekonomi: Ett ramprojekt där kostnaderna understiger budgetmedel.
13375	GC-väg Ängsvägen, Örby	Syfte: Säkra vägen för oskyddade trafikanter. Ängsvägen mellan Bergsbovägen och GCM vid slutet av vägen är en viktig länk mellan två GCM-vägar och därför bör hastighetsdämpande åtgärder utföras för att säkra trafikmiljön för den oskyddade trafikanten. Lägesrapport: Ej påbörjat projekt på grund av vakant tjänst projektledare gata mer än halva året. Tidplan: Försenat Ekonomi: Inget utfall 2022.
13382	GC-överfart Lyckeskolan, hastighetsdämpande åtgärder	Klart 2021.
13391	GC-väg Lunnaliden	Finns ingen budget för 2022 så utförs inte.
13395	GC-väg utmed Fritslavägen mellan Kasthallsvägen och Björnbärsvägen	Syfte: Skapa en säkrare trafikmiljö för oskyddade trafikanter längs delar av Fritslavägen. Förbättra arbetspendlingen med cykel. HDÅ (hastighetsdämpande åtgärd) då vägen är för smal för en GC-åtgärd. Medborgarförslag har inkommit om åtgärder på denna sträckan. Det är bra om åtgärden kan utföras 2024 och att statliga medel kan sökas våren 2023 för produktionen. Lägesrapport och tidplan: Projekteringen blev klar i början av 2022 men produktionsstart kunde inte påbörjas då ny projektledare gata behövde rekryteras.

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
		Ekonomi: Lägre utfall än budgetmedel eftersom produktion inte kunde ske 2022.
13396	GC-väg och hastighetsdämpande åtgärder Kammarberg	Syfte: Trafiksäkerhetshöjande åtgärder inom Kammarbergsområdet Kinna. Syftet är att skapa en säkrare trafikmiljö, för oskyddade trafikanter då flera sträckor är skolväg. Detta i enlighet med kommunmålet "Bästa barnkommun". Lägesrapport och tidplan: Projektering färdigställd. Anläggning planeras i egen regi i form av hastighetsdämpande åtgärder men har inte kunna utföras under 2022 pga vakant projektledartjänst. Åtgärder bör planeras in för kommande år. Ekonomi: Utfallet blev betydligt lägre än budget.

Övriga investeringar gata/park

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
13308	Skredriskåtgärder Hedbo	Syfte: Förhindra skred med havererad spillvattenledning och skadade fastigheter som följd. Ledningen tar allt spillvatten från Kinna och en del från Skene. Anläggningen är en kombination av att göra en avlastande schakt på slänkrönet och förstärka detta med tryckbank i släntfot. Lägesrapport: Projektet är avslutat och ekonomisk skadereglering är utbetalad. Tidplan: Arbete är utfört och projektet slutredovisas vid årsbokslut. Ekonomi Utfall mot årsbudget: 0,3 mnkr mot 0 kr i budget, kostnader i och med markåterställning och skadereglering efter dialog med markägare. Utfall totala budget: 21,6 mnkr mot 21,2 mnkr
13306	Gatuinvesteringar i exploateringsområden	Syfte: Ramprojekt för utbyggnad av gator i exploateringsområden Lägesrapport: Årets budget nyttjades till projektering av gator och allmän platsmark i industriområde Skene Skog. Även projektering för terrassering av kvartersmark är beställd av kommunstyrelsen för att få en bättre massoptimering och säljbarare tomter i området. Tidplan: Projektet håller tidplanen och bygghandlingar ska levereras i februari 2023. Ekonomi: Utfallet om ca 0,85 mnkr understiger budgetmedel kraftigt men det beror på att ramen var satt för att påbörja projektering och ev utbyggnation av gator inom detaljplanen Folkskolan i Kinna som är försenad.

Internservice

	Kf Bud- get	Ack Ut- fall 2021	Årets budget	Utfall 2022	Avvi- kelse	Ombud- getering
Lokaler initierade av hyresgäst						
12125 - Lokalkompletteringar	0	0	5 000	4 936	64	0
12135 - Mindre lokalåtgärder	0	0	1 200	1 016	184	0
12239 - Köksrenoveringar	0	0	3 000	4 074	-1 074	0
12240 - Utbyte varukylar	0	0	500	299	201	0
12256 - Om- och tillbyggnad Kaskad	143 000	0	143 000	0	143 000	6 269
12257 - Nybyggnad Lyckeskolan	309 500	294 901	3 500	7	3 493	1 295
12263 - Ombyggnad Kinnahallen	17 000	897	17 000	357	16 643	15 746
12264 - Nybyggnad Kinna resecentrum	25 000	0	25 000	0	25 000	0
12265 - UH o kompletteringar Kinnaborg	9 000	5 866	3 134	4 604	-1 470	0
12267 - Parkeringshus Kinna C	0	1 190	0	390	-390	0
12268 - Omb. Örbyskolan F-6	0	0	5 000	0	5 000	0
12271 - Utb. Skola och fsk Björketorp	60 000	0	30 000	0	30 000	30 000
12274 - Nytt korttidsboende barn	16 900	0	0	167	-167	0
Summa lokaler initierade av hyresgäst	580 400	302 854	236 334	15 848	220 486	53 310
Övriga lokalåtgärder						
12204 - Försäkringsåtg, larm och säkerh	1 000	0	1 000	887	113	0
12230 - Energiinvesteringar	4 000	0	4 000	3 332	668	0
12231 - Särskilda fuktrelaterade åtgärd	0	0	1 000	1 836	-836	0
12232 - Skadegörelse	0	0	500	172	328	0
12191 - Akut underhåll byggnad	0	0	1 500	1 661	-161	0
12193 - Underhåll byggnad	0	0	12 500	13 086	-586	0
12194 - Underhåll tomt	0	0	3 000	4 051	-1 051	0
12195 - Underhåll installationer	0	0	4 500	4 362	138	0
Summa Övriga lokalåtgärder	5 000	0	28 000	29 386	-1 386	0
Maskiner, fordon, inventarier						
12126 - Städutrustning	0	0	350	405	-55	0
12154 - Maskiner fastighetsskötsel	0	0	800	813	-13	0
12400 - Köksutrustning	0	0	1 500	1 089	411	0
13001 - Fordon och maskiner	0	0	3 000	2 189	811	0
13006 - Masshantering Skene skog	0	91	0	0	0	0
Summa maskiner, fordon, inventarier	0	91	5 650	4 496	1 154	0
Summa total internservice	585 400	302 945	269 984	49 730	220 254	53 310

Lokaler, initierade av hyresgäst

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
12125	Lokalkompletteringar	<p>Årets utfall om 4,9 mnkr ligger i nivå med budget om 5 mnkr. I aprilrapporten begärdes en utökning om 7 mnkr för anpassningar på Sjöbyskolan till bibliotek, då nuvarande bibliotekslokal är hyrd och har omfattande inomhusmiljöproblem som medfört att hyreskontraktet sagts upp från kommunens håll. Beslut om bibliotekets lokalisering har inte fattats under året, varför detta investeringsprojekt inte påbörjats.</p> <p>Under året har lokalanpassningar utförts bland annat på Kommunhuset och Stommensskolan som utrustats med nytt R-Wc samt lokalanpassningar för bättre använd yta på Hyssna förskola paviljong och Fotskälsskolan.</p>
12135	Mindre lokalåtgärder inkl. skolgårdsåtgärder	<p>Åtgärder av lek- och skolgårdar inom skola och förskola. Ändringar och kompletteringar utförs i samråd med barn- och utbildningsförvaltningen och syftar till att stimulera barns rörelse och utevistelse. Årets utfall uppgår till 1 mnkr i jämförelse med budget om 1,2 mnkr och investeringsmedlen har huvudsakligen använts för utemiljön på Strömskolan samt Örby-, Assbergs- och Korshögens förskola.</p>
12239	Köksrenoveringar	<p>Årets utfall om 4,1 mnkr överstiger budget om 3 mnkr samt den utökning om 0,5 mnkr som beviljades i samband med aprilrapporten. Arbetet har huvudsakligen genomförts för Ljuspunkten på Kinnaborg för socialförvaltningens verksamhet och köket på Örby förskola.</p>
12240	Utbyte av varukylar	<p>Årets utfall uppgår till 0,3 mnkr i jämförelse med budget om 0,5 mnkr. Projektets syfte är att utgöra reserv vid byte av kylenheter som byts kontinuerligt i kök då behov uppstår, dvs när befintlig kyl/frys går sönder. Dessa maskiner kostar vanligtvis mindre än 2 pbb, vilket är en definition för att bokföras som investering. Kontot kan därför inte användas i varje åtgärd som uppstår under året, utan kostnaden måste enligt bokföringsregler kostnadsföras i driftredovisningen.</p>
12256	Om- och tillbyggnad Kaskad	<p>Slutbesiktning har genomförts och anläggningen kommer att tas i bruk och öppnas för allmänheten i början på 2023. Projekttotal beräknas till 148 mnkr, varav 11,3 mnkr prognostiseras för 2023 avseende byggkostnader och kostnader för efterarbeten och justeringar. Projektet slutredovisas 2023.</p>
12257	Nybyggnad Lyckeskolan	<p>Projektet slutredovisas 2022 men medel om 1,3 mnkr reserveras för kvarstående efterarbeten och justeringar. Projekttotal beräknas till 298 mnkr jämfört med budget om 309,5 mnkr.</p>
12263	Ombyggnad Kinnahallen omklädning, entre mm	<p>Projektet avstannat då beslut om projektets omfattning inte fattats i kommunstyrelsen. Nuvarande beslutad budget utifrån förstudien uppgår till 17 mnkr.</p>
12264	Nybyggnad Kinna resecenter	<p>Slutbesiktning har genomförts och anläggningen kommer att tas i bruk och öppnas för allmänheten i början på 2023. Projektet utförs i samråd med Trafikverket, budget är 25 mnkr men prognosen pekar på 30 mnkr, huvudsakligen beroende på prisökningar vid upphandlingar och tillägsarbeten med anledning av mark och järnväg. Projektet slutredovisas 2023 och medel om 3,2 mnkr prognostiseras under 2023 för efterarbeten och justeringar.</p>
12265	Underhåll och lokalkompletteringar Kinnaborgs vårdcentral	<p>Projektet innefattar lokalanpassningar för hyresgästen i Kinna vårdcentral, våning 1 och 2, och i samband med detta utförs underhållsarbete i motsvarande ytor. Kapitalkostnaderna för hyresgäst Anpassningen betalas av hyresgästen genom ett tillägg till hyreskontraktet. För etapp I som färdigställt utgör av projektet 3,5 mnkr anpassningar som tillförts hyresgästen och återstående del underhållsarbeten.</p> <p>För 2022 begärdes i aprilrapporten en utökning av befintligt projekt med 6 mnkr avseende en förnyad beställning från hyresgästen på anpassningar för våning 1. Av dessa beräknas 3,5 mnkr vara hänförligt till hyresgästen och kostnaden belastar hyresgästen genom ett tillägg till hyreskontraktet.</p> <p>Underhåll och kompletteringar Kinnaborg Total budget: 15 mnkr (9 mnkr+ 5 mnkr beviljat i aprilrapport 2022) Ackumulerat utfall tom 2021: 5 866 tkr Utfall 2022: 4 604 tkr Prognos 2023: 4 530 tkr (detta är ombudgeterat i nämndplanen) Prognos 2024-2025: 0 Aktuell projekttotal: 15 mnkr</p>

Övriga lokalåtgärder inklusive underhåll

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
12204	Försäkringsåtgärder, larm- och säkerhetshöjande åtgärder	Årets utfall uppgår till 0,9 mnkr vilket är i nivå med budget om 1 mnkr. Bland annat har utbyte av larm och passagesystem utförts på Kommunhuset, utbyte av larm på Sätilaskolan och installation av kameror på Lyckeskolan.
12230	Energiinvesteringar	Årets utfall uppgår till 3,3 mnkr vilket är 0,7 mnkr lägre än budget om 4 mnkr. Medel har använts för installation av solceller på Kaskad och kompressorbyte har utförts på Marks ishall samt utbyte av korridorbelysning på Kunskapens Hus.
12231	Särskilda åtgärder med anledning av fuktproblematik	Åtgärder till följd av identifierad fuktproblematik utförs i samråd med Rise för att säkerställa korrekt åtgärd genom hela processen. Årets utfall uppgår till 1,8 mnkr jämfört med budget om 1 mnkr. Akuta arbeten till följd av fukt har utförts på Örby förskola, där omfattningen för att åtgärda blev större i samband med att arbetet påbörjades och skadade delar frilades.
12232	Skadegörelse	Projektet används för att särredovisa de större kostnader som finns knutet till skadegörelse. Det finns också kostnader för skadegörelse i driftekonomi som används för mindre kostsamma skadegörelseincidenter. Årets utfall uppgår till 0,2 mnkr i jämförelse med budget om 0,5 mnkr.
12191	Akut underhåll byggnad	Årets utfall uppgår till 1,7 mnkr i jämförelse med budget om 1,5 mnkr. Arbeten har bland annat utförts på ytterväggar på Parkskolan, innemiljöarbete på Smedjans förskola samt byte av trappa på Mariebergs förskola.
12193	Underhåll byggnad	Årets utfall uppgår till 13,1 mnkr vilket överstiger budget om 12,5 mnkr med 0,6 mnkr. Underhållsarbeten har bland annat utförts på entré och matsal på Kinnaborg, renovering av omklädningsrum på Kungabergshallen, underhåll av fasadtegel på Parkskolan, fönsterbyten på Assbergs förskola och byte av golvmattor på Strömskolan.
12194	Underhåll tomt	Årets utfall uppgår till 4 mnkr jämfört med budget om 3 mnkr. Dräneringsarbeten har bland annat utförts på Örbyskolan, Sjöbyskolan, Värevallen och Stommens förskola i kombination med viss ny lekutrustning. På Loftsgårdens förskola har lekutrustningen ersatts.
12195	Underhåll installationer	Årets utfall uppgår till 4,4 mnkr jämfört med budget om 4,5 mnkr. Åtgärder har huvudsakligen utförts i form av belysningsbyte på Kunskapens Hus, Sätilaskolan samt Viskavallens A-plan. På Kinnaborg har belysning och ventilation underhållits samt utbyte av ventilation på Parkängens förskola.

Teknik- och servicenämnden erhöll i augusti extra investeringsmedel för underhåll om 5 mnkr. Verksamheten gjorde en kraftig uppväxling av underhållsåtgärder och prioriterade eftersatta åtgärder av lite större omfattning. Åtgärderna som utförts är takbyte på delar av fastigheterna Örbyskolan, Sätilaskolan, Öxabäckskolan och Karstorps förskola. Det har lett till en stor förbättring av fastigheterna då det på vissa ställen fanns tydlig indikation av gamla läckage i taken. Fönsterbyte, målning av fasad och markisbyten har genomförts på Kommunhuset i Kinna, vilket både förbättrar fastigheten samt att fönsterbytet ger en mindre energibesparing. På Sjöbyskolan har dräneringsarbeten utförts för att säkra källaren från fuktinträngning.

Med anledning av tillskottet i augusti ökades beställda arbeten och det fanns risk att arbeten inte skulle hinna utföras under året. I gott samarbete med våra entreprenörer hölls en hög framdrift varför årets totala planerade underhåll i investeringar uppgår till 21,5 mnkr att jämföra med total budget, inklusive utökningen om 5 mnkr, om 20 mnkr.

Servicefunktioner

Projekt-nummer	Projekt	Kommentar
12126	Städutrustning	Verksamheten har under året investerat i en robotskurmaskin till en idrottshall.
12154	Maskiner fastighetsskötsel	Inköp av maskiner och fastighetsskötsel. Årets utfall motsvarar budget om 0,8 mnkr.
12400	Köksutrustning	Årets medel nyttjades inte fullt ut i samband med att kullabyns renovering inte startades som planerat. Utbyten har skett med nya diskmaskiner på Ekås kök i Horred samt Stommensskolan i Kinna samt blandningsmaskin/gryta på Solgårds kök i Fritsla.
13001	Fordon och maskiner	Syfte: Ramprojekt för inköp av fordon och maskiner till verksamheterna Lägesrapport: En buss till Rörnätsenheten är levererad. Även inköp av diverse maskiner till gatuverksamheten har skett under året. Tyvärr har en del leveranser försenats pga att det är svårt att få tag i material för leverantörerna. Tidplan: Projektet håller tidplanen Ekonomi: Utfall lägre än budgetmedel.
13006	Masshantering Skene Skog	Syfte: Kunna sortera, ta prov på och mellanlagra jordmassor som uppstår vid främst anläggningsarbeten i egen regi och vid reparationer av vattenläckor behöver en yta vid Skene skog iordningsställas och en oljeavskiljare installeras. Lägesrapport: Ansökan för att bedriva verksamheten är inlämnad till miljönämnden 2020 och har kompletterats med en dagvattenutredning och komplettering i form av drifrutiner önskas av tillsynsmyndighet. Under 2022 har projektet varit vilande. Tidplan: Projektet är försenat Ekonomi: Osäker prognos.

8.3 Uppföljning av vatten- och avloppsförsörjningsverksamheten

Resultaträkning VA	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Avvikelse
Totala Intäkter	73 993	78 806	76 857	1 949
Varav				
VA-avgifter	66 431	70 358	68 980	1 378
Industriavgifter	2 913	3 380	3 010	370
Lakvattenavgifter	732	642	770	-128
Övrigt brandposter mm	2 443	2 566	2 430	136
Periodiserade anläggningsavgifter	1 331	1 644	1 650	-6
Övriga intäkter, lönebidrag mm	143	216	17	199
Totala Kostnader	-76 734	-84 064	-84 957	893
Varav				
Drift inkl administration	-46 026	-49 606	-47 959	-1 647
Förnyelseplanering	-3	-15	0	-15
Akut/förebyggande underhåll	-5 362	-6 730	-7 363	633
Värdehöjande underhåll	-3 307	-5 180	-3 919	-1 261
Avskrivning VA-anläggningar	-10 183	-11 358	-12 394	1 036
Ränta VA-anläggningar	-3 688	-3 085	-4 262	1 177
Avskrivning Överföringsledningar	-5 438	-5 763	-5 670	-93
Ränta Överföringsledningar	-2 727	-2 327	-3 390	1 063
Resultat	-2 741	-5 258	-8 100	2 842
Skattetillskott VA	0	0	8 100	-8 100

Resultaträkning VA	Utfall 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Avvikelse
Resultat efter Skattetilskott VA	-2 741	-5 258	0	-5 258
Balanserade resultatmedel före årets resultat	8 358	5 616	5 616	0
Balanserade resultatmedel efter årets resultat	5 616	358	0	-358
Överuttag abonnentintäkter	-2 741	-5 258	-8 100	2 842

Ovan finns en detaljerad resultaträkning för VA-verksamheten. Den har ett något annat urval än resultaträkningen i avsnitt 8.1 ovan, vissa belopp kan därför skilja sig åt, slutraden är dock densamma.

Taxan höjdes med 5 % till 2022 vilket förklarar intäktsökningarna mellan åren. Till följd av utbyggnaden av VA-nätet så ökar anläggningsavgifterna något. Dessa periodiseras på 75 år, så det är enbart en mindre del som tillförs det första året. Dessa uppgick till 1,6 mnkr 2022. Totalt var årets intäkter 1,9 mnkr högre än budgeterat.

De totala kostnaderna ökade med 10,9 % eller 8,3 mnkr till 84,1 mnkr. Jämfört med budget var det dock 0,9 mnkr lägre kostnader. Kortfattat kan man säga att drift och underhåll överstiger budgeten medan kapitalkostnaderna var lägre än budgeterat.

Under året har investeringar i VA-anläggningar och ledningar utförts till ett värde om totalt 45,9 mnkr varav överföringsledningar 7,5 mnkr. Föregående år 2021 var investeringsutgifterna 102,7 varav överföringsledningar 45,8 mnkr. Jämfört med budgeten 2022 låg genomförandegraden på endast 28 %. Flera orsaker fanns, bl.a. fanns knappt några utgifter för exploateringsområden. Björketorps reningsverk har försenats, liksom Risängs vattenverk.

Antalet anslutna invånare har ökat till ca 23 750 med anledning av nyanslutningar under året i till exempel i Hajom och Hjorttorp. Detta är en ökning med ca 350 personer under 2022 vilket är positivt. Nyanslutna kunder innebär ökade intäkter i form av ökade fasta och rörliga brukningstaxor.

Årets resultat för VA-verksamheten uppgick till -5,3 mnkr. Vid ingången av året fanns det ett överuttag från tidigare år på 5,6 mnkr som i och med årets resultat minskar till 0,4 mnkr. Den summan ska ses som en skuld till avgiftskollektivet, men som kan användas för att täcka kommande års underskott.

En mer detaljerad beskrivning kring VA-verksamheten återfinns också i dokumentet "Årsredovisning Vatten och Avloppsförsörjning 2022", finns som bilaga 1.

9 Annan uppföljning

9.1 Övrig uppföljning

Uppföljning av attraktivitetsplanen

Kommunfullmäktige antog 2015-12-17 strategidokumentet attraktivitetsplan för Marks kommun. Planen visar på utvecklingsområden och ska fungera som stöd i kommunens arbete. I syfte att göra attraktivitetsplanen till ett mer levande dokument ser nämnden ett behov av ett kommungemensamt angreppssätt för att lyfta planens utvecklingsområden och strategier. Trots att planen är relativt okänd pågår aktiviteter, som en naturlig del av drifts- och service-uppdraget, i riktning mot kommunens vision och mål.

Nedan följer några exempel:

Utvecklingsområde 1 – Människor och livsmiljö - Mark utan gränser

Utbyggnaden av överföringsledning och lokala ledningsnät i nordvästra Mark möjliggör utbyggnad av nya bostäder.

Byggnation av nya skolor så som Lyckeskolan och kommande skola i Skene ger moderna och ändamålsenliga lokaler till elever och personal inom skolan. Lokalförsörjningens projektledning arbetar i nära samarbete med den interna beställaren Barn- och utbildningsförvaltningen för att skapa en bra skolmiljö. Även engagemanget från kommunens sida i en spontanidrottsplats i Hyssna som skänktes från ett företag utgör ett exempel.

Utvecklingsområde 2 – Företagande och kompetens - Made in Mark

Deltagande i styrelsen för en yrkeshögskola inom VA-området i Västsverige för att kunna vara delaktiga och påverka utbildningarna. Flera LIA-praktikanter (Lärande i arbetsliv) från olika yrkeshögskolor tas emot varje år i verksamheten.

En del av nämndens politiker och tjänstepersoner har deltagit i utbildningen "Förenkla helt enkelt" för att höja kunskapen om företagarnas behov. En handlingsplan har skapats för att förbättra för företagen i deras kontakter med förvaltningen.

Idéburet offentligt partnerskap

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en avtalsform mellan en eller flera organisationer inom idéburen sektor med koppling till social ekonomi, och en eller flera offentliga verksamheter. IOP-avtal skrivs ofta runt en speciell verksamhet, som ägs av den idéburna organisationen, men som den offentliga sektorn vill medverka i. I avtalet bestäms vad partnerskapet gäller, vilka resurser respektive part ska bidra med, hur länge avtalet ska gälla med mera.

Nämnden har inga IOP-avtal.

Kommunal avtalssamverkan

I årsrapporten ska nämnden redovisa vilken avtalssamverkan nämnden har, och planerar att ingå, med andra kommuner. Det gäller avtal där nämnden tar hjälp av annan kommun för att utföra kommunens uppgifter eller där Marks kommun på motsvarande sätt hjälper annan kommun.

Sedan den 1 januari 2020 kan de kommuninvånare som önskar lämna avfall på återvinningscentraler och då främst Veddige eftersom kommunen har undertecknat en överenskommelse med VIVAB (avfallsbolaget i Varberg och Falkenberg). Önskemål om detta har inkommit från kommuninvånare främst kring Horredstrakten.

Avtal har även tecknats med Kungsbacka och Borås energi och miljö för att kunna hämta kärllavfall över kommungränserna då behov av detta finns.

Uppföljning av verksamhet som utförs av privata utförare eller fristående huvudmän

Ej aktuellt.

Uppföljning av synpunkter och avvikelser

Område/verksamhet	Beröm	Förslag	Klagomål	Annat
Belysning	0	0	2	0
Lokaler/anläggningar	0	2	0	0
Gator och vägar	0	14	26	6
Parker och torg	0	5	1	4
Renhållning	0	2	4	0
Vatten och avlopp	0	0	5	1
Övrigt	0	1	6	0
Totalt	0	24	44	11

Kommentar

Via kommunens hemsida har det registrerats totalt 79 synpunkter (81 st 2021) inom teknik- och servicenämndens verksamheter under året som gått.. Av de inkomna synpunkterna är det inga som utgör beröm (5 st 2021), 24 förslag (33 st 2021), 44 klagomål (39 st 2021) samt 11 annat (4 st 2022). Liksom tidigare avser de flesta synpunkter gator, vägar och parker. Förslagen berör trafiksäkerhet, belysning samt gång- och cykelvägar. Klagomålen handlar bland annat om underhåll av gator och vägar, grönytor och lekplatser. De som efterfrågar svar på sina synpunkter erhåller det.

10 Följetal

10.1 Följetal verksamhet

Följetal är mått som speglar verksamhetens omfattning och utveckling.

Vatten- och avloppsförsörjning

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Antal ärenden som prövats av Mark- och miljödomstolen (st)	0	1	1	0
Producerat dricksvatten (tm3)	1 918	2 040	2 020	1 930
Debiterat dricksvatten (tm3)	1 282	1 299	1 301	1 255
Antalet anslutna invånare till det kommunala vattenledningsnätet (st)	22 921	23 011	23 400	23 750
Andel sålt vatten av levererat vatten (%)	67	64	65	65
Debiterad vattenförbrukning per person och dygn (liter)	153	154	152	145
Energiförbrukning per VA-anslutning (kWh)	200	200	217	199
Utspädningsgrad avloppsverk behandlat/försålt (kvot)	3,5	3,7	3,7	2,7
Antal källaröversvämningar per tusental serviser (st)	0,5	1	1,6	1,3
Ranking VA-taxa - typhus Villa	55	47	50	45
Ranking VA-taxa - typhus Hyreshus	70	67	67	59
Antal nyanslutna fastigheter till det kommunala VA-nätet (st)	66	154	127	82
Antal nyanslutna lägenheter till det kommunala VA-nätet (st)	155	272	129	139
Antal vattenläckor per tusental serviser (st)	1,3	1	0,8	0,9
Antal vattenläckor per kilometer ledningsnät (st/km)	0,1	0,1	0,08	0,09
Andel kommuninvånare som inte varit utsatt för störning i vattenförsörjningen (%)		67	67	74

Antal ärenden som prövats av Mark- och miljödomstolen (st)

Inga ärenden har prövats i Mark- och miljödomstolen.

Producerat dricksvatten (tm3)

Vattenproduktionen har under flera år legat runt 2 000 tm3, så även 2022.

Debiterat dricksvatten (tm3)

Mängden debiterat dricksvatten var i nivå med tidigare år.

Antalet anslutna invånare till det kommunala vattenledningsnätet (st)

Antalet anslutna invånare har ökat till till ca 23 750 med anledning av nyanslutningar under året i till exempel i Hajom och Hjorttorp. Detta är en ökning med ca 350 personer under 2022 vilket är positivt.

Andel sålt vatten av levererat vatten (%)

Andelen sålt vatten av levererat/producerat vatten är 65 % även 2022, men siffrorna är inte exakta utan grovt beräknade. Sett till ett femårsperspektiv så har värdet varierat mellan ca 60-68 % med ett medelvärde på 64 %. Förvaltningen arbetar aktivt med att minska utläckaget från vattenledningsnätet och då detta arbete ger resultat förväntas följetalet öka.

Debiterad vattenförbrukning per person och dygn (liter)

Följetalet ligger lite lägre än tidigare år då det är ca 145 m³/person och dygn vilket kan jämföras med medelvärdet de senaste åren som är 152 m³/person. Eftersom vatten är en naturresurs är det önskvärt att ha en negativ trend av vattenkonsumtionen per person.

Energiförbrukning per VA-ansluten (kWh)

Energiförbrukningen per ansluten har minskat jämfört med föregående år. Hösten har varit sommar och höst har varit relativt torra vilket innebär att mindre avloppsvatten har pumpats.

Utspädningsgrad avloppsverk behandlat/försålt (kvot)

Utspädningsgraden har minskat jämfört med föregående år. 2022 var ett förhållandevis torrt år, därav minskningen.

Antal källaröversvämningar per tusental serviser (st)

Fler källaröversvämningar än normalt har inträffat, både i samband med åskregn och andra som orsakats av driftstörningar på spillvattenledningar. 8 översvämningar har anmälts till kommunen.

Ranking VA-taxa - typhus Villa

Mark rankas som nummer 45 för typhus A (standardiserad villa) bland Sveriges 289 inrapporterande kommuner där rankningen är gjord från den högsta/dyraste (nr 1) till den lägsta taxan. Detta innebär att Marks rankning har placering 45 jämfört med 50 förra året. Mark har haft en jämn höjning med 5 % under flera år och trendbrottet 2021 kan troligen bero på att många andra kommuner ser över sina behov av investeringar och därmed justerar sina taxor. Rapport från Svenskt vatten visar ett stort behov av investeringar och reinvesteringar i de kommunala VA-anläggningarna i Sverige och därmed behov av taxehöjningar.

Ranking VA-taxa - typhus Hyreshus

Mark rankas som nummer 59 för typhus B (standardiserat hyreshus) bland Sveriges 289 inrapporterande kommuner där rankningen är gjord från den dyraste (nr 1) till den billigaste taxan. Detta innebär att Marks rankning är förändrad med 12 placeringar från föregående år och har en trend med en dyrare taxa i jämförelse med andra kommuner.

Antal nyanslutna fastigheter till det kommunala VA-nätet (st)

82 st nyanslutna fastigheter, varav 74 st för en- till tvåbostadsvillor, 2st flerfamiljshus och 3 st industrier, 2 st maskinhallar och 1 st ishockeybana. Ca 38 % av de nyanslutna fastigheterna är i området Hajom/Hjorttorp.

På grund av förseningar i VA-utbyggnad i nordväst, bland annat på grund av olika tillstånd och överklaganden, är delvis en bidragande orsak till att det blivit färre anslutningar än planerat.

Antal nyanslutna lägenheter till det kommunala VA-nätet (st)

Denna indikator baseras på indikatorn antal anslutna fastigheter. Antal anslutna lägenheter innebär antal bostadsenheter i en- till tvåbostadsvillor, och lägenheter i flerfamiljshus samt tillkommande lägenheter i befintliga fastigheter som redan är anslutna.

Totalt är det 139 lägenheter/bostadsenheter fördelat på 79 st i en- till tvåbostadsvillor, 55 lägenheter i 2 st flerfamiljshus och 5 st tillkommande lägenheter i villor.

Antal vattenläckor per tusental serviser (st)

Det har inträffat 6 läckor på servisledningar under året, vilket är lägre än normalt.

Antal vattenläckor per kilometer ledningsnät (st/km)

Det har inträffat 31 läckor på huvudledningar under året vilket är en normal nivå.

Andel kommuninvånare som inte varit utsatt för störning i vattenförsörjningen (%)

Ungefär tre av fyra kommuninvånare har inte varit utsatta för några störningar i vattenförsörjningen till sin bostad under de senaste 12 månaderna vid undersökningen "Kritik på teknik " 2022. Det är en förbättring jämfört med mätningarna 2016 och 2019. Den vanligaste formen av störning är avbrott, vilket 16% av kommuninvånare varit utsatt för.

Avfallshantering

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Antal villaabonnemang (st)	9 852	10 002	10 182	10 253
Mängd hämtat hushållsavfall (ton)	6 058	5 999	5 896	6 114
Mängd insamlat mat- och restavfall (kärnavfall) (kg/person/år)	170	172	168	175
Mängden insamlade förpackningar och returpapper (kg)	1 987 000	1 987 000	2 097 000	2 277 000
Mängd insamlat elavfall (kg)	449 892	494 980	484 961	468 917
Mängd förebyggt avfall (kg)	45	45	62	35
Position i avfallstrappan (%)	42	42	43	40
Lakvattenmängd (tm ³)	64	37	48	43

Antal villaabonnemang (st)

Antalet villaabonnemang har ökat med 71 jämfört med föregående år som en direkt följd av nybyggnation i kommunen.

Mängd hämtat hushållsavfall (ton)

Total vikt är ca 6114 ton fördelat på 4482 ton (ca 73%) brännbart/restavfall och 1632 ton (ca 27%) matavfall. Hushållsavfall i underjordbehållare utgör ca 2,9 % av den totala mängden. Mängden avfall har ökat under 2022 med ca 220 ton jämfört med 2021.

Mängden insamlade förpackningar och returpapper (kg)

Marks kommun råder inte själva över alla siffror. Fullständiga uppgifter för året innan kommer in under mars månad och dessa presenteras sedan i delårsrapport och kommande årsrapport. Presenterade siffror är alltså för föregående år och identiska med senaste delårsrapporten.

Mängden insamlade förpackningar och tidningar fortsätter att öka även om man tittar på mängden per person.

2021: 65 kg/pers

2020: 61 kg/per person

2019: 58 kg/per

2018: 56 kg/per.

Generellt så menar man att man VILL att mängderna ska öka genom att människor sorterar ut mer förpackningar från restavfallet. Men för att säkert säga att det är fallet och inte enbart en följd av ökad konsumtion måste jämförelse göras mot plockanalyser av restavfallet. TSF har nu gjort sådana och det finns dessvärre inget som pekar på att mängderna förpackningar och tidningar har minskar, snarare tvärtom. Dock ska påpekas att denna plockanalys är gjort efter ett mycket mer omfattande protokoll än den som gjordes 2017. Sverige som helhet hade 2021 samlat in 56 kg/pers, en ökning från 52 kg/pers.

Mängd insamlat elavfall (kg)

Marks kommun råder inte själva över alla siffror. Fullständiga uppgifter för året innan kommer in under mars månad och dessa presenteras sedan i delårsrapport och kommande årsrapport. Presenterade siffror är alltså för föregående år och identiska med senaste delårsrapporten.

Mängden insamlat elavfall har stagnerat sett till mängd per person. Generellt säger man att det är bra med ökade mängder elavfall så studier visar att det fortfarande finns mycket icke fungerande teknik kvar i hushållet som är bättre att lämna in för återvinning. Sen om en stagnering betyder att det blir kvar mer i hemmen eller om mycket överskott nu lämnats in är svårt att säga. Även konsumtionen spelar in då mer konsumtion leder till ökade mängder insamlat elavfall.

2021: 14,5 kg/pers

2020:15 kg/pers

2019:14 kg/pers

2018: 14 kg/pers

Mängd förebyggt avfall (kg)

Marks kommun råder inte själva över alla siffror. Fullständiga uppgifter för året innan kommer in under mars månad och dessa presenteras sedan i delårsrapport och kommande årsrapport. Presenterade siffror är alltså för föregående år och identiska med senaste delårsrapporten

Värdet visar hur mycket hushållsavfall som förebyggts, dvs. som INTE har uppkommit. Den förebyggda mängden är skillnaden mellan den mängd som förväntades uppkomma baserad på vår konsumtion och den uppmätta verkliga mängden uppkommet hushållsavfall.

Att värdet har minskat säger att mer avfall än väntat har uppstått sett till den disponibla inkomsten. Dock ska påpekas att denna siffra baseras relativt mycket på generella siffror för Sverige och är inte Marks specifika på samma sätt som andra följetal.

Position i avfallstrappan (%)

Marks kommun råder inte själva över alla siffror. Fullständiga uppgifter för året innan kommer in under mars månad och dessa presenteras sedan i delårsrapport och kommande årsrapport. Presenterade siffror är alltså för föregående år och identiska med senaste delårsrapporten.

Ett värde på 100 hade betytt att allt avfall förebyggts och siffran 0 att allt deponerats. Här har Mark fallit tillbaka lite från 43 % till 40%. . Det är svårt att avgöra den exakta orsaken, men då siffran även baseras på mängd förebyggt avfall, ett annat följetal som också har minskat, kan det vara en bidragande orsak.

Lakvattenmängd (tm3)

Lakvattenmängderna är något lägre under 2022. Det har varit en torr höst och sommar med låga grundvattennivåer.

Gator, vägar och parker

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Andel kommuninvånare som tycker att standarden på kommunens gator är bra (%)		31	31	29
Andel kommuninvånare som tycker att standarden på gång- och cykelvägarna är bra (%)		39	39	46
Asfaltsbelagda gator (tkvm)	1 329	1 329	1 329,5	1 329,5
Beläggingsunderhåll (belagd yta) (kvm)	20 639	38 916	58 371	43 500
Nedlagda medel Beläggingsunderhåll (tkr)	5 724	6 755	11 629	6 026

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Vinterväghållning (kr/kvm)	3,55	2,6	5,2	4,1
Elförbrukning gatubelysning per år (MWh)	2 715	2 890	2 424	2 424
Antal belysningspunkter (st)	8 125	8 186	8 190	8 202
Elförbrukning per belysningspunkt och år (MWh)	0,33	0,33	0,33	0,33
Polisregistrerade olyckor med personskada inom kommunens väghållningsområde (st)	9	12	10	13
Antal olyckor med dödlig utgång på kommunala gator, vägar och GCM-vägar (st)	0	0	0	0
Nedlagda medel parkverksamhet (kr/invånare)	172	182	158	129

Andel kommuninvånare som tycker att standarden på kommunens gator är bra (%)

Andelen kommuninvånare som tycker att standarden på kommunens gator är bra var 29 % i SKR:s undersökning "Kritik på teknik" år 2022. Andelen har minskat något sedan förra undersökningen 2019 då den var 31 %.

Andel kommuninvånare som tycker att standarden på gång- och cykelvägarna är bra (%)

Andel kommuninvånare som tycker att standarden på kommunens GC-vägar är bra var endast 46 % i SKR:s undersökning "Kritik på teknik" 2022. Det är positivt att andelen har ökat sedan förra undersökningen 2019 då den endast var 39 % medan Sverigemedel var 50 %. Underhållsskulden de senaste åren har varit hög men från och med år 2021 omfattas investeringsplanen av 3 mnkr årligen för beläggningsunderhåll på befintliga GC-vägar. Något som förhoppningsvis i framtiden kommer förbättra kommuninvånarnas upplevelse av standarden.

Asfaltsbelagda gator (tkvm)

Det har inte tillkommit några ny asfalterade vägar det senaste året

Beläggningsunderhåll (belagd yta) (kvm)

Upphandlingen för beläggning drog ut på tiden på grund av överklagande och blev inte klar innan slutet av oktober. Beläggningsstartade först den 24/11. Gator som blev helt eller delvis belagda är Brättingstorpsvägen, Lyddevägen, Kinnavägen, Industrigatan, Verktygsgatan, Hantverkargatan, Kvarnvägen, Äppelgatan, Backagårdsgatan, Klevagårdsgatan och Fritslavägen. Samt del av GC Brättingstorpsvägen.

Nedlagda medel Beläggningsunderhåll (tkr)

Utfallet på beläggning underhållet blev lägre än budgeterat. anledningen till det är att tilldelningsbeslutet på beläggningsupphandlingen blev överklagat till förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten gick på kommunens linje var vid tilldelning kunde ske.

När kontrakt skulle skrivas visade det sig att entreprenören som skulle få tilldelningen inte kunde leverera enligt avtal var vid tilldelningen gick till nummer tre. Beläggningssäsongen kom då igång den 24 november.

Uppdelningen är projekt 13307 underhållsåtgärder gata 5.9 mnkr. Projekt 13370 underhållsåtgärder GC-vägar 0,1 mnkr.

Vinterväghållning (kr/kvm)

Vinterväghållningen i november och december var lägre jämfört med 2021 men högre än vad som var lagt i budget vilket med förde att årets vinterväghållningen överskreds med 876 tkr.

Elförbrukning gatubelysning per år (MWh)

Förbrukningen ligger i nivå med föregående år. Inköp av LED-armaturer har gjorts under november och kommer sättas upp i Hyssna under första perioden 2023. Investeringen av nya armaturer kommer påverka elförbrukningen positivt.

Antal belysningspunkter (st)

Antalet belysningspunkter har ökat något mot 2021. Det har tillkommit 12 st nya första halvåret.

I december nämnden beslutade det att 32 st belysningspunkter skall tas ner längs med väg 156 från Örby och mot Svenljunga. Detta genomförs av Vattenfall i början av 2023.

Elförbrukning per belysningspunkt och år (MWh)

Årlig förbrukning på belysningspunkt ligger i nivå med 2021. Under 2023 kommer kommunen att investera i LED-belysning vilket kommer att påverka elförbrukningen positivt.

Polisregistrerade olyckor med personskada inom kommunens väghållningsområde (st)

Det har skett 13 st polisregistrerade olyckor med personskador på kommunala vägar och övriga vägar kommunen har driftansvar.

Vi halvåret uppgavs det 40 st olyckor vilket var fel då detta var olyckor som både var rapporterade av sjukvård och polis.

Antal olyckor med dödlig utgång på kommunala gator, vägar och GCM-vägar (st)

Under 2022 har inga dödsolyckor inträffat på kommunala gator, eller GC-vägar. Verksamheten arbetar kontinuerligt med säkra de kommunala trafikmiljöerna.

Nedlagda medel parkverksamhet (kr/invånare)

Lägre utfall 2022 är föregående år.

Lokalförsörjning

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Bruksarea - Egna lokaler (kvm)	173 224	172 069	179 830	180 067
Bruksarea - Hyrda lokaler (kvm)	41 032	40 923	37 637	39 580
Internhyra - Egna lokaler (kr/kvm)	573	590	612	707
Internhyra - Hyrda lokaler (kr/kvm)	1 469	1 484	1 462	1 186
Kostnad skadegörelse per år (tkr)	509	801	547	734
Vattenförbrukning egna lokaler (m3)	81 475	73 395	68 138	53 375
Producerad solenergi (kWh)	-	339 167	519 305	839 851
Omfattning solpaneler på kommunala fastigheter (kvm)	-	3 130	5 430	6 030

Bruksarea - Egna lokaler (kvm)

Under året har en paviljong köpts och etablerats på Hyssna förskola.

Bruksarea - Hyrda lokaler (kvm)

Ytan för hyrda lokaler har ökat då 18 lägenheter har hyrts in för barn- och utbildningsförvaltningen genom massflyktsdirektivet. För socialförvaltningen har lägenhetsbeståndet utökats med 7 och en verksamhetslokal har hyrts in på Boråsvägen plan 2. Solgårdens förskola paviljong II och Hedbo förskola har hyrts in som ersättningslokaler för Solgårdens förskola. Ängskolan paviljong har hyrts in som ersättningslokal för de två rivna huskropparna på Ängskolan.

Internhyra - Egna lokaler (kr/kvm)

Det ägda beståndet av lokaler som hyrs ut till kommunal verksamhet består av tex idrottshallar, äldreboende, skolor och förskolor. I ägda lokaler kan vår egen organisation och kompetens användas för kostnadseffektiv förvaltning, vilket också påverkar hyresnivåerna positivt. 707 kr/kvm bedöms som en kostnadseffektiv nivå i jämförelse med det inhyrda lokalbeståndet.

Internhyra - Hyrda lokaler (kr/kvm)

Lokalerna består av tex av äldreboendeytor, gruppboendestäder, paviljonger och lägenheter. Hyresnivån för hyrda lokaler, 1 186 kr/kvm ligger fortfarande på en betydligt högre nivå jämfört med internhyran för ägda lokaler. 2022 ser vi full effekt av föregående års avetablering av relativt kostsamma paviljonger.

Kostnad skadegörelse per år (tkr)

Kunskapens hus står för 26 % av den redovisade kostnaden för skadegörelse. Övriga fastigheter som utsatts för större skadegörelse under året är Ängskolan, Sättilaskolan, Ängshallen, och Stommensskolan. Dessa fyra fastigheter står tillsammans för 39 % av den redovisade kostnaden för skadegörelse. Invändiga kameror kommer att installeras på Sättilaskolan som ett försök att stävja problemet med skadegörelse.

Vattenförbrukning egna lokaler (m3)

Nytt följetal för 2022. Totalt har 53.375 kbm vatten förbrukats i egna lokaler. Dock har Kaskad, vars årsförbrukning 2021 uppgick till 15.831 kbm, varit stängt för om- och tillbyggnad under 2022. En viss pandemieffekt kan också påverka 2021 års vattenförbrukning.

Producerad solenergi (kWh)

Nytt följetal för 2022. Produktionen har ökat med 62 % jämfört med 2021. Planen är att installera minst en ny solcellsanläggning varje år.

Omfattning solpaneler på kommunala fastigheter (kvm)

Lokalförsörjning har installerat solceller på Smedjans förskola, Kinnaborg, Kommunhuset, Kunskapens Hus, Skene brandstation, Lyckeskolan och Lyckehallen, Kungabergshallen och Kaskad. Totalt uppgår ytan till ca 6 030 kvm.

Kost- och städservice

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Serverade viktade portioner (tusental st)	2 089	1 886	1 976	2 109
Livsmedelskostnad per viktad portion (kr/portion)	11,27	10,71	10,4	12,07
Personalkostnad per viktad portion (kr/portion)	23,72	25,99	25,41	24,7
Övriga kostnader per viktad portion (kr/portion)	7,45	7,44	7,57	7,18
Andel ekologiska livsmedel - Marks Kommun (%)	28	26	23	22
Andel inköp kött med svenskt ursprung (%)	100	99	100	100
Andel etiska inköp per kilo inköpt livsmedel (%)	4,2	4,4	4	4
Andel kockar med gymnasiebehörighet (%)	76	76	83	83
Städkostnad (kr/kvm)	276	265	267	277
Totalt antal utförda städtimmar (st)	147 752	149 976	148 766	148 864

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Totalt antal städobjekt (st)	86	87	88	89
Andel certifierade städare (%)	85	50	50	50
Städkostnadsförändringen (kostnad per m ²) i förhållande till förändringen på branschens städindex	3,8	-1,3	-0,1	-0,8

Serverade viktade portioner (tusental st)

Årets prognos bygger på januari t om junis utfall inom förskola och skola samt äldreomsorgens utfall under januari t om juli. Antalet viktade portioner är högre jämfört med föregående år och därmed närmare de summor som redovisats före pandemi-åren.

Livsmedelskostnad per viktad portion (kr/portion)

Prisökningar på livsmedel bidrar till delårets utfall på strax under tolv kronor per viktad portion. Jämfört med samma period förra året är det en ökning med ca 13 %. Målsättningen är att livsmedelsinköpen stannar upp för att inte öka mer för resterande del av året genom åtgärder inom menyplanering och minskat matsvinn.

Personalkostnad per viktad portion (kr/portion)

Prognosen för helåret visar en personalkostnad som är marginellt högre än föregående år och bygger på hög frånvaro i början av året samt en låg löneutveckling. Antalet viktade portioner är högre och bidrar till en lägre kostnad för personal jämfört med föregående år.

Övriga kostnader per viktad portion (kr/portion)

För övriga kostnader per viktad portion ingår till största del hyror, transporter, förbrukningsmaterial och inventarier under 2 prisbasbelopp samt kompetensutveckling. Andelen portioner är högre i prognosen än föregående år och redovisar därmed en lägre kostnad per portion.

Andel ekologiska livsmedel - Marks Kommun (%)

Mejeri står för den största andelen ekologiska livsmedel. Kostverksamheten värderar svenska råvaror främst och prisökningarna under året gör att möjligheten att öka andelen ekologiska varor inte ryms inom befintlig livsmedelsbudget. Råvaror som potatis, morot, frukt och ägg är betydligt dyrare per kg än de konventionella svenska. Även klimatpåverkan per kg inköpt livsmedel är positivt lågt.

Andel inköp kött med svenskt ursprung (%)

Allt kött som serveras inom kostverksamheten har svenskt ursprung till 99,72%. Andelen färskt kött och chark är dessutom 100% lokalproducerat.

Andel etiska inköp per kilo inköpt livsmedel (%)

Andelen etiskt märkta varor är 4% av totalt inköpta livsmedel. Detta är samma resultat som 2022. Etiskt märkta råvaror är främst kaffe, bananer och te.

Andel kockar med gymnasiebehörighet (%)

Andelen kockar med gymnasiebehörighet uppgår till samma nivå som föregående år. Verksamhetens arbete för validering i egen regi har inte genomförts under året.

Städkostnad (kr/kvm)

Utfallet redovisar jämfört med föregående år samma period en ökning om ca 4,6 %. Framförallt är kostnaden per kvadratmeter för förbrukningsmaterial högt och förväntas öka ytterligare i samband med ytterligare prisökningar i september 2022. Verksamheten har haft högre priser för inköp av material såsom papper, plast, rengöringsmedel och städutrustning.

Totalt antal utförda städtimmar (st)

Under 2022 har antalet utförda städtimmar ökat utifrån utökat behov på Lyckeskolan samt nya paviljongslösningar inom förskolan.

Totalt antal städoobjekt (st)

Antalet städoobjekt har ökat med en styck inom socialförvaltningens behov.

Andel certifierade städare (%)

Planerade utbildningar har inte genomförts under 2020 och 2021. Totalt är 80 % av medarbetarna grundcertifierade och det pågår planering för utbildningsinsatser under en tre-årsperiod med start hösten 2022 för att komma ikapp behovet.

Städkostnadsförändringen (kostnad per m²) i förhållande till förändringen på branschens städindex

Faktorprisindex inom städbranschen för städarbeten ökade totalt med 4,4 %. Branschens kostnader för städmaterial steg med 15,7 % under perioden november 2021 till november 2022.

Inom städverksamheten har utfallet för kostnaden per kvm ökat från 267 kr per kvm föregående år till 277 kr per kvm. Det innebär en kostnadsutveckling om 3,6%. Jämförande med branschens totala index om 4,4 % är förändringen därmed -0,8 % för städverksamhetens resultat.

Verksamhetsservice

Följetal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022
Antal anställda per löneadministratör (st)	464	481	486	512
Antal skulder som uppstår vid lönekörning (st)	21	18	20,4	18,6
Andel elektroniska leverantörsfakturor (%)	76	83	87	89
Andel e-fakturor av totalt antal skickade kundfakturor (%)	21	31	42	54,7
Antal besvarade samtal till kommunens växel (st)	82 000	82 000	71 000	67 000
Antal loggade ärenden gällande felanmälan gator, vägar, belysning och VA (st)	1 807	1 600	2 085	1 700
Totalt antal personbilar och lätta lastbilar (st)	249	256	261	265
Totalt antal elhybridbilar (st)	98	122	130	154
Totalt antal elbilar (st)	2	2	5	6
Andel skador på kommunens totala bilpark (%)	27	27	30	54

Antal anställda per löneadministratör (st)

2022 var det 512 anställda per löneadministratör - fler än 2021. Värdet är ungefärligt då antal löneadministratörer på grund av rekryteringsprocesser har förändrats vid två tillfällen under året då trycket tillfälligt varit högre per löneadministratör. Antalet anställda i Marks kommun har ökat och antalet grundtjänster av löneadministratörer är oförändrat jämfört med föregående år.

Antal skulder som uppstår vid lönekörning (st)

Antalet totala skulder som uppstod vid lönekörningar 2022 var 242- ett snitt på 20 i månaden. De flesta skulder uppstår på grund av att uppgifter i lönesystemet inte rapporteras och beviljas

i tid. Främst ligger ansvaret hos chef och medarbetare. Utfallet antal skulder visar på en allt för hög nivå gentemot uppsatta mål. De uppgifter som påverkar skulderna mest är sjukfrånvaro och ledigheter. Verksamheten arbetar med att både informera och förtydliga vikten av att få in uppgifter och att det beviljas i rätt tid. Ett önskat utvecklingsarbete med införande av fler E-tjänster och att fler redovisar och äger sin tid (stämplar) beräknas bidra till ungefär 95 % färre fel och löneskulder.

Andel elektroniska leverantörsfakturer (%)

Andelen elektroniska leverantörsfakturer var 2022 89 % och fortsätter att öka. Utvecklingen beror mycket på att ekonomiservice mailar de leverantörer som skickar papper idag för att få de att gå över till elektroniska fakturer och den nya lagen som infördes 1 april 2019 att man som leverantör måste följa den europeiska standarden.

Andel e-fakturer av totalt antal skickade kundfakturer (%)

Andelen elektroniska fakturer som skickas till invånare och företag i Marks kommun uppgick 2021 till 42 %. 2022 höjdes snittet till 55 %. En bidragande orsak till höjningen är att kommunen under det senaste året har infört en ny e-fakturatjänst. Tjänsten e-faktura efterfrågas allt mer av kommunens kunder.

Statistik för utgående fakturer Marks kommun 2022:

System	Totalt antal	Ant e-fakturer ur system	Ant. e-fakturer Kivra+övriga	Procent
Visma PU RoR	48 616 st	7 816 st	15 414 st	48 %
EDP Future	55 151 st	16 797 st	16 922 st	61 %
Totalt	103 767 st	24 613 st	32 366 st	55 %

Anm: Anledning till att RoR ligger lägre än EDP när det gäller antal digitala fakturer är att en stor del av faktureringen avser äldreomsorg. Där ligger digitala fakturer på cirka 7 % i snitt och det kommer nog bara att öka marginellt de närmaste 5-10 åren.

Antal besvarade samtal till kommunens växel (st)

Under det första delåret 2022 har Kontaktcenter besvarat färre samtal (felanmälan och det gamla numret till medborgarkontoret är medräknat då båda hänvisas till Kontaktcenter) än tidigare. Prognos på hela året 2022 är nu 67 000. Exakt siffra går inte få fram då växelsystemet bytts ut.

Antalet besvarade samtal har minskat sedan 2017. 2017 infördes en ny telefonlösning med hänvisningsfunktioner vilket minskade antalet samtal till växel. Informationsinsatser angående vikten av att hänvisa sin telefon har genomförts och pågår kontinuerligt. Pandemin 2020-2021 (effekter av att vara mer hemma under semestern) ökade antalet samtal samtidigt som de minskade med anledning av att Marks Bostad AB tog över sin egen telefoni från november 2020. Att samtalen 2022 minskat uppskattas bero på att pandemin tagit slut och att kommunens hemsida kontinuerligt uppdateras med aktuell information i samband med det fördjupade samarbetet mellan Kontaktcenter och de olika förvaltningarna. Detta är en naturlig följd av införandet av Marks kommuns första version av Kontaktcenter, dvs i första hand mer uppdaterad information på hemsidan och fler direkta svar från Kontaktcentrets kunskapsdatabaser. Detta leder till längre och mer kvalitativa samtal samt att färre samtal kopplas vidare i organisationen. Baksidan av att Kontaktcentret etablerades är att nuvarande bemanning inte matchar med att uppgifterna har blivit flera och fördjupats. Problemet är att befintlig personal har svårt att leva upp till den uppdragsbeskrivning som finns.

Antal loggade ärenden gällande felanmälan gator, vägar, belysning och VA (st)

Under året har totalt 1713 ärenden loggats avseende felanmälan varav 1089 stycken via webb formulär, 624 via kontaktcenter och 92 stycken via SOS-alarm. Antalet felanmälningar visar en lägre nivå jämfört med 2021. Den största andelen anmälningar är kopplade till vägunderhåll,

gatubelysning och parkskötsel.

Totalt antal personbilar och lätta lastbilar (st)

Antalet personbilar och lätta lastbilar är 265 stycken och har ökat sedan föregående år. Anledning till ökningen är främst ökat behov inom äldreomsorgen.

Totalt antal elhybridbilar (st)

Antalet elhybrider har ökat jämfört med föregående år. Vid nyanskaffning och utbytesanskaffning väljs bilmodeller med låg drivmedelsförbrukning. En elhybrid körs på både på el och bensin och laddas då bilen körs vilket är ett bra miljöval.

Totalt antal elbilar (st)

Under året har det beställts 9 elbilar men leveranstider är långa och enbart 1 har levereras och resterade kommer under 2023. Ytterligare elbilar förväntas beställas under nästkommande år. Möjlighet till laddning av elbilar vid kommunens fastigheter är än så länge begränsad.

Andel skador på kommunens totala bilpark (%)

Antal fordonsskador har ökat jämfört med föregående år. De flesta skadorna är singelolyckor där föraren själv orsakat skada. En anledning till ökningen kan vara att fler fordon använt under året. Vid nyanskaffningar utrustas bilarna med sensorer fram och bak för att hjälpa förarna vid backning och parkering. Fordonen utrustas också med backkamera, extraljus och ibland extra backlampa.

10.2 Följetal personal

Personal - Antal anställda

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Antal tillsvidareanställda	352	350	344	351
Antal tidsbegränsade anställda	26	25	25	18
Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)	92,8	94,3	94,9	95,4

Statistiken avser per oktober.

Antal tillsvidareanställda

Antalet anställda avser en ögonblicksbild per 31 oktober. Totala antalet tillsvidareanställda ligger på 351 vilket är 7 fler än 2021 men i nivå med åren dessförinnan. Inom verksamheterna har störst förändring skett inom kost och städ där antalet ökat inom ramen för heltidsresan samtidigt som nya LAS-regler medför att antalet tidsbegränsade anställningar minskat pga fler inkonverterade anställningar. Därutöver satsas det på poolen med tillsvidare anställda som ersätter vid frånvaro på främst förskolor som är ensamställen. Av förvaltningens 350 anställda arbetar drygt 200 personer inom kost- och städverksamheten.

Antal tidsbegränsade anställda

Tidsbegränsade anställningar har minskat till 18 anställda. Dessa har framförallt använts inom gata-/parkverksamheten där antalet säsongsanställda varit fler än föregående år. Antalet har minskat markant inom kost- och städ där verksamheten tillsvidareanställt.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad för tillsvidareanställda (%)

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden ligger på 95,4 % vilket är lite högre än föregående år beroende på att andelen heltidsanställda inom kost- och städverksamheten har ökat. Andelen heltidsanställda inom kost- och städ har ökat från ca 68 % motsvarande period 2021 till ca 71 % 2022. Heltidsresan är en pågående process som på lång sikt syftar till att skapa heltidstjänster i enlighet med avtal mellan arbetsgivaren, SKR och Kommunal.

Personal - Sjukfrånvaro

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Sjukfrånvaro alla anställda (%)	5,6%	6,1%	6,3%	6,9%
Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)	38,8%	34,3%	31,9%	32,8%
Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)	66%	56%	52%	43%

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Sjukfrånvaro alla anställda (%)

Den totala sjukfrånvaron är något högre i förhållande till samma period föregående år, 6,9 % jämfört 6,3 % och lägre än nivån för hela Marks kommun på 7,9 %. Sjukfrånvaron är högre än de tre föregående åren vilket främst beror på pandemin och Folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma vid sjukdomssymtom men det verkar även som att fler än tidigare är sjukskrivna pga. stressrelaterade symtom. Sjukfrånvaron för män är något högre än för kvinnor.

Andel långtidssjukfrånvaro i procent av den totala sjukfrånvaron (%)

Andelen långtidssjuka av total sjukfrånvaro, med sammanhängande sjukfrånvaro i 60 dagar eller mer, ligger något högre 32,8 % jämfört föregående års 31,9 % men på ungefär samma nivå som kommunen totalt 32,7 %. Andelen män är betydligt högre precis som åren 2020 och 2021 där orsakerna främst inte är arbetsrelaterade. Flest antal långtidssjukfrånvarande återfinns inom kost- och städ med en kombination av både arbetsrelaterade och inte arbetsrelaterade orsaker. För de arbetsrelaterade är det främst fysiska orsaker som ligger till grund såsom belastningsbesvär med värk i axlar, rygg och leder. Åtgärder är framförallt löpande utbildningsinsatser exempelvis i ergonomi och lyftteknik samt åtgärder via skyddsronder.

Frisktal (max fem sjukdagar per individ och år) (%)

Frisktalet mäter hur många medarbetare som har max fem (eller färre) sjukskrivningsdagar per år, det vill säga anses generellt friska. Frisktalet har minskat från 50 % till 43 % och kommunen totalt ligger på 44,9 %. Frisktalet är lägst inom kost- och städverksamheten 32,3 %. Orsaken till minskningen kopplas till Covid-19 och sjukfrånvarorekommendationer från Folkhälsomyndigheten liksom hög sjukfrånvaro pga. vanliga förkylningar och influensa efter sommaren. Majoriteten arbetar i kök som har hygienrutiner för att inte arbeta vid förkylningar och ingen har heller möjlighet att arbeta på distans som vissa andra yrkeskategorier har.

Personal - Timtid, mer- och fyllnadstid samt övertid

Följetal	Utfall helår 2019	Utfall helår 2020	Utfall helår 2021	Utfall helår 2022
Timtid i timmar	29 848	28 152	25 228	21 880
Fyllnadstid i timmar	2 352	2 246	1 400	1 390
Övertid i timmar	4 623	3 958	4 539	5 469

Statistiken avser perioden 1 november t o m 31 oktober.

Timtid i timmar

Timtiden har minskat från 25 228 timmar föregående år till 21 880 timmar år 2022. Det är framförallt inom verksamheten kost- och städservice som timtid uppstår då det finns ett behov av timanställningar vid tillfällig frånvaro. Utfallet är lägre än föregående år främst med anledning av möjligheter till omfördelning av arbetstid i samband med minskad verksamhet på grund av Covid-19 men även pga att andelen överanställda ersätter vid frånvaro i större utsträckning. Exempelvis på verksamheter där detta förekommit är Kunskapens Hus, förvaltningshusen med hög andel tomma kontor och att kökens behov har hanterats i högre grad inom ordinarie anställda. Timtiden inom gata/park har sitt ursprung i anställningar enligt

beredskapsavtalet, vilka alltid avlönas med timlön.

Fyllnadstid i timmar

Fyllnadstid utgår från medarbetare med deltidsanställning som arbetat utöver ordinarie schema. Det är främst inom kost- och städverksamheten som fyllnadstid har uppstått. Utfallet är ungefär i nivå med föregående år. Orsaken till att fyllnadstiden minskat jämfört 2019 och 2020 är pandemin och möjlighet att omfördela personal samt en ökad andel heltidsanställda.

Övertid i timmar

Övertidstimmar återfinns inom VA-verksamheten där vattenläckor kräver övertidsarbete inom ramen för beredskapen. Övertid uppstår också inom gata/park främst i samband med vinterväghållning och inom kost- och städverksamheten. Antalet övertidstimmar är närmare 1000 timmar mer än föregående år vilket beror på fler utryckningar inom beredskapen främst inom VA men också ett ökat behov av vinterväghållning i början av året. För verksamhetsservice har också övertiden gått upp i samband med att flera vakanser uppstod.

11 Budgetunderlag

11.1 Utmaningar och slutsatser utifrån årsrapporten

Under 2022 har det varit kraftiga **prisökningar** på varor, tjänster och energi. Det höga kostnadsläget beräknas kvarstå 2023 och 2024.

Åtgärder

Andelen bemannade kök ses över. Städverksamhetens investering i ytterligare städrobot och mer digitaliserade arbetssätt effektiviserar på sikt. Det beviljade utökade lokalunderhållet om 10 mnkr är bra men åtgärden urholkas av stigande materialpriser. Utredning pågår av förändrade redovisningsprinciper och internhyresmodellen vilken beräknas vara klar under kvartal ett 2023. I övrigt pågår både energioptimerande och kostnadsbesparande åtgärder såsom solcellsinstallationer. Effektiviseringsmöjligheter genom metodutveckling, digitalisering och automatisering inom verksamhetsservice är identifierade men inte resurssatta. Behov finns tex. av ett system för kravhantering/inkasso.

Underhållsskulden med bristfällig beläggning på gator och GC-vägar, slitna lekplatser och belysningsanläggningar samt lite driftsmedel för parker och grönytor påverkar kommunens attraktivitet. Jämfört med ett 40-tal andra kommuner ligger Mark nästan i botten på belägningsstandard. Utökningen av en trafikingenjör och en parkingenjör ger en mer hållbar organisation.

Åtgärder

Årligt utökade medel för beläggning ökar vägstandarden successivt. Likaså skulle medel behöva tillföras för att höja standarden på lekplatserna samt park- och grönytor, enkla åtgärder i riktning mot målet om Bästa barnkommun och Bästa företagskommun. Belysningsanläggningarnas armaturer byts kontinuerligt ut till LED-armatur för ökad energieffektivitet.

Resultatet 2022 för VA var -5,3 mnkr och gör att det sk. VA-kollektivets tidigare överskott kommer att förbrukas och bli ett underskott under 2023 trots att taxan höjs med 5 %. Situationen som är densamma i många svenska kommuner leder till behov av ytterligare taxehöjningar. Investeringstakten var under 2022 låg inom VA av olika skäl men ökar igen från 2023 och framåt liksom behovet av ökad bemanning. Investeringsbehovet är stort pga gamla anläggningar, höjda miljölagkrav samt kommunens tillväxtambitioner.

Åtgärder

En tioårig budget har tagits fram för VA där taxehöjningar på 9 % föreslås för 2024 och 2025 för att därefter minskas till 5 % mot slutet av 2020-talet.

11.2 Omvärld

Prisökningar på livsmedel, förbrukningsmaterial och energi förväntas plana ut något i slutet av 2023 men stanna på en betydligt högre nivå än tidigare.

Allt större krav ställs på minskad energiåtgång inom fastighetsbeståndet, också genom byggregler kopplade till EU-krav.

Den nationella livsmedelsstrategin säger att 60 % av de offentliga måltiderna ska bestå av ekologiska livsmedel, Marks kommun ligger på 22 %. Strategin belyser även behovet av att öka självförsörjningsgraden i Sverige.

Invånare, företagare och besökare har en förväntan på snabbtillgänglig kommunal service vilket ställer krav bla. på kontaktcenter, förenklade processer och kommunikation via hemsida och andra kanaler.

I SKR-enkäten "Kritik på teknik" framkom även år 2022 att kommuninvånarna efterfrågar fler GC-vägar för att möjliggöra trygga och miljövänliga transporter. Utifrån medborgarförslagen är det ofta önskemål om nya GC-vägar längs Trafikverkets vägar i och mellan orter vilka kommunen har mindre rådighet över.

Antalet detaljplaner och bygglov inom samhällsbyggnad ökar vilket medför större arbetsbelastning på erforderliga kompetenser inom nämnden.

Verksamheter behöver fokusera på krisberedskap och kontinuitetsplanering främst kopplat till

dricksvattens- och livsmedelsförsörjning där en ökad självförsörjning är viktigt. På kort sikt påverkas VAA-verksamheten av säkerhetshot, elpriser, kemikalieförsörjning och andra materialleveranser vilket ställer krav på ökad beredskaps- och krishanteringsförmåga. På längre sikt är det lagkrav med högre krav på renings- och vattenverk bland annat för att klara lägre PFAS-halter samt klimatsäkring av verksamheten. Samverkan och helhetssyn mellan VA-huvudmän, näringslivet och utbildningsväsendet är en viktig faktor för att lyckas.

Ny lagstiftning fokuserar på minskad nedskräpning på allmänna platser och bättre sortering av avfall i offentliga miljöer. Även avfallsområdet påverkas av ny lagstiftning tex med bostadsnära insamling av förpackningar. Marks kommun behöver ta ställning till framtida insamlingssystem och kärssystem inklusive mat-, restavfall och förpackningar inför genomförande med start 2024. Även om producenterna bekostar insamlingen innebär det stora kraftsamlingar från kommunen att ta över insamlingen.

11.3 Ekonomi

Nedan visas budgetläget för åren 2023-2027. Kolumn budget 2024 är hämtad från nämndplan 2023-2024 som beslutades av nämnden i början av februari 2023. Kolumnerna 2025-2026 bygger på den beslutade nettokostnaden för teknik- och servicenämnden som kommunfullmäktige beslutade om i kommunens budget för 2023-2026. Budget för 2027 är densamma som 2026. Beloppen innebär en ökning av nämndens nettokostnad mellan åren med 2,9; 3,5 och 11,4 %.

Driftredovisning (belopp i mnkr)	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Intäkter	415,3	418,3	561,2	601,9	616,1	616,1
Personalkostnader	-153,8	-171,2	-200,0	-203,6	-210,4	-210,4
Övriga kostnader	-323,4	-305,7	-422,0	-460,7	-475,2	-475,2
Nettokostnader	-62,0	-58,6	-60,3	-62,4	-69,5	-69,5

Budgeten har inte tagit hänsyn till de kraftiga kostnadsökningar som skett under 2023 inom livsmedel och el.

I kommunens budget för 2023 så finns 10,1 mnkr avsatt centralt för att täcka ökade kostnader för kost och energi. Dessa medel finns även för 2024 och det finns mycket stor sannolikhet för att dessa behöver tillföras nämnden, antingen direkt eller genom att kompensera köpande nämnder då teknik- och servicenämnden tvingas höja sina internpriser och internhyror. Verksamhetservice ser ett behov av personalförstärkning som inte syns i behovslistan nedan. Anledningen är att dessa tjänster inte finansieras genom budgetram hos teknik och servicenämnden, utan genom kommunstyrelsens förvaltning.

Ofinansierade behov

Verksamhet				
Befintligt budgetunderskott				
	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kost- och städverksamhet	4,3	4,4	4,5	4,7
Lokalförsörjning	11,9	17,1	16,7	24,0
Kompensation för ökade kostnader	-10,1	-10,1	-4,2	0
Tot. Budgetunderskott	6,1	11,4	17,0	28,7

Utökad resursbehov budget				
Gata/Park	11,9	11,9	11,9	11,9
Verksamhetservice	0,7	0,7	0,7	0,7
Lokalförsörjning	1,0	1,0	1,0	1,0
VA	0,5	0,5	0,5	0,5
Avfall	1,6	1,6	1,6	1,6
Tot. resursbehov	15,7	15,7	15,7	15,7
Summa	21,8	27,1	32,7	32,7

Se bilaga 4 Resursbehov budget 2024-2027.

Investeringsbudget

Investeringsprojekt	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Vatten- och avlopp	38,4	69,0	102,4	79,0	40,0	40,0
Överföringsledningar VA	7,5	0	0	0	0	0
Avfall	2,4	4,0	1,0	0	0	0
Gator och parker	14,8	20,0	17,0	17,0	17,0	17,0
Gång- och cykelvägar	0,1	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Gator, exploateringsprojekt	1,2	0	10,0	10,0	10,0	10,0
Internservice	49,7	178,2	424,3	51,3	51,3	51,3
Summa	114,1	280,2	563,7	166,3	127,3	127,3

Kommentar

Budget 2023-2027 ovan innehåller endast det som redan är beslutat av kommunfullmäktige. I kommunfullmäktiges senaste budget för 2023 ingår inte 2027, men tolkningen är att ramprojekten för VA på 40 mnkr fortsätter, samma antagande görs för gata, park och gång- och cykelvägar som tillsammans ligger på 36 mnkr. Ombudgeteringar till 2023 ingår inte heller, dessa föreslås till 83,3 mnkr för VA-investeringar, 14,4 mnkr för överföringsledningar VA samt 53,3 mnkr för internservice, totalt 151,1 mnkr. Utökade behov, som kräver beslut av kommunfullmäktige, sammanfattas i tabellen nedan.

Lokalförsörjning

Ombudgetering 2023

För år 2023 har begärts ombudgetering av investeringsmedel uppgående till ca 53 mnkr. Då projektet Kinnahallen inte beräknas bli genomfört under 2023 begärs därför omdisponering av 10 mnkr av dessa medel för verksamhetsanpassningar och underhåll på Förrådet Näs om 10 mnkr. Förstudie av arbetet är genomfört och arbetet utförs av upphandlade ramavtalsleverantörer. Åtgärderna är nödvändiga för verksamheten

Budget 2024-2027

Lokalförsörjningsplanen 2024-2033 är uppdaterad och kommunens investeringsbehov under den kommande 10-års perioden uppgår 2 100 mnkr, med en tyngdpunkt på investeringsbehov år 2025. Detta beror bland annat på barn- och utbildningsnämndens prioriteringsordning med flera färdigställanden år 2024 och att investeringen för nya Skeneskolan beräknas att tas i anspråk.

I lokalförsörjningsplanen finns flertalet krav och verksamhetsbehov, bland annat för installation av sprinkler, utökning av LSS-boende samt utökning vård- och omsorgsboende, där det är fastighetsägaren Marks Bostads AB som gör investeringen medan kommunen får ökad driftkostnad till följd av ett hyrestillägg. Detta påverkar inte investeringsbehovet för teknik- och servicenämnden.

Utökade behov av investeringsmedel

Verksamhet	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Vatten- och avlopp	96,0	101,8	51,7	7,4	0,8
Avfall		3,0	4,0	4,0	4,0
Gator, parker, gång- och cykelvägar		4,0	4,0	4,0	4,0
Lokalförsörjning		120,0	366,0	198,0	176,0
Totalt	96,0	228,8	425,7	213,4	184,8

Se bifogade bilagor för ytterligare information: Bilaga 5 och 6 för VA:s behov. Bilaga 7 och 8 för fastigheter.

Ovan anges de utökade behov som kommunfullmäktige behöver besluta om. Inom VA-

verksamheten pågår arbetet med Skene avloppsreningsverk där en utökning av budgeten är nödvändig redan från 2023 varmed en kolumn för innevarande år finns med. Skene reningsverk innehåller två projekt där det första, "huvudbyggnad m.m." redan har en av kommunfullmäktige beslutad budget på 39,5 mnkr. Den andra delen, "processförnyelse" har en beslutad budget på 16 mnkr. Kommunfullmäktiges budget för 2023 innehöll inga medel för detta projekt utan nämnden begär i början av 2023 om ny investeringsram på 200 mnkr.

I dagsläget har VA en beslutad investeringsram, totalt för åren 2023-2027 på 330,4 mnkr. Tillkommer gör ombudgeteringarna på 83,3 mnkr och ovan projekt på 258 mnkr. Total investeringsram uppgår då till 672 mnkr för dessa fem år, i snitt 134 mnkr per år.

Avfallsverksamheten har tilldelats 1,0 mnkr 2024 men inga medel 2025-2027. Det finns behov av en årlig ram på 4,0 mnkr. Det är ganska få projekt som är aktuella och utfallet kan variera mellan åren.

Gator och parker, inklusive exploateringsprojekt har tilldelats en ram på 29,0 mnkr 2023 och 36,0 mnkr årligen 2024-2026. Kommunfullmäktige särskiljer inte hur medlen fördelas mellan t ex gata eller park. Nämnden önskar en årlig ram på 40,0 mnkr, då ryms även 10 mnkr för exploateringsprojekt och takten på beläggningsunderhållet kan hållas uppe.

11.4 Personal- och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en stor utmaning och bristen syns tydligast bland projektledare, el- och drifttekniker, kockar, systemförvaltare och handläggare lön.

Ökade säkerhetshot gör att verksamheten behöver fokusera på krisberedskap och kontinuitetsplanering främst kopplat till dricksvattens- och livsmedelsförsörjning. Omfattande arbete krävs med kompetenshöjning men framför allt tid för arbetet vilket inte möjliggörs med nuvarande resurser. Förvaltningen stärker upp med kompetens inom området via befintlig ram men tjänsten bedöms svårrekryterad. Ökade lagkrav kopplat till data- och informationshantering kräver satsningar på både resurser och system.

Det finns ett brådskande behov av att öka bemanningen i Kontaktcenter med 2 heltidstjänster och med 1,5 tjänster för löne- och pensionsadministration.

Kopplat till fler detaljplaner och bygglovsansökningar behövs medarbetare med kompetens för utredningar av olika slag där beviljad ramökning hjälper till viss del.

VA-verksamheten står inför stora utmaningar utifrån lagkrav. Bedömningen är att verksamheten behöver utökas med 5-10 nya medarbetare inom en tioårsperiod från dagens 40 tillsvidareanställda. En sådan utökning behöver täckas via taxor.

Kopplat till införande av bostadsnära insamling av förpackningar perioden 2024 till 2026 behöver avfallsverksamheten rekrytera ytterligare en administrativ medarbetare vilket är en tjänst som bedöms vara relativt lättrekryterad.

Organisationen inom lokalförsörjningen blev till årsskiftet komplett efter en längre tids vakanter och det är fortsatt av största vikt att behålla medarbetare liksom för alla andra delar av verksamheten. Som arbetsgivare behöver kommunen och nämnden satsa på bla. konkurrenskraftiga löner, säkerställa en god arbetsmiljö med möjlighet till kompetensutveckling samt marknadsföra via olika kanaler.

11.5 Taxor och avgifter

Sammanställning samtliga taxor

Taxa/taxeområde	Kort beskrivning av taxan	Belopp 2023	Senaste ändring av taxan i KF (åååå-mm)	Förslag till ny taxa 2024 (samt kort motivering)	Nytt taxebelopp 2024 efter indexuppräknings eller uppräknings på annat fastställt sätt (om uppräknings, ange vilket index/sätt)
Taxa för kommunala ställplatser för husbilar	Avgift för att täcka kostnader för bl a el och andra driftkostnader på kommunala ställplatser för husbilar etc. I dagsläget finns det ställplatser vid Kinna resecentrum men taxan ska även tillämpas på eventuella framtida kommunala ställplatser	100 kr per dygn och plats	202111		Indexuppräknas ej
Taxa för torgplatser	I Marks kommun finns det tre torgplatser. Mor Kerstins torg i Kinna, Parktorget i Skene och Fritsla torg i Fritsla. En torghandlare får högst använda två torgplatser per tillfälle. Alla avgifter gäller förutsatt att säljare samlar ihop och tar bort sitt skräp från sin torgplats.	En torgplats kostar 250 kr/dag alternativt en fast avgift om 5 500 kr per plats och år. En torgplats är ca 22 kvm.	201612	El-kostnad vid torghandel 150 kr/dygn. Personal behöver åka ut och låsa upp elskåp.	
Taxa för parkeringsplatser		P-däck, 275 kr/månad, motorvärmare uttag, 30 kr/månad, P-plats 60 kr/månad	201311		
Taxa för hushållsvatten i tank	Utkörning av hushållsvatten i tank	Vardagar kl 7-16: 3 000kr exkl moms, 3 750 inkl moms. Efter vardagar kl 7-16 (jourtid) och helgdagar 4 000 kr exkl moms 5 000 kr inkl moms.	202212		
Felparkeringsavgifter	Gäller allmän platsmark	700 kr	201911		
Felparkeringsavgift - handikapp-plats	Gäller allmän platsmark	1 000 kr	201711		
Kontrollavgift för felparkering på kvartersmark.	Gäller kvartersmark. Får inte vara högre än taxa för felparkering.	700 kr	201911		

Renhållningstaxa	Avgiften är uppbyggd med en fast grundavgift per antal lägenheter i kombination med hämtningsavgift grundad på hämtningsintervaller. Från och med 20210101 ingår även returpappersansvar	Se bilaga	202212	Se bilaga	
VA-taxa	Avgiften för vatten- och avlopp (VA) består av olika delar. En fast grundavgift, en fast lägenhetsavgift, en rörlig del beroende på vattenförbrukningen, samt en del för omhändertagande av dagvatten från gator och fastigheter.	Se bilaga	202212	Se bilaga	
Uthyrning av plats på gemensamma skyltar		125 kr/mån	200811		
Avgift vid schaktning på allmän plats	Vid schaktning på allmän plats faktureras den som orsakar schaktning den självkostnad som kommunen faktureras av den entreprenör som enligt gällande avtal utför återställningsarbetet.	Förhöjd avgift om schaktningsarbeten genomförs i beläggningar yngre än eller lika med 3 år. Avgiften beräknas utgående från självkostnad för återställningsarbetet multiplicerat med: År 1 - 5 ggr självkostnad (beläggningensåret) År 2 - 4 ggr självkostnad År 3 - 2 ggr självkostnad År 4 - 1 ggr självkostnad	201012	En administrativ avgift om 1 500 kr vid ansökningstillfället. Avgift om 5 000 kr om schakttillstånd ej lämnats in vid påbörjat arbete.	
Avgift för el vid nyttjande av offentliga platser				El-kostnad vid offentliga platser 150 kr/dygn (behov anges i ansökan) Personal behöver åka ut och låsa upp elskåpen.	

Trafikanordningsplan				En administrativ avgift om 1 500 kr vid ansökningstillfället. Avser arbetet med att säkerställa trafiksäkerheten. Avgift om 5 000 kr om trafikordningsplan ej lämnats in vid påbörjat arbetet.	
Gravplatsavgift på kommunal begravningsplats för sällskapsdjur		Avgiftuppgår till 1000 kronor för en tioårs period. Moms utgår ej.	202212		
Taxa för externa måltider	Taxan avser externa besökare icke pensionär inom restauranger på äldreboenden inom kommunen.	85 kr/portion	201911		

Förändrade taxor

Taxa	Taxa 2023	Taxa 2024	Kommentarer
Renhållningstaxa			Se bilaga
VA-taxa			Se bilaga
Taxa för torgplatser		El-kostnad vid torghandel 150 kr/dygn. Personal behöver åka ut och låsa upp elskåp.	Komplettering
Avgift vid schaktning på allmän plats		En administrativ avgift om 1 500 kr vid ansökningstillfället. Avgift om 5 000 kr om schakttillstånd ej lämnats in vid påbörjat arbete.	Komplettering
Avgift för el vid nyttjande av offentlig plats		El-kostnad vid offentliga platser 150 kr/dygn Personal behöver åka ut och låsa upp elskåpen.	Ny avgift
Trafikanordningsplan		En administrativ avgift om 1 500 kr vid ansökningstillfället. Avser arbetet med att säkerställa trafiksäkerheten. Avgift om 5 000 kr om trafikordningsplan ej lämnats in vid påbörjat arbete.	Ny avgift

Intäkter från taxor och avgifter

Verksamhetsområde	Utfall 2022	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024
VA	77,9	80,6	80,6	87,7
Avfall	35,6	37,8	37,8	41,5
Gata	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa (mnkr)	113,5	118,4	118,4	129,2

Ovanstående budget för 2024 bygger på att förslaget om taxehöjningar på 9 respektive 10 % för VA och avfall godkänns.

Taxenivåer påverkar investeringsmöjligheter och drift men också vilken underhållsskuld som byggs upp över tid och läggs över på kommande generation. Taxorna i Sverige varierar kraftigt beroende på kommunernas olika förutsättningar. Mark ligger relativt högt jämfört med många andra kommuner. I närområdet har dock både Bollebygd och Svenljunga högre taxa för brukningsavgiften.

VA-verksamheten har gjort en tioårsplan för vilka framtida avgiftsuttag som kan behövas. Det finns mycket stora osäkerheter, även de närmaste åren. Taxehöjningarna är kalkylerade till 9 % till 2024.

Avfallsverksamheten har tagit fram en budget för 2023-2026 för att se vilka avgiftshöjningar som behövs för att hämta hem det underskott som uppstått efter de två senaste åren 2021 och 2022. Ackumulerat underskott ligger vid ingången av 2023 på -1,6 mnkr. Taxehöjningen på 7 % till 2023 kommer inte vända underskottet, tvärtom så är resultatet budgeterat till knappt -1,0 mnkr pga stora kostnadsökningar. Även under 2024 väntas underskott, trots den föreslagna taxehöjningen på 10 %, pga. att fortsatt stora kostnadshöjningar väntas. Först 2025 vänds resultatet till plus för att vid utgången av 2026 inte längre ha något negativt ackumulerat underskott.